

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Møteinnkalling

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Møtedato: 31.10.2018	Møtenr: 05/18	Utsendt dato: 23.10.18	Utsendt fra: Kirkevergen
--------------------------------	-------------------------	----------------------------------	------------------------------------

Møtedag: Onsdag
Kl: 1830 - 2100
Møtested: Kirkevergens kontor, møterom FFO, Aasegården

Forfall bes meldt: Bergen kirkelige fellesråd v/Siri Hoff Austgulen tlf: 55 59 32 09 eller e-post sa267@kirken.no

Spørsmål og saker som ønskes tatt opp i tillegg til oppsatt saksliste, meldes til Mona Gangsøy Eide: me855@kirken.no innen 30.10.18

Medlemmer som har forfall må selv varsle varamedlem.

Varamedlemmer møter kun etter særskilt innkalling.

Bergen kirkelige fellesråd

Lars Kristian Stendahl Gjervik
leder

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Vedlegg:

Saker til behandling: 40/18 – 49/18

Sak nr.	Sakstittel
40/18	Godkjenning av innkalling og saksliste til møte
41/18	Godkjenning av møtebok
42/18	Bergen kirkelige fellesråd - Økonomiplan 2020 - 2023
43/18	Bergen kirkelige fellesråd - Økonomirapport pr 31.08.2018 og regnskap pr 30.09.2018
44/18	Bergen kirkelige fellesråd - Revidert budsjett 2018 - oktober
45/18	Bergen kirkelige fellesråd - Høring - Kirkeordning Den norske kirke
46/18	Fana kirkegård - Oppheving av vedtak BKF 057/07
47/18	KA - Valg av representanter til regionalt kontaktmøte
48/18	Bergen kirkelige fellesråd - Møteplan for AU og fellesrådsmøter 2019
49/18	Referat og orienteringssaker

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Godkjenning av innkalling og saksliste til møte

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
40/18	Bergen kirkelige fellesråd	31.10.2018

Saksansv : Siri Hoff Austgulen

Arkiv: Arkivsaknr: 18/308

Saksbeh.: Siri Hoff Austgulen

Bakgrunn:

Godkjenning av innkalling og saksliste til møte 31.10.18

Kirkevergens forslag til vedtak:

Innkalling godkjennes

Saksliste godkjennes slik den foreligger

KIRKEVERGEN I BERGEN 23.10.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Siri Hoff Austgulen
arkivar

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Godkjenning av møtebok

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
41/18	Bergen kirkelige fellesråd	31.10.2018

Saksansv : Siri Hoff Austgulen

Arkiv: Arkivsaknr: 18/308

Saksbeh.: Siri Hoff Austgulen

Bakgrunn:

Det er ikke kommet merknad til møtebok i BKF 19.09.18 - møte nr 04/18

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteboken godkjennes som den foreligger

KIRKEVERGEN I BERGEN 23.10.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Siri Hoff Austgulen
arkivar

Vedlegg:

Dok.dato   **Tittel**

01.10.2018   BKF 19.09.2018 - Møte 04/2018 - Møteprotokoll

MØTEPROTOKOLL
BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD
BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

MØTE NR. 04/2018

Møtedato: 19.09.2018 **Møtetid:** Kl. 1830 - 2100
Møtested: Kirkevergens kontor, møterom FFO, Aasegården **Saksnr.:** 35/18 - 39/18

Tilstede:

Audun Magne Stølås (Arna)
Bente Krokeide (Loddefjord)
Bjarte Flaten (Åsane)
Christian Nasset (Bergen domkirke)
Heidi Iren Saure (Laksevåg)
Håvard G. Frøysa (Fyllingsdalen)
Jarle Sørås (Bergen kommune)
Jorid Laura Vingen Endal (Sandviken)
Karl Johan Hallaråker (Nygård)
Lars Kristian Stendahl Gjervik (Olsvik)

Lene H. Skårvik (Fridalen)
Lodve Gidske (Søreide)
Nils Gunnar Toppe (Salhus)
Per Kristian Erdal (Storetveit)
Petter Bjerksund (Eidsvåg)
Ragnvald Jakobsen (Løvestakksiden)
Rune Kroken (Fana)
Signe Sandberg (Årstad)
Øivin Christiansen (Bønes)
Øystein Skauge (geistl. repr)

Meldt forfall:

Asbjørn Valen (Skjold)
Hilde Eldevik Rusaas (Landås)
Aina Langørgen (Landås)
Janne Stølsbotn (Birkeland)
Karina Hestad Skeie (Birkeland)
Thor W Brekkeflat (Slettebakken)
Tor Nordeide (Sælen)

Vara:

Anicken Smith Huun (Slettebakken)
Randi Wollan Neuber (Sælen)

Det møtte 20 representanter og 2 vararepresentant, til sammen 22 representanter

Fra administrasjonen:

Arne Tveit, kirkebyggsjef
Asbjørn Vilkenen, kirkeverge
Berit Bakke, personalsjef
Inghild Hareide Hansen, gravplassjef
Mette Rogstad Heimli, økonomisjef
Mona Gangsøy Eide, administrasjonssjef
Tor Andre Ljosland, kommunikasjonsrådgiver
Tove Margrete Nordmark, sjef menighetsavdelingen

Ellers møtte:

Anne Mathilde Klare, prost Bergensdalen

Møteleder:	Lars Kristian Stendahl Gjervik
------------	--------------------------------

Utlevert i møtet:	Sak 39/18 - Referat- og orienteringssaker – Foreløpig program informasjonsmøte Eidsvåg kirke 24 oktober – Byrådets forslag til budsjett
-------------------	---

Bergen kirkelige fellesråd

21.09.18

Lars Kristian Stendahl Gjervik
Leder

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Saksliste

Sak nr.	Sakstittel
35/18	Godkjenning av innkalling og saksliste til møte
36/18	Godkjenning av møtebok
37/18	Bergen kirkelige fellesråd - Økonomirapport pr 31.07.2018
38/18	Bergen kirkelige fellesråd - Presentasjon fra menighetene
39/18	Referat og orienteringssaker

35/18: Godkjenning av innkalling og saksliste til møte

Kirkevergens forslag til vedtak:

Innkalling godkjennes

Saksliste godkjennes med følgende endringer

Representanten Ragnvald Jakobsen kom til sak 38/18

Sak 39/18 - Referat- og orienteringssaker fikk 5 nye punkt hvor det ble gitt muntlige orienteringer om

1. Orientering om informasjonsmøte i Eidsvåg menighet 24 oktober i forbindelse med sammenslåing av menigheter
2. Byrådets forslag til budsjett
3. Gravferdsplan
4. Restaurering av middelalderkirker
5. Bruk av kirker, innspill om behov for nye regler

Bergen kirkelige fellesråd 19.09.2018:

BKF- 35/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

36/18: Godkjenning av møtebok

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteboken godkjennes som den foreligger

Bergen kirkelige fellesråd 19.09.2018:

BKF- 36/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

37/18: Bergen kirkelige fellesråd - Økonomirapport pr 31.07.2018

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 31.07.2018 til orientering.

Bergen kirkelige fellesråd 19.09.2018:

BKF- 37/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

38/18: Bergen kirkelige fellesråd - Presentasjon fra menighetene

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd tar informasjonen til orientering

Bergen kirkelige fellesråd 19.09.2018:

BKF- 38/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

39/18: Referat og orienteringssaker

1. Protokoll fra AU møte 04.09.18 - møte nr 03/18
2. Protokoll fra møte i Administrasjonsutvalget 04.09.18 - møte nr 01/18
3. Kirkens Hus (muntlig)
4. Pionèrprisen (muntlig)
5. Omorganisering i kirkevergens administrasjon (muntlig)
6. Avsluttet tilgang til Folkeregisteret og konsekvens for dåpstallene (muntlig)
7. Nytt fra Menighetsavdelingen (muntlig)
8. Orientering om informasjonsmøte i Eidsvåg kirke 24 oktober i forbindelse med sammenslåing av menigheter
9. Byrådets forslag til budsjett
10. Gravferdsplan
11. Restaurering av middelalderkirker
12. Bruk av kirker, innspill om behov for nye regler

Kirkevergens forslag til vedtak:

Sakene tas til orientering som de foreligger

Bergen kirkelige fellesråd 19.09.2018:

BKF- 39/18 Vedtak:

Kirkevergens forslag ble enstemmig vedtatt

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - Økonomiplan 2020 - 2023

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
42/18	Bergen kirkelige fellesråd	31.10.2018

Saksansv : Mette Rogstad Heimli
Saksbeh.: Mette Rogstad Heimli

Arkiv: KA - 111.0 Arkivsaknr: 18/299

Bakgrunn:

Fellessrådet skal hvert år vedta en rullerende 4-årig økonomiplan både for drift og investering. Planen skal i henhold til årshjul for økonomisaker behandles på møte i september/oktober. Økonomiplanen er grunnlaget for BKF sin budsjettsøknad til Bergen kommune for 2020 / økonomiplan 2020-2023.

Menighetsrådene i Bergen fikk brev fra BKF i mai hvor de ble oppfordret om å komme med budsjettinnspill for perioden 2019-2023. Brevet som ble sendt ut, samt alle innspill følger som vedlegg til denne saken. Det er også laget en kortfattet oppsummering av alle innspillene fordelt på ønsker vedrørende stillinger og bygg.

Vi opprettholder tidligere meldte behov om økte driftsmidler. I tillegg er det spilt inn nye behov; for kirkelig virksomhet er det tatt inn ett nytt punkt vedrørende musikk ved sykehjemmene i Bergen og innenfor gravplassområdet gjelder dette tiltak beskrevet i gravferdsplanen.

På investeringssiden for kirkebygg legger vi til grunn videreføring av dagens rammetilskudd. I tillegg er opprettholder vi søknad om ekstratilskudd til kirkebygg på Haukås, tilskudd til utbedring av taket i Fyllingsdalen kirke og rehabilitering av Johanneskirken.

Innenfor gravplassområdet legger vi også til grunn videreføring av dagens rammetilskudd, samt at tilskuddet økes med 4 mill kroner pr år i perioden (slik som foreslått i byrådets budsjettforslag for 2019. Vi har tidligere meldt om store udekkede behov, noe som også er bekreftet – og forsterket gjennom arbeidet med gravplassplanen. Økonomiplanen synliggjør disse behovene.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd vedtar Økonomiplan 2020 – 2023.

KIRKEVERGEN I BERGEN 23.10.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Mette Rogstad Heimli
økonomisjef

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
23.10.2018	Økonomiplan 2020-2023 - til FR
14.05.2018	Bergen kirkelige fellesråd - Innspill til budsjett 2019 og økonomiplan 2020 - 2023
23.10.2018	Innspill fra menighetsråd - budsjett 2019 og økonomiplan 2019-2023 kirkebygg
23.10.2018	Innspill fra menighetsråd - budsjett 2019 og økonomiplan 2019-2023 stillinger
23.10.2018	Samlefil innspill fra menighetsrådene

Bergen kirkelige fellesråd – Økonomiplan 2020 – 2023

Fellesrådet skal hvert år vedta en rullerende 4-årig økonomiplan både for drift og investering. Planen skal i henhold til årshjul for økonomisaker behandles på møte i september/oktober.

Økonomiplanen er grunnlaget for BKF sin budsjettøknad til Bergen kommune for 2020 / økonomiplan 2020-2023.

Menighetene i Bergen fikk brev fra BKF i mai hvor de ble oppfordret om å komme med budsjettinnspill for perioden 2019-2023. Brevet som ble sendt ut, samt alle menighetenes innspill følger som vedlegg til denne saken. Det er også laget en kortfattet oppsummering av alle innspillene fordelt på ønsker vedrørende stillinger og bygg.

Byrådets politiske plattform

Byrådet har i sin politiske plattform blant annet sagt følgende om sin tros- og livssynspolitikk:

«Den kristne og humanistiske kulturarven har preget fellesverdiene i det norske samfunnet i over tusen år. En forståelse av vår egen kulturarv er viktig for å forstå og møte andre religioner på en positiv og inkluderende måte. Byrådet legger vekt på et godt samarbeid med Bergen kirkelige fellesråd og ønsker å gi gode rammebetingelser som sikrer forsvarlig drift og vedlikehold av kirker og gravplasser. Byrådet vil være positiv til flere diakoner til menighetene, legge frem sak om bygging av ny kirke i Sædalen, og vil sikre planleggingen av nye bygg i pressområder som eksempelvis Haukås i Åsane».

Byrådets budsjettforslag for 2019

Byrådets budsjettforslag for 2019 ble lagt fram 19. september, med endelig behandling i Bystyret 19. desember.

For BKF ser tallene slik ut:

DRIFT	Administrasjon		Kirke		Gravplass	Sum
	Bevilgning 2018	16 957 230	91 184 250		48 081 395	156 222 875
Prisjustering	434 587	2 352 099		1 240 260	4 026 946	
Nye tiltak- diakoni levekår		600 000			600 000	
Nye tiltak - Sædalen		600 000			600 000	
Sum drift	17 391 817	94 736 349		49 321 655	161 449 821	
INVESTERING						
	Kirkebygg	Kirkebygg Sædalen	Middelalderkirker	Gravplass	Sum	
Bevilgning 2018	21 443 500	10 250 000	17 154 400	21 443 500	70 291 400	
Prisjustering	643 437	307 563	515 000	643 000	2 109 000	
Nye tiltak - Antveit				25 000 000	25 000 000	
Nye tiltak - gravferdsplan				4 000 000	4 000 000	
Sum investering	22 086 937	10 557 563	17 669 400	51 086 500	101 400 400	
TOTALT						262 850 221

Budsjettforslaget legger opp til videreføring av tilskudd bevilget for 2018 + pris og lønnsvekst. I tillegg er det lagt inn «friske» driftsmidler med kr 600.000 til diakoni/levekår og kr 600.000 til drift av Sædalen menighet.

På investeringsområdet er det lagt inn 25 mill kroner til Antveit gravplass og 4 mill kroner til nye tiltak på gravplassområdet. Med ekstrabevilgningen som kom til Antveit gravplass i 1. tertial 2018 ser det ut til at vi nå får fullfinansiert utbyggingen i Åsane uten å belaste ordinær rammetildeling.

BKF har i sin budsjettsøknad også bedt om ekstraordinært investeringstilskudd til å skifte taket i Fyllingsdalen kirke (20 mill kroner). Denne posten ligger foreløpig ikke inne i byrådets budsjettforslag. Vi er i dialog med Bergen kommune om dette, og saken ble også meldt som innspill til 2. tertial 2018.

BKF sin budsjettsøknad for 2019 inneholdt også ønske om økte driftsmidler til verdibevarende vedlikehold av kirkebygg og gravplasser, samt økt tilskudd til drift av nye gravplasser/nye områder på eksisterende gravplasser. Dette er så langt ikke imøtekommet. Det er allikevel kirkevergens vurdering er at det er et godt budsjett for BKF og kirken i Bergen som nå er lagt fram. I forslag til langtidsplan for perioden 2020 – 2023 legger vi til grunn en bevilgning tilsvarende byrådets forslag for 2019, og viderefører opprinnelige ønsker fra 2020. I tillegg foreslår vi å ta inn nye punkter vedr. synliggjort i Gravplassplanen (bortfall av festeinntekter og ulike driftsbehov), samt midler til kantorressurser til spilling på byens sykehjem ved andakter og gudstjenester. BKF vil arbeide med å tallfeste postene knyttet til bortfall av festeinntekter og spilling på sykehjemmene fram til vi skal sende budsjettsøknad 2020 / økonomiplan 2020 – 2023 til Bergen kommune.

Øvrige inntekter

I BKF sitt budsjett for 2018 utgjør bevilgningene fra Bergen kommune 75,7 % av totale driftsinntekter. 10,6 % kommer fra Den norske kirke, mens egne inntekter i form av festeavgifter, brukerbetaling og refusjoner utgjør 13,7 %.

Basert på erfaringer fra de senere årene, og ikke minst forslag til statsbudsjett for 2019 er det ikke realistisk å forvente økte bevilgninger fra Den norske kirke de nærmeste årene. Det pågår for tiden et stort arbeid knyttet til intern effektivisering i Dnk hvor målet er frigjøre mer penger til menighetsbyggende arbeid. Foreløpig er det for tidlig å si hvordan dette eventuelt kan slå ut for BKF.

Den største enkeltposten innenfor «egne inntekter» er festeavgifter. Her har vi de siste årene hatt «kunstig» høye inntekter som resultat av oppryddingsprosjekt og etter at faktureringsperioden er endret fra 10 til 5 år. Gravplassplanen foreslår endring av politikk, der alle får fri grav, også når en bruker en allerede festet grav til ny gravlegging. Årlig inntektsbortfall er anslått til 3,7 mill kroner. Frem til vi skal sende budsjettsøknad 2020 / økonomiplan 2020 – 2023 til Bergen kommune vi BKF lage en nærmere analyse av anslått inntektsbortfall, og foreslå iverksetting av tiltaket fra og med 2021.

I forbindelse med virksomhetsoverdragelsen fra Bergen kirkelige fellesråd til Akasia AS ble driftsmidler som BKF eide stilt til Akasia AS sin disposisjon mot betaling av en fast årlig leie på 3,5 mill kroner. Når leien faller bort (antatt fra 2022) er det et mål at dette inntektsbortfallet kompenseres av utbytte fra Akasia AS.

Fond

Pr 31.12.2017 har BKF følgende bokførte fond:

	Beløp	I % av budsjetterte driftsinntekter 2018	Kommentarer
Disposisjonsfond			
Kirkelig virksomhet og administrasjon	9 925 728	8,3 %	
Kirkebygg	2 866 074	6,5 %	
Gravplass	3 388 134	4,5 %	
Sum frie disposisjonsfond	16 179 936	6,8 %	
Diverse fond avsatt til øremerkede formål	1 956 608		Trosopplæring, AFP mv
Sum disposisjonsfond	18 136 545		
Investeringsfond			
Kirkelig virksomhet og administrasjon	1 626 600		Disponerer mesteparten i 2018
Middelalderkirker	8 428 638		Disponerer mesteparten i 2018
Sædalen nærkirke	20 238 786		
Nye kirkebygg (blant annet tilbygg Birkeland)	18 911 018		
Kirkebygg	796 861		Disponerer mesteparten i 2018
Gravplass	9 954 781		
Forskjønnelse av gravplasser	4 905 744		Disponerer mesteparten i 2018
Kjøp av areal Mjeldheim	7 500 000		Forventes disponert i 2018
Sum investeringsfond	72 362 428		
Sum bokførte fondsavsetninger	90 498 973		

I BKF sitt budsjett for 2018 ligger det inne vedtak om bruk av disposisjonsfond kirkelig virksomhet og administrasjon på 1,2 mill kroner. I tillegg er det besluttet bruk av diverse investeringsfond.

Premiefond i Bergen kommunale pensjonskasse

I tillegg til bokførte fond har BKF et premiefond i Bergen kommunale pensjonskasse. Pr 31.12.17 er dette fondet på 12,5 mill kroner. Premiefond er ikke en del av BKF sitt ordinære regnskap, men fremgår av noteopplysningene. Dette er midler som kun kan benyttes til betaling av løpende pensjonsforpliktelse. I 2017 dekket vi 1,9 mill kroner av pensjonspremien av fondet (og satt mindreforbruket på disposisjonsfond), men utover det har det de senere årene ikke har vært aktivt bruk av disse midlene. Fondet har hatt følgende utvikling:

Pr 31.12.	Saldo	Bruk	Endring
2012	3 194 104		
2013	3 439 098		244 994
2014	6 003 786		2 564 688
2015	8 043 470		2 039 684
2016	11 247 497		3 204 027
2017	12 519 166	1 957 246	1 271 669

Kirkevergen foreslår at vi fra og med 2019 endrer praksis og legger til rette foren mer aktiv bruk. Reduserte bokførte pensjonsutgifter kan frigjøre midler til andre formål. Det er viktig at midlene ikke går inn i ordinær drift og gir oss en høyere fast kostnadsbase enn det er rom for. Isteden foreslås midlene benyttet til ulike typer «engangsformål» som vi ikke kan forvente å få dekket gjennom økte bevilgninger. I 2019 vil dette for eksempel gjelde anskaffelse av nye og bedre datalinjer inn til byggene våre. Ulike prosjektstillinger kan også tenkes finansiert på denne måten. Kirkevergen kommer tilbake med konkrete forslag i budsjettforslag for 2019 som skal behandles i neste fellesrådsmøte.

Driftsbudsjett

FUNKSJON 390 DEN NORSKE KIRKE

I tillegg til deflatorvekst søkes det om følgende tiltak på funksjon 390:

TILTAK (alle tall i mill kroner)	2019	2020	2021	2022	2023
Levekår diakoni	1,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Musikk ved sykehjemmene i Bergen					
Verdibevarende vedlikehold kirkebygg	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
Drift av Sædalen kirke/nærkirke	0,6	0,6			
Sum	3,3	2,4	1,8	1,8	1,8

FUNKSJON 393 GRAVPLASSER, KAPELL OG KREMATORIER

I tillegg til deflatorvekst søkes det om følgende tiltak på funksjon 393:

TILTAK (alle tall i mill kroner)	2019	2020	2021	2022	2023
Nye tiltak - jfr Gravferdsplan		1,0			
Inntektsbortfall ved fri grav til alle			3,7		
Drift av nye felt på gravplassene	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Verdibevarende vedlikehold gravplasser og bygg	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Sum	1,5	2,5	5,2	1,5	1,5

Kirkelig virksomhet og administrasjon

Vi ønsker fortsatt å søke om «friske» driftsmidler tilsvarende lønnsmidler til et årsverk til levekår/diakoni. Menighetene har spilt inn ulike behov for økte stillingsressurser (se vedlegg). Det er ikke realistisk å forvente økte rammer til andre stillinger enn diakoni. Eventuelle andre nye stillinger vil derfor måtte finansieres gjennom intern effektivisering, endring av rutiner og arbeidsprosesser eller egenfinansiering (for eksempel gjennom menighetenes givertjeneste). Pågående prosesser vil kunne gi noen endringer i forhold til dette, men foreløpig er det for tidlig å konkretisere dette.

Vi foreslår også å legge inn en ny post knyttet til musikk ved sykehjemmene i Bergen i forbindelse med andakter og gudstjenester. Våre kantorer og frivillige gjør allerede tjeneste på mange sykehjem, men det er varierende kapasitet til dette i ulike menigheter. Dette har i noen tilfeller resultert i at noen sykehjem selv har betalt for denne tjenesten. Bergen kommune v/spesialrådgiver for prestedtjenesten har derfor sendt brev til prostene hvor det anmodes om at den ulike praksisen opphører. Etat for sykehjem forventer at andakter og gudstjenester ved Den norske kirke skal inkludere musikk uten at institusjonen skal betale for dette. Dette vil kreve noe styrking av totalt antall kantor/organistårsverk. Kirkevergen vil arbeide med å tallfest dette fram til budsjettsøknad skal sendes Bergen kommune.

Kirkebygg

Kirkebyggene våre er monumentale bygg – signalbygg i landskapet. Vakre kirker og arkitektoniske perler er ikke nødvendigvis ensbetydende med at byggene er enkle å drifte og vedlikeholde!

BKF jobber kontinuerlig med å ta igjen vedlikeholdsetterslep på kirkene. Blant annet utarbeider vi nå tilstandsanalyser for alle byggene. Etter hvert som kirkene er rehabilitert er det viktig at vi har nok midler til verdibevarende vedlikehold, slik at byggene ikke forfaller på nytt. På samme måte som Bergen kommune ønsker vi å bruke Holte Byggsafe FDV-nøkkel for beregning av kostnader. Forslag til økning i driftstilskudd vil delvis bidra til å bevare verdien på byggene fellesrådet forvalter. Samtidig jobber vi med ENØK og andre effektiviseringstiltak for å frigjøre midler til samme formål.

Gravplass

I Gravplassplanen er det spilt inn et tiltak om endring av politikk, der alle får fri grav, også når en bruker en allerede festet grav til ny gravlegging. Tiltaket er anslått til å gi et årlig inntektsbortfall på 3,7 mill. kroner. Frem til neste økonomiplan vil BKF beregne kostnaden og foreslå iverksetting av tiltaket fra og med 2021.

Det er i perioden nødvendig å øke vedlikeholdet av bevarte gravminner med 0,3 millioner kroner pr år. Vi ser også at det er behov for en ekstra runde med slått på gravplassene med 0,8 millioner kroner pr år. Begge behovene er beskrevet i Bergen kommunes Gravferdsplan. Behovet søkes dekket gjennom økte driftsrammer fra kommunen og egne effektiviseringstiltak.

Det er omfattende behov for tiltak på drift og vedlikehold på de aller fleste gravplassanlegg og –bygg, og det arbeides kontinuerlig med forbedringstiltak og rutiner. Tilstandsanalyser på gravplassenes bygg og anlegg ferdigstilles i 2019 og skal gi retning for planene fra og med 2020. Når rehabilitering er gjennomført er det viktig med tilstrekkelig løpende vedlikehold for å sikre at gravplasser og –bygg ikke forfaller igjen.

De senere årene er flere av gravplassene våre utvidet med store nye felt (Åsane kirkegård og Loddefjord, Fyllingsdalen og Øvsttun gravplasser), og det er etablert 4 navnedde minnelunder (Åsane, Fana og Storetveit kirkegårder og Fyllingsdalen gravplass) uten at tilskuddet er endret i perioden. I 2021 skal Antveit gravplass tas i bruk og i 2023 utvides Fyllingsdalen gravplass ytterligere, I tillegg til kontinuerlig effektiviseringsarbeid er det behov for «friske» midler til drift og vedlikehold av økte arealer

De siste årene har det vært gjennomført et omfattende prosjekt med rydding av graver og gravminner. Fra og med 2019 nedskaleres prosjektet og løses i løpende drift innenfor eksisterende rammer.

Investeringsbudsjett kirkebygg

Middelalderkirker

MIDDELALDERKIRKER	2019	2020	2021	2022	2023
Inntekter					
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra kommunen)	17 669 000	17 669 000	17 669 000	17 669 000	17 669 000
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra staten, via kommunen)	17 669 000	17 669 000	17 669 000	17 669 000	17 669 000
Rentekompensasjon	464 000	464 000	464 000	464 000	464 000
Sum	35 802 000	35 802 000	35 802 000	35 802 000	35 802 000
Utgifter					
Domkirken/Korskirken rehabilitering	35 802 000	35 802 000	35 802 000	35 802 000	35 802 000
Sum	35 802 000	35 802 000	35 802 000	35 802 000	35 802 000

Det har fra mange hold blitt arbeidet med å få staten til å være med på finansiering av middelalderkirker. Kulturministeren har også gitt signaler på at hun ønsker å finne budsjettmidler til dette feltet, men regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018 inneholder foreløpig ingen signaler om bevilgninger for 2018. Stortingskomiteen har uttrykt ønske om å få til et statlig program for rehabilitering av middelalderkirker i stein, og KA har laget et forslag om 50 % statlig medfinansiering.

BKF er også kjent med at Bergen kommune om kort tid vil sende brev til departementet vedrørende finansiering av middelalderkirkene.

Opprinnelig budsjett for prosjektene i Domkirken og Korskirken var på 458 millioner kroner. Som orientert på forrige fellesrådsmøte mener vi nå at vi har klart å spare inn i størrelsesorden 25% av de beregnede kostnadene, slik at budsjettet vi nå opererer med er 350 mil. kroner. (De to viktigste innsparingsfaktorene er stabilitet over år i prosjektstyrings- og håndverkermiljøene som gir effektiviseringsgevinst, samt mindre strenge pålegg fra Riksantikvaren på Korskirken/Domkirken enn tilfellet var på Mariakirken)

I 2018 hadde vi en fart på rehabiliteringsprosjektene for Korskirken og Domkirken som tilsier at 30-35 mil. kroner per år vil gi en optimal fremdrift. Vi sørger imidlertid for å planlegge slik at vi ikke bruker mer penger hvert år enn det som faktisk står til disposisjon for prosjektet.

I 2019 er planen å ferdigstille tårnene både i Domkirken og Korskirken, samt starte opp rehabiliteringen av skrudhuset i Domkirken. Planlegging av innvendig prosjektering for begge kirker er påbegynt, og vil pågå i månedene som kommer.

Nye kirker

NYE KIRKER	2019	2020	2021	2022	2023
Inntekter					
Sædalen nærkirkebygg	10 557 000				
Haukås nærkirke		10 557 000	10 557 000		
Investeringsmidler - nye kirker	11 043 500	11 043 500	11 043 500	11 043 500	3 300 000
Sum	21 600 500	21 600 500	21 600 500	11 043 500	3 300 000
Utgifter					
Sædalen nærkirke, nytt kirkebygg	11 000 000	11 000 000	2 000 000		
Solheim kirke, nye kontor					
Birkeland kirke, utvidelse	8 000 000				
Haukås "nærkirke"	1 000 000	9 000 000	16 500 000	1 000 000	
Kirketilbygg for å oppnå lovkrav (Loddefjord)				7 000 000	
Reserve / Prioriterte prosjekt ihht innspill fra menigheter	1 600 500	1 600 500	3 100 500	3 043 500	3 300 000
Sum	21 600 500	21 600 500	21 600 500	11 043 500	3 300 000

Tilbygg Birkeland kirke

I løpet av 2018 håper vi på at rammeløyve for tilbygget til Birkeland kirke er på plass. Selv om mange ting er klarlagt, er det en god del prosjektering som må gjøres før selve byggingen starter opp. Det vil likevel være realistisk å være ferdig med bygget i 2019. Endelig budsjett for bygget vil komme til vedtak i fellesrådet når denne prosjekteringen foreligger.

Sædalen kirke

Reguleringsplanen for Sædalen har nå vært ute til ny høring. Tomten som er satt av til kirkebygg, er utfordrende med hensyn til flom. Vi må derfor gjøre videre utredninger sammen med Bergen kommune før den endelige reguleringsplanen kan legges frem for vedtak, forhåpentligvis sent på høsten eller tidlig på vinteren 2018/2019. Mens vi venter på reguleringsplanen, jobber vi med forberedelser til arkitektkonkurransen. Endelig budsjett for kirken i Sædalen vil også komme til vedtak i fellesrådet på et senere tidspunkt.

Kirkebygg Haukås

På Haukås har de en levende og aktiv menighet med svært usikre husleieforhold. De får leie plass til gudstjenester hos NLA så lenge de holder til på Breistein – inntil NLA flytter til Mindemyren. For all annen aktivitet er menigheten henvist til et bedehus som er solgt, men som kan midlertidig disponeres videre inntil den nye eieren skal rive huset for å realisere sine byggeplaner, noe som kan skje på kort varsel. Det er viktig å få fart i planene om en enkel kirke for menigheten på Haukås. Haukås nærkirke har gudstjenester i NLA sine lokaler ca en gang i måneden, der vi jevnlig samler mellom 100 og 200 mennesker på gudstjeneste. I tillegg har de samarbeid med Haukås indremisjon om barnekor, søndagsskole, ungdomskor og ungdomsklubb. Ungdomsklubben kan samle opp mot 60 konfirmanter og ungdommer. Av 28 konfirmanter våren 2018, går halvparten nå videre på ledertrening for ungdommer i regi av menigheten.

I nærmiljøet har Haukås nærkirke etablert samarbeid med skole, barnehage, Bergen Nord kammerkor, Korinor, Breistein mannskor, Haukås skolemusikk og Almåsgårdens venner. Arbeidet baseres i svært stor grad på frivillighet. Rektor på Haukås skole har i brev stilt seg positiv til bygging av nærkirke ved siden av skolen.

Siden den store utbyggingen i området lar vente på seg, planlegger vi et enklere bygg her enn nærkirken i Sædalen, og har derfor gjort en betydelig reduksjon av våre opprinnelige søknader om bevilgninger til Haukås nærkirke. På Haukås er det også en intensjon om at den lokale indremisjonsforeningen skal delta med en stor egenandel.

Loddefjord kirke

I Loddefjord planlegger vi for et tilbygg til kirken på 85 m² i 2 etasjer. I henhold til kirkeloven er dagens kirke for liten i henhold til antall innbyggere i Loddefjord. I tillegg til utvidelse av kirkerommet ved behov, kan tilbygget også brukes til ulike aktiviteter for menigheten (konfirmantundervisning, men også søndagsskole, kirkecaffe m.m.)

Endret fordelingsnøkkel

Pr. i dag brukes halvparten av rammetilskuddet fra kommunen til kirkebygg til nye kirker, mens halvparten brukes til rehabilitering av eksisterende kirker (ikke middelalderkirker). Når utbyggingen i Loddefjord er fullført mot slutten av planperioden ser vi pr dato ikke behov for å bruke en tilsvarende stor andel til nye kirkebygg. Derimot vil det fortsatt være store og uløste behov for rehabilitering av eksisterende kirker, og det er derfor naturlig å tilpasse fordelingen av rammetilskuddet i henhold til dette. Tabellene for «Nye kirker» og «Rehabilitering kirkebygg» blir da slått sammen til «Investering kirkebygg»

Rehabilitering kirkebygg

REHABILITERING KIRKEBYGG (IKKE MIDDELALDERKIRKER)	2019	2020	2021	2022	2023
Inntekter					
Investeringsmidler - kirker	11 043 500	11 043 500	11 043 500	11 043 500	18 787 000
Ekstramidler Fyllingsdalen kirke - kirketak	20 000 000				
Ekstramidler Johanneskirken - rehabilitering				10 000 000	10 000 000
Rentekompensasjon	480 000	480 000	480 000	480 000	480 000
Sum	31 523 500	11 523 500	11 523 500	21 523 500	29 267 000
Utgifter					
Rehabilitering kirker	28 700 000	8 600 000	8 600 000	18 600 000	26 365 000
Johanneskirken rehabilitering	4 000 000	4 000 000	4 000 000	14 000 000	14 000 000
Fyllingsdalen kirke, rehabilitering tak	20 000 000				
Rehabilitering i henhold til tilstandsrapporter og rådsinnspill		4 300 000	4 300 000	4 300 000	12 065 000
Storetveit kirke, rehabilitering ihht tilstandsanalyse (TG3)	2 000 000				
Åsane gamle kirke, rehabilitering ihht tilstandsrapport (TG3)	600 000				
St. Markus kirke, rehabilitering ihht tilstandsrapport (TG3)	1 200 000				
Nykirken, rehabilitering ihht tilstandsrapport (TG3, prosjekteri)	300 000				
Fridalen kirke, skifting av vindu kirkerom	400 000				
Loddefjord kirke, utvidelse kor	200 000				
Slettebakken kirke, 50 års jubileum		300 000			
St.Jakob kirke, 100 års jubileum			300 000		
Nygård kirke, 50 års jubileum				300 000	
Søreide kirke, 50 års jubileum					300 000
Ventilasjon rehabilitering/oppgradering	500 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Ventilasjonsanlegg Fyllingsdalen	500 000	700 000			
Ventilasjonsanlegg diverse kirker			700 000	700 000	700 000
ENØK	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
SD-anlegg div. kirker og varme					
Universell utforming	1 000 000	700 000	700 000	700 000	700 000
(Fyllingsdalen, Årstad, Sandvikskirken, Birkeland, ıla 2018/2019)					
Reserve	323 500	523 500	523 500	523 500	502 000
Sum	31 523 500	11 523 500	11 523 500	21 523 500	29 267 000

Johanneskirken

Tilstandsanalysen som ble fremlagt for Johanneskirken vinteren 2018, avdekket store behov for rehabilitering, der skifte av hovedtak med sløyser og renner har første prioritet. Med å sette av 4 mil. kroner i 2019 og 4 mil. i 2020 kan dette delprosjektet fullføres i løpet av disse to årene.

Fyllingsdalen Kirke

Som tidligere orientert ble det gjort feil når taket på Fyllingsdalen kirke ble skiftet i år 2000, feil som nå gjør at taket må skiftes på nytt. Våre egne ingeniører (i Akasia) sammen med lokale håndverkere, blikkenslagermestere, metallurger fra Sintef med flere har jobbet med prosjektet. Vi har søkt kommunen om 20 mil. kroner i ekstrabevilgninger til arbeidet med å skifte taket. Dersom vi får tilsagn om dette, vil videre prosjektering og gjennomføring pågå i årene 2019 og 2020. Vi må påregne at kirken kanskje må stenges for bruk i en periode, men vi vil søke å gjøre den perioden så kort som mulig, og dessuten ta hensyn til menighetens årshjul når vi planlegger når kirken skal stenges.

Søreide Kirke

En av utfordringene med Fyllingsdalen kirke, er valg av takplater (zink-plater på tak som er nesten flate, mens slike tak i henhold til Sintef Byggforsk bør ha en helning på minst 10 grader). På Søreide kirke har vi også noen andre utfordringer, blant annet med utvendige fliser som fungerer dårlig. En midlertidig tilstandsrapport for Søreide tilsier en del millioner i rehabilitering også der, men dette vil bli videre prosjektert i 2019.

Rehabilitering i henhold til tilstandsanalyser

Som kjent ønsker fellesrådet å få tilstandsanalyser på alle kirkebygg hvert 5.år. I løpet av de siste 12 månedene har vi fått analyse fra følgende kirker: Årstad, Birkeland, Salhus, Johanneskirken, St. Markus, Nykirken, Storetveit, Åsane Gamle. For Søreide vil rapporten foreligge innen kort tid. Rapportene vil bli lagt ut på BKF sin hjemmeside. Noen av disse kirkene har store utfordringer, andre langt mindre.

Når tilstandsanalysene kommer inn, får vi tilstandsgrad for ulike deler av kirken.

TG0=Ingen avvik

TG1=mindre eller moderate avvik

TG2=vesentlige avvik

TG3=store eller alvorlige avvik

Målet er at alt av TG3 skal rettes opp svært raskt, og alt av TG2 innen kort tid. Dessverre har vi ingen mulighet for å få til dette. Vi går gjennom rapportene og konsentrerer oss om å få lukket avvikene som medfører de største konsekvensene om vi venter. Særlig er det en del kostbare mangler med steinkirkene våre som vi er tvunget til å utsette. Å rette opp TG2 og TG3 på Johanneskirken er estimert til 98 mill kroner, for Nykirken estimert til 25,9 mill kroner, for St.Markus kirke er estimert 7,5 mill kroner. Heldigvis er det andre kirker der de alvorlige manglene er langt mindre, slik at de med begrensede midler kan lukkes innen rimelig tid.

Avsetning av penger til rehabilitering av kirker i henhold til tilstandsanalyser må veies opp mot innspill fra menighetsrådene sine budsjettinnspill. Heldigvis er dette ofte to sider av samme sak. I 2019 foreslår vi å sette av penger til TG3 og TG2 opprettinger i Storetveit, St.Markus, Nykirken og Åsane gamle kirke. I årene som følger har vi satt av en samlepott til slike tiltak. Detaljerte budsjetter vil komme etter hvert som vi får inn flere analyser, og får prosjektert mer de kirkene der vi har fått avdekket avvik.

Ventilasjonsanlegg

I flere av kirkene våre har vi gamle og nedslitte ventilasjonsanlegg. I Fyllingsdalen har vi prosjektert et nytt anlegg, og ønsker å skifte dette samtidig som kirken er stengt på grunn av skifte av tak.

ENØK

Vi ønsker å gjennomføre ENØK-tiltak. I 2018 installeres det energistyringsanlegg i Loddefjord kirke og Sandvikskirken. I tillegg oppgraderes anlegget i Skjold. I Slettebakken kirke installerer vi nye benkevarmer-ovner som erstatning for gamle systemer som er ødelagt. Flere kirker står for tur til å få SD-anlegg i 2019.

Universell utforming

Kirken er lovforpliktet til å tilrettelegge kirkene våre for bevegelsehemmede. Dette er også noe vi ønsker å gjøre – kirkene våre skal være åpne for alle som ønsker å komme. Dessverre tar det tid å få gjennomført dette overalt, både fordi det koster penger og fordi anleggene skal godkjennes i mange instanser. De siste som er tilrettelagt er Solheim og Fyllingsdalen (i Fyllingsdalen holdt ikke løfteplattformen forventet kvalitet, så der må vi fortsette prosjektet). Vi har som mål å få rullestolramper til Årstad kirke, Sandvikskirken og Birkeland kirke i løpet av 2018/2019. I Birkeland vil vi lage en midlertidig rampe nå som erstattes av en endelig løsning i forbindelse med tilbygget. Andre kirker står i kø (Domkirken, Korskirken, Salhus kirke med flere).

Jubileum

Når kirker har 50- eller 100-års jubileer, er det en tradisjon for at vi setter av en sum penger til oppgradering/rehabiliterings-prosjekter som planlegges i et samspill mellom menighetsråd og fellesråd.

Investeringsbudsjett gravplass

Den årlige investeringsrammen har vært på 20,9 millioner kroner i perioden 2012 - 2017. I 2018 ble rammetilskuddet for første gang deflatorjustert – til 21,4 mill kroner. For 2019 er også budsjettammen foreslått justert med deflator, til 22,0 mill kroner.

Frem til og med 2017 har investeringsrammen vært tilstrekkelig til at bergenserne har fått tildelt grav i den delen av byen hvor de bor, eller der de ønsker grav, men det har ikke vært rom til større investeringer til seremonirom, bygg og infrastruktur. Dette har vært kommunisert til kommunen, og det er svært gledelig at BKF i 2017 og 2018 ble tildelt 13,33 mill kroner til erverv av eiendom til fremtidig utvidelse av Mjeldheim gravplass i Arna. I 1. tertial 2018 ble det også bevilget på 25 mill kroner til Antveit gravplass i Åsane. I byrådetts budsjettforslag for 2019 er det foreslått å bevilge ytterligere 25 mill kroner Antveit gravplass.

Gravferdsplan – «Verdig gravferd for alle»

I juni 2018 ble Bergen kommunes gravferdsplan, «Verdig gravferd for alle» vedtatt. Planen har investeringstiltak på 48,7 mill kroner pr i år i 10 år og 2 millioner kroner i engangsinvestering. Tiltakene kommer i tillegg til eksisterende investeringsramme som er 21,4 millioner kroner. (For å oppnå sammenlignbare tall med gravferdsplanen tar oppstillingen under utgangspunkt i rammetilskuddet for 2018.) Økning i rammetilskuddet for 2019 og senere år vil redusere «udekket behov utover investeringsrammen» tilsvarende.

Planen skal gi innbyggerne i Bergen en verdig gravferd og hovedprinsippet er at alle skal få grav der de bor / ønsker. Planen har i tillegg tiltak for brukerhensyn inkludert tilrettelegging for tros- og livssyn, kultur og historie, miljø- og klimakostnader og demografikostnader. Bergen kirkelige fellesråd er svært glad for at Bergen kommune har laget en gravferdsplan som vi er sikker på vil gi innbyggerne i Bergen enda bedre gravferdstjenester.

Graver i Åsane kommer på plass i tide som følge av de bevilgninger som allerede er gjort/foreslått gjort, og dersom planen følges opp vil det gi trygghet for gravferdstjenestene for innbyggerne i Bergen. Bergen kirkelige fellesråd berømmer samarbeidet med Bergen kommune og særlig seksjonssjef William Hazell i arbeidet med Bergen kommunes gravferdsplan.

Fellesrådet har tidligere meldt om økt behov til investeringer på gravplassområdet, men gravferdsplanen har avdekket et enda større finansieringsbehov enn det som tidligere er meldt til Bergen kommune. I Bergen kommunes langtidsplan er investeringsrammen foreslått utvidet gradvis (4 mill kroner pr år i planperioden), men det er ikke tilstrekkelig til nødvendige investeringer og til erverv av areal til fremtidige gravplasser / utvidelse av gravplasser. I talloppstillingen under vil hvert punkt bli delt med hensyn til hva som planlegges løst innenfor rammen, og hva som er reelt behov etter gravferdsplanen.

Planen legger opp til flere utredninger og det vil bli foretatt nærmere kalkuleringer over investeringsbehovet, for best mulig planarbeid. Hovedprioritering for bruk av investeringsrammen er

å anlegge nye graver, men ettersom det er bevilget og trolig vil bli bevilget midler til Antveit gravplass vil det nå bli mulig å rehabilitere seremonirom. Øvsttun kapell og Solheim kapell er derfor tatt med i langtidsplanen. For Solheim kapell må det gjennomføres en omfattende prosjektering og en mulighetsstudie for bruk av kapellet til kolumbarium.

Planen tar også opp i seg behov for investering på infrastruktur, som VA- anlegg, vannposter, veier, murer og gjerder og bygninger. Det er graver og seremonirom som er prioritert de første årene.

Nyanlegg / utvidelse av gravplasser

Når Antveit gravplass i Åsane er ferdig er det viktig å få på plass en utvidelse av Fyllingsdalen gravplass. Det er anlagt nye graver på eksisterende gravplass og kapasiteten nå er beregnet å skulle holde til 2023, samme år som det ifølge planen er siste år med midler satt av til nye graver på Fyllingsdalen gravplass.

I Fana er det også stort behov for nye graver i perioden. Fana kirkegård betjener innbyggerne i bydelene Fana og Ytrebygda, og må prioriteres innenfor fireårs perioden. Det er ikke tilstrekkelig med midler eller tilgjengelig areal til utvidelse av gravplassen, men det er mulig å utvikle eksisterende gravplass og tilrettelegge graver. Dermed skal det ikke mangle graver i området i fireårsperioden. Det vil bety store ulemper for brukerne av gravplassen med anleggsarbeid inne på gravplassen, men av arealhensyn er det viktig å utnytte eksisterende gravareal. Det vil bli foretatt nye kalkulasjoner for å utvikle eksisterende gravplass i Fana samtidig som det er viktig å få klarlagt mulighet for nytt gravplassareal i området.

Mot slutten av fireårsperioden er det rehabilitering av eksisterende og anlegg av nytt gravareal på Loddefjord gravplass som må prioriteres.

Planen tar høyde for at det skal etableres en ny navnet minnelund, med tilhørende nye gaver, pr år.

Totalt finansieringsbehov i fireårs perioden er anslått til 281,4 mill kroner, hvorav 175,5 mill kroner foreløpig er udekket.

Gravplassplanen har forslag til en 10 års plan for utbygging av gravplasser, etter Antveit i Åsane, utvikling av Fana og utvidelse av Fyllingsdalen er det utvidelse av Mjeldheim i Arna og ny gravplass i Tennebekk som står for tur.

Rehabilitering, masseutskifting og omregulering eksisterende areal

Rehabilitering av gravplass

Gravplassene må stadig utbedres. Det er nødvendig for å kunne tilrettelegges for ny gravlegging innenfor eksisterende areal og av hensyn til sikkerhet. Det er også viktig for at gravplassene skal være en verdig ramme rundt gravferden og egnet til ro og ettertanke for brukerne. Utbedringen innebærer masseutskifting av jord, omregulering av gravfelt, anlegg av tinstrøm, rehabilitering av vann og avløp mm. Tilstandsanalyser skal dokumentere nødvendige tiltak og legge grunnlag for prioritering.

Omregulering og masseutskifting er nødvendig for å kunne tilby nye graver på eksisterende gravplasser. Det er tidligere varslet om at det kan bli mangel på graver på Møllendal, Loddefjord og Gravdalspollen gravplasser i 2019, Arna og Nygård kirkegårder i 2020 og enda flere årene etter, blant annet på Solheim gravplass og i Eidsvåg og Salhus.

Med den varslede opptrappingen i økonomiplanen skal det være mulig å tilrettelegge graver innenfor eksisterende areal, tidsnok til at det ikke skal mangle ordinære graver. Tilrettelagte graver kan til dels ha krav som en pr i dag ikke kan avhjelpe, men moderate tilrettelegginger skal være mulig innenfor den planlagte investeringsrammen. Den største usikkerheten er hensiktsmessig gjenbruk av slettede graver som nå skal tildeles som nye graver på Fana kirkegård og muligheten for nytt areal i Fana og i Ytrebygda.

Pr i dag er det rehabilitering av eksisterende infrastruktur av anleggene som er et uttalt og udekket behov. Det ikke er lagt ferdig planer, da prioriteringen siste år har vært å tilby graver der det er behov for det. Det utarbeides tilstandsanalyser i 2018 og disse blir bearbeidet til konkrete planer i løpet av 2019. Dette er i tråd med Bergen kirkelige fellesråds verdi- og måldokument og Gravferdsplanen.

Prosjekt frigjøring av areal

Gjennom systematisk arbeid har vi fått oversikt over de aller fleste gravene uten eier. Arbeidet har pågått siden 2005 og er planlagt avsluttet i 2022. Det kreves 2 millioner kroner pr år for å slette graver og klargjøre arealet innen 2022. Dette arbeidet er viktig for å fjerne gravminner som ikke er sikret, og for å klargjøre graver for ny gravlegging. Det er behov for 6 millioner kroner i fireårs perioden. Siden dette behovet er udekket vil prosjektet inntil videre bli skalert ned og overført til drift, og oppryddingsfasen vil da vare i nye 16 år istedenfor de planlagte 4 årene. Dette kan medføre mangel på graver på enkelte gravplasser.

Andre tiltak

Plan om universell utforming, minst en ny port hvert år og bevaringsplan for gravplassene i Bergen er dekket dersom den opptrapping av den planlagte investeringsrammen fortsetter.

2019		Ramme inkl fond	Ramme 2018	Behov utover ramme ihht gravferdsplan
Inntekter	Rammetilskudd	26 000 000	21 400 000	
	Antveit gravplass	50 000 000		
	Investeringsmidler - Fond til forskjønnelse	400 000		
Gravferdsplan	Investeringsmidler			49 700 000
SUM		76 400 000	21 400 000	49 700 000
Utgifter				
Bygg	Finansiering areal Øvsttun og Antveit gravplasser	4 000 000	4 000 000	
	Møllendal krematorium, samt BKF's bærerom	500 000	500 000	600 000
	Rehabilitering driftsbygninger på gravplass	2 000 000		2 000 000
Anlegg	Forprosjekt Solheim og Øvsttun kapell	1 000 000		
	Øvsttun kapell - Rehabilitering	7 000 000		
	Utrending krematorium og livssynsnøytralseremonirom	1 000 000		
	Kalkyle og forprosjekt gravplasser	1 000 000	900 000	
	Antveit gravplass - ny gravplass	48 000 000	16 000 000	31 000 000
	Bevaringsplan og rehabilitering gravminner 1:2	1 000 000		1 000 000
	Fontene Møllendal - rehabilitering	400 000		
	Navnet minnelund - Møllendal	3 000 000		1 000 000
	Port (Minst en pr år)	400 000		400 000
	Rehabilitering gravplass - tilrettelagte graver	5 000 000		7 000 000
Universell utforming av vannmålere	400 000		400 000	
		1 700 000		6 300 000
SUM		76 400 000	21 400 000	49 700 000

2020		Ramme inkl fond	Ramme 2018	Behov utover ramme ihht gravferdsplan
Inntekter	Rammetilskudd	30 000 000	21 400 000	
	Investeringsmidler - fra fond	5 900 000		
Gravferdsplan	Investeringsmidler			49 700 000
	SUM	35 900 000	21 400 000	49 700 000
Utgifter				
	Finansiering areal Øvsttun og Antveit gravplasser	4 000 000	4 000 000	
Bygg	Møllendal krematorium, samt BKF's bårerom	600 000	500 000	600 000
	Rehabilitering driftsbygninger på gravplass	2 000 000		2 000 000
	Solheim kapell - rehabilitering	15 000 000		15 000 000
Anlegg	Kalkyle og forprosjekt gravplasser	500 000		1 000 000
	Bevaringsplan og rehabilitering gravminner 2:2	1 000 000		1 000 000
	Navnet minnelund	1 000 000	1 000 000	1 000 000
	Port (Minst en pr år)	400 000		400 000
	Rehabilitering gravplass - tilrettelagte graver - inkl. Fana	11 000 000	15 900 000	28 300 000
	Universell utforming	400 000		400 000
	SUM	35 900 000	21 400 000	49 700 000

2021		Ramme inkl fond	Ramme 2018	Behov utover ramme ihht gravferdsplan
Inntekter	Rammetilskudd	34 000 000	21 400 000	
Gravferdsplan	Investeringsmidler			48 700 000
	SUM	34 000 000	21 400 000	48 700 000
Utgifter				
Bygg	Møllendal krematorium, samt BKF's bårerom	500 000	500 000	600 000
	Rehabilitering driftsbygninger på gravplass	2 000 000		2 000 000
	Solheim kapell	15 000 000		15 000 000
Anlegg	Kalkyle og forprosjekt gravplass	1 000 000		1 000 000
	Fyllingsdalen gravplass - utvidelse	10 000 000	10 000 000	16 000 000
	Navnet minnelund	1 000 000	1 000 000	1 000 000
	Port (Minst en pr år)	400 000		400 000
	Rehabilitering gravplass	3 500 000	9 900 000	12 100 000
	Universell utforming	400 000		400 000
	Utrede kunst og designprogram	200 000		200 000
	SUM	34 000 000	21 400 000	48 700 000

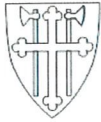
2022		Ramme inkl fond	Ramme 2018	Behov utover ramme ihht gravferdsplan
Inntekter	Rammetilskudd	38 000 000	21 400 000	
Gravferdsplan	Investeringsmidler			48 700 000
	SUM	38 000 000	21 400 000	48 700 000
Utgifter				
Bygg	Møllendal krematorium, samt BKF's bårerom	500 000	500 000	600 000
	Rehabilitering driftsbygninger på gravplass	2 000 000		2 000 000
Anlegg	Kalkyle og forprosjekt gravplass	1 000 000		1 000 000
	Utrede plan for å styrke gravplassenes grønne verdier	200 000		200 000
	Fyllingsdalen gravplass - utvidelse	20 000 000	19 900 000	20 000 000
	Navnet minnelund	1 000 000	1 000 000	1 000 000
	Port (Minst en pr år)	400 000		400 000
	Rehabilitering gravplass	12 500 000		23 100 000
	Universell utforming	400 000		400 000
	SUM	38 000 000	21 400 000	48 700 000

2023		Ramme inkl fond	Ramme 2018	Behov utover ramme ihht gravferdsplan
Inntekter	Rammetilskudd	42 000 000	21 400 000	
Gravferdsplan	Investeringsmidler			48 700 000
		42 000 000	21 400 000	48 700 000
Utgifter				
Bygg	Møllendal krematorium, samt BKF's bårerom	500 000	500 000	600 000
	Rehabilitering driftsbygninger på gravplass	2 000 000		2 000 000
Anlegg	Kalkyle og forprosjekt gravplass	1 000 000		1 000 000
	Fyllingsdalen gravplass - utvidelse	10 000 000	10 100 000	10 000 000
	Navnet minnelund	1 000 000	1 000 000	1 000 000
	Port (Minst en pr år)	400 000		400 000
	Rehabilitering gravplass	26 700 000	9 800 000	33 300 000
	Universell utforming	400 000		400 000
	SUM	42 000 000	21 400 000	48 700 000

Antveit gravplass i Åsane må være ferdig i 2021 – anslag 50 mill kroner.

Utvidelse av Fyllingsdalen gravplass må være ferdig i 2023 – anslag 40 mill kroner.

I siste del av perioden må graver i Fana og Loddefjord prioriteres ved rehabilitering av eksisterende gravplasser, men det vil da være bedre kontroll med behov for graver og dermed kan fokus endres til å sikre infrastrukturen og innhente vedlikeholdsetterslepet. Det er viktig for at gravplassene og tjenestene skal oppleves som verdige.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Menighetsrådene i Bergen

Vår ref.
17/307-6/MERH

Dato:
09.05.2018

Innspill til budsjett 2019 og økonomiplan 2020 - 2023

Med dette starter vi arbeidet med budsjett 2019 og økonomiplan for perioden 2020 – 2023. I november/desember 2018 skal fellesrådet vedta budsjett for 2019, samt økonomiplan som legger grunnlaget for vår søknad til Bergen kommune for perioden 2020 – 2023. Denne søknaden blir sendt i mai 2019.

Det er med andre ord tid for langsiktig tenkning i forhold til fremtidige behov i den enkelte menighet. Vi ber menighetsrådene om begrunnede innspill i prioritert rekkefølge. Dette kan dreie seg om små og store vedlikeholdsoppgaver, små og store utbyggingsønsker, nytt utstyr av ulike slag, ønske om stillinger eller driftsoppgaver som bør styrkes.

BKF søker hvert år Bergen kommune om lønnsmidler til flere diakonstillinger. I tillegg søker vi nå om midler til stillinger i Sædalen menighet. Det er ikke realistisk å forvente økte rammer til andre stillinger gjennom økte bevilgninger fra kommunen.

Når det gjelder tiltak på eller i kirkebyggene vil innspillene fra menighetene bli vurdert sammen med pålegg fra myndigheter, HMS-tiltak, vedlikeholdsbehov påvist i tilstandsrapporter, tiltak for sikring av universell tilgjengelighet, ENØK-tiltak mv. Kirkebyggutvalget blir forelagt alle innspillene før disse legges fram for fellesrådet. De årlige bevilgningene dekker på langt nær alle ønsker og behov, så prioritering er viktig. Vi erfarer at det kan være større vilje til økte bevilgninger for tiltak som kan delfinansieres av egne midler.

Menighetsrådenes innspill vedlegges budsjettsakene i november/desember (se for eksempel BKF-sak 54/17). Av i overkant av 160 ulike innspill som kom fra menighetsrådene i fjor er ca 50 % nå enten gjennomført eller i prosess mot gjennomføring. Dersom menighetsrådene ser at de kan være med på delfinansiering av noen av tiltakene er det fint om dette også blir meldt, slik at det kan tas med i vurderingene.

Vi ber dere sende tilbakemelding innen **10. september 2018** til post@bergen.kirken.no. Vennligst merk brev/mail med 17/307. Ta gjerne kontakt dersom dere har spørsmål eller trenger hjelp i forbindelse med behandlingen i menighetsrådene.

Med vennlig hilsen

Mette Rogstad Heimli
Økonomisjef
5559 3224 /934 07 367

Tove Margrete Nordmark
Sjef menighetsavdelingen
5559 7161/996 42 317

Arne Tveit
Kirkebyggsjef
5559 3225/483 08 338

Side 1 av 1

Budsjett 2019 og økonomiplan 2020 - 2023

Innspill kirkebygg

Menighet	Budsjettinnspill	Innspill fra menighetsråd	Innspill via Lydia
Arna	Nytt alarmanlegg	x	
Arna	Inngangskontroll / kortsystem i stedet for nøkler	x	
Arna	Vannlekkasje sakristi og kirkerom v/mye regn	x	
Arna	Reparasjon skifertak kyrkjestova	x	
Arna	Takvam kapell, utvendig rehab	x	
Arna	Merking av parkeringsplasser	x	
Arna	Internett i kirkerommet	x	
BDM -Domkirken	Ny messehaket Domkirken	x	
BDM -Domkirken	Midler til renovering Domkirken	x	
BDM -Domkirken	Diverse innspill ang. Domkirken som blir rettet i rehabiliteringen	x	
BDM - Johanneskirken	Ny messehaket	x	
BDM - Nykirken	Nytt orgel	x	
BDM - Nykirken	Oppgradering kjelleren i Nykirken	x	
BDM - Nykirken	Opprusting av kirkegården rundt Nykirken		x
BDM - Nykirken	Ordning av hellegang utenfor kirken		x
BDM - Nykirken	Rullestolrampe til inngangsdøren		x
BDM - Nykirken	Ny brannalarm		x
BDM - Nykirken	Ny innbruddsalarm		x
BDM - Nykirken	Ny adgangskontroll		x
BDM - Nykirken	Bedre ventilasjon i kjelleren		x
Birkeland	Ordning av området bak murhuset	x	
Birkeland	Ordning av området rundt villaen	x	
Birkeland	Isolering gulv og tetting gulvlist	x	
Birkeland	Fornyning ovner under kirkebenker	x	
Birkeland	Skifte av lyskilder i kor (til LED)	x	
Birkeland	Nytt elektrisk anlegg	x	
Birkeland	Ny vifte i dåpssakristiet	x	
Birkeland	Se på innvendig oppgradering (før 2028)	x	
Birkeland	Retting av steinhellene rundt kirken		x
Biskopshavn	Nytt tak hovedkirke	x	
Biskopshavn	Del 2 av vestvendt vegg	x	
Biskopshavn	Sikringsskap - trenger nytt skap	x	
Biskopshavn	Utsifting punkterte vinduer og råtne karm	x	
Biskopshavn	Flere parkeringsplasser	x	
Biskopshavn	Reparasjon av tak i sal og kontorer	x	
Biskopshavn	Ny kirkeløper	x	
Biskopshavn	Benkeputer i kirkerommet	x	

Menighet

Biskopshavn
 Biskopshavn
 Biskopshavn
 Biskopshavn

Budsjettinnspill

Lydisolering kirkerom/menighetssal
 Maling av gjerder
 Nye lysarmaturer i salene
 Rehabilitering kjøkken

Bønes

Oppgradering speiderrom

Eidsvåg

Male vegger i kirkerom

Eidsvåg

Utbedret internett i kirken

Eidsvåg

Nytt kjøkken i kjelleren/ oppgradere kjøkken ved salong

Eidsvåg

Hjertestarter

Eidsvåg

Gjerde på «pynten»; fare for fall; meldt inn til Akasia.

Eidsvåg

HCToalett i deler av kapellet

Eidsvåg

Luftfukter til orgelet

Eidsvåg

Utbedring av ringeanlegg

Eidsvåg

Nytt SD-anlegg

Fana

Wifi kjeller+kapellsal menighetssenter

Fana

Wifi kontor+galleri Ytrebygda

Fana

Lydanlegg Fana kirke

Fana

Brannmagneter til dører i menighetssenter

Fana

Liturgiske klær Ytrebygda

Fana

Skikkelig merking trapp Ytrebygda

Fana

Prosesjonskors Ytrebygda

Fana

Nye benkeputer Fana

Fana

Kjøkken brukbart til store middager begge kirker

Fana

Nye prosjektorer begge kirker

Fana

Sykelstativ

Fana

Lakking av slitt gulv

Fana

Rehabilitering alterbilde, sikring bibel m.m.

Fridalen

Maling ute

Fridalen

Maling kirkerom

Fridalen

Skifting av vindu

Fridalen

Flisene i inngangspartiet må oppgraderes

Fridalen

Sliping av gulv kirke/menighetssal

Fridalen

Bedre ovner i kirkesal og menighetssal

Fridalen

Oppslagstavle ute

Fridalen

Bedre skilting

Fridalen

Nye bord og stoler kirkerom og menighetssal

Fridalen

Benker til uteområdet ved kjelleren

Fridalen

Skifting av diverse dører

Fridalen

Skifting av ventilasjonsanlegg

Innspill fra menighetsråd

Innspill via Lydia

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

x

Menighet**Budsjettinnspill**

		Innspill fra menighetsråd	Innspill via Lydia
Løvsbakks (St.Markus)	Murpuss faller av utvendig	x	
Løvsbakks (St.Markus)	Fuktgjennomslag	x	
Løvsbakks (St.Markus)	Drenering utenfor kjeller	x	
Løvsbakks (St.Markus)	Reparasjon tak menighetssal	x	
Løvsbakks (St.Markus)	Vurdering/oppgradering takrenner	x	
Løvsbakks (St.Markus)	Ventilasjon	x	
Løvsbakks (St.Markus)	Oppgradering tekjøkken i kirken	x	
Løvsbakks (St.Markus)	Oppgradering toalett i kirken	x	
Løvsbakks (St.Markus)	Bedre lys i koret		x
Løvsbakks (St.Markus)	Rømningsvei fra galleri		
Nygård	Nytt orgel	x	
Nygård	Oppgradering sikringssskap		x
Olsvik	Nytt gulv	x	
Olsvik	Nye stoler	x	
Olsvik	Ferdigstilling uteområde ihht plan	x	
Olsvik	Avklaring eiendomsforhold	x	
Olsvik	Autmatisk åpning/lukking branndører		x
Olsvik	Utskifting brannalarm		x
Olsvik	Installere adgangskontroll		x
Salhus	Bedre adkomst for rullestoler inn i kirken	x	
Salhus	Utvide porten inn til kirken	x	
Salhus	HC-parkering ved port	x	
Salhus	Skifte gulv i kirken (før 2023)	x	
Salhus	Isolere mot loft (+ventilasjon)	x	x
Salhus	Utvide veien ned til kirken	x	x
Sandviken	Ferdigstilling av kirkens rehabilitering	x	
Sandviken	Universell tilrettelegging	x	
Sandviken	Oppgradering uteområder	x	
Sandviken	Menighetshus ved kirken	x	
Sandviken	Ladepunkt elbil		x
Sandviken	Luftavfukter kjeller		x
Sandviken	Bryter for 3*3 kirkeklokkeslag		x
Skjold	Puss og mal peisen		x
Skjold	Bedre lys i menighetssal		x
Skjold	Reparasjon/Oppgradering styringsanlegg		x
Slettebakken	Reparasjon kirkegulv	x	
Slettebakken	Voksing diverse gulv	x	

Menighet

Åsane

Åsane

Åsane

Åsane gamle

Åsane gamle

Budsjettinnspill

Heis mellom etasjene (universell tilrettelegging)

Reparasjon av trevirket rundt glassmaleriet (ute)

Rampe til korpartiet

Store malingsstykker flasser av veggen

Snøfanger

Innspill fra menighetsråd

x

Innspill via Lydia

x

x

x

x

Budsjett 2019 og økonomiplan 2020 - 2023

Innspill stillinger

BDM	Mer kirketjenerressurs
Birkeland	Stillinger i Sædalen
Birkeland	Større kirketjenerressurs
Fyllingsdalen	Diakonstilling
Laksevåg	Diakon (sammen med Nygård, evt. betalt delvis av menighet)
Loddefjord	Diakonstilling
Løvtakksiden	Utvidet administrasjonslederstilling
Løvtakksiden	Barne- og ungdomsarbeider
Nygård	Diakon (gjernsammen med Laksevåg, evt. delvis betalt av menighet)
Olsvik	Diakonstilling
Olsvik	Utvidelse frivillighetskoordinator
Olsvik	Utvidelse kirketjener
Olsvik	Kulturarbeiderstilling
Sandviken	Økt stillingsressurs kontor, 70% til 100%
Skjold	Diakon 100%
Skjold	Ungdomsarbeider 20%
Skjold	Frivillighetskoordinator 70%
Skjold	Kantor 100%
Storetveit	Menighetskonsulent, økning fra 50% til 70%
Storetveit	Nettsideansvarlig, 20%
Storetveit	Økonomiansvarlig ungdomsklubben, 10% (spleise med klubben)
Søreide	Diakonstilling, spesielt rettet mot ungdom

Menighetsrådenes innspill til budsjett for 2019 og økonomiplan for 2020-2023

Arna:

Arna sokneråd 30. august 2018 - Utdrag frå møtebok 06/18

Sak 48/18   Innspel til Bkf - budsjett og økonomiplan

Innspel til Bergen kirkelige fellesråd sitt budsjett for 2019 og til Bergen kommune sin økonomiplan for 2020-2023.

Forslag til vedtak

Arna sokneråd vil sende ei prioritert liste (sjå punkta under) til Bkf innan 10. september med kva dei meiner er naudsynt av investeringar og vedlikehald dei komande åra.

Votering

Forslaget vart vedteke samrøystes.

Alarmanlegget i kyrkja må bytast ut. Alarmselskapet seier at anlegget er for gammalt til at det fungerer som det skal. Dette skaper mykje ekstra arbeid.

Inngangskontroll i kyrkja, ønskje om adgangskort i plassen for nøklar. For å få betre oversikt med bruken av kyrkja ved faste aktivitetar og utleige.

Vatnlekkasje i kyrkjerom og prestesakristi når det regner mykje. Det kjem inn vatn under det bakre vindauget på sørsida, over preikestolen og i nova på sørveggen i prestesakristiet. Etter kalking av kyrkjerommet i 2015 har det vært lett å sjå kor vatnet har runne.

Reparasjon av skifertak på kyrkjestova. Taket var nytt i 1965. Stendig fleire skiferplater må skiftast ut av di dei fell ned, eller er lause.

Takvam kapell, utvendig treng bygget vedlikehald. Det er ønskjeleg å halde ytterveggene fri for grønske, då held malinga og kledninga lenger.

Parkeringsplass. Ny oppmerking av plassane, malinga er nesten ikkje synleg mange stader.

Internett i kyrkjerom, til bruk ved trosopplæringstiltak og anna.

Bergen domkirke menighet:

Innspill til budsjett og økonomiplan 2020 – 2023

Bakgrunn:

Bergen kirkelige fellesråd har den 09.05.18 oversendt til alle menighetsrådene en invitasjon til innspill for budsjett 2019 og økonomiplanen 2020 - 2023.

Bergen domkirke menighetsråd vedtok i sak 031/17 nedenfor nevnte punkter og oversender de på nytt.

Vedtak:

Bergen domkirke menighetsråd oversender følgende budsjettinnspill for budsjett 2019 og økonomiplan 2020 – 2023:

- Orgel i Nykirken- orgelet er dårlig stand og i tillegg det er for langt vekk fra det som skjer i kirkerommet
- Messehakel til Domkirken og Johanneskirken – messehaklene er utslitt (menighetsrådet mener at det er BKF sin oppgave å sørge for messehakler i kirkene)
- Midler til renovering og utsmykning i Domkirken – som byens domkirken trenger kirken en oppgradering og utsmykning innvendig
- Oppgradering av kjelleren i Nykirken – Nykirken har unike kjellerrom; Erkebisppegården og teatersalen. I midlertid er kjelleren som helhet i så dårlig forfatning at rommene står mye ubrukt. Hele kjelleren trenger en oppgradering, men spesielt trengs oppgradering av ventilasjon, kjøkken og toalett.
- Økte kirketjener ressurser til å holde kirken åpen på dagtid i ukedagene - vi leser verdi- og mådokumentet 2017-2018 fra Bergen kirkelige fellesråd, der det blant annet gis uttrykk for at: *«Kirkebyggene skal fylles med innhold syv dager i uken, gjennom et mangfold av aktiviteter for alle aldersgrupper.»*

Sign:

Med den bemanningen menigheten har i dag kan en til nød klare å holde kirken åpen en dag i uke.

- Toalett i tilknytning til sideskipet i Domkirken.

Byens sentrums kirker bør kunne tilby innbyggerne og tilreisende muligheter til å komme inn i kirkene alle dager i uken.

Birkeland:

Birkeland menighetsråd møte 6/18

Sak 56/18 Innspill til BKF sitt budsjett for 2019 og økonomiplan 20-22.

BKF ber om innspill til budsjett for 2019 og økonomiplan for perioden 2020-23. (Ref. 17/307). Birkeland menighetsråd har bedt Sædalen menighetsutvalg om å komme med innspill og har behandlet dette i menighetsråd den 11.9.2018.

Stillinger:

- Birkeland menighetsråd ønsker å ha et fortsatt fokus på Sædalen, spesielt med det store arbeidet for barn og unge i lokalmiljøet. Menigheten er i ferd med å bli en svært viktig aktør i et område som er i vekst med store barnekull. Snart kommer det store ungdomskull som trenger et tilbud. Sædalen menighet ønsker å være i forkant å etablere tilbud, for eksempel på fredagskveldene. De satser også på å bygge opp et generelt tilbud til ungdommene med KRIK og Tensing. Sædalen bør støttes fordi det er en menighet holdes oppe av stor frivillig innsats. De har også etablert en givertjeneste der enkeltpersoner gi fast for å dekke 50 % av lønnsmidlene til en ungdomsarbeiderstilling. Dersom en kunne få støtte til deler av denne stillingen vil Sædalen kunne bruke sine midler til andre tiltak som kommer nærmiljøet til gode. Det er gudstjenester i Sædalen annenhver søndag. Frivillige har både vakthold og kirketjenerfunksjon, og stiller som musikere. Ressurser til dette kan med fordel også spilles inn.
- Birkeland kirke har behov for mer enn 50 % kirketjenerstilling fordi det er en stor menighet med mye aktivitet. Dette behovet vil være spesielt synlig når det nye tilbygget står klart. Fast kirketjener trengs mye i ukedagene og menigheten har god muligheter for å bruke helgekirketjenere på kveld og helg. Vikarbudsjetten kan med fordel økes.

Birkeland tilbygg og uteområde:

- Tilbygg til kirken er allerede inne på budsjettet og det er et ønske om tilstrekkelig midler tilrettelegging av uteområdet. Dersom dette tar mye lenger tid kan det allerede nå legges en plan for deles av området slik at det. Vi ønsker muligheten for å se om det kan gjøres forberedende tiltak nå som kan få området til å se bedre ut, mens vi venter på et nytt tilbygg. Også området rundt villaen og baksiden av murhuset kan med fordel ettersees. Dette er omgivelser for gravfølger og brudepar.

Birkeland kirke:

- Enøk-tiltak for å sikre varmetap i Birkeland kirke. Isolering av gulv i kirkerommet. Tette gulvlister.
- Ovnene under kirkebenkene lager mye støy når metallet i dem varmes opp. De er dessuten svært dyre i drift.
- Lyset i kor er bra etter tiltak, men spotter på sidene bør byttes ut med LED-lys, eller nyere lamper. Disse går ofte og det er kostbart å skifte pga. behov lift.
- Det er generelt gammelt elektrisk anlegg i kirken noe som kan føre til feil og mangler.
- Viften på vegg i dåpssakristiet trenger en lukke-mekanisme, slik at det ikke blåser inn når den ikke er i bruk. Det blir et stort varmetap der når det er kaldt og litt nordavind (stort sett hele vinteren).

Lokalmiljø:

Bergen kommune etablerte Mo-senter (mottakssenter for rusavhengige) på Nesttun for noen år siden. Birkeland menighet har siden oppstart vært positive og har ønsket å bidra til et godt naboskap på Nesttun. Vi har blant annet Konserten for et varmere Nesttun hver høst der band fra Mo-senteret bidrar. Dette er fortsatt en holdning som skal prege menigheten. Når vi melder dette inn i budsjettinnspillet er det fordi vi opplever en økning i innbrudd, både i kirken, på menighetshuset og i menighetshuset. Vi har hatt flere tyveri av datautstyr, samt ødeleggelser. Vi tenker det kan være nyttig å synliggjøre økte kostnader til vakthold og opprydding.

Birkeland menighetshus:

Birkeland menighetsråd har store kostnader til drift av menighetshuset. Huset er gammelt og det er behov for reparasjoner og vedlikehold. Menighetshuset er et svært viktig samlingssted for et voksende ungdomsarbeid. Her er det speidergrupper med mer enn 100 medlemmer, ukentlige kor og en åpen nattkafe annenhver fredag, som er det eneste tilbud til ungdom i området. Menighetshuset fungerer også som et kulturhus med nabokafe og samlinger for voksne i alle aldre.

Lang langtidsplan:

I 2028 er det 150-årsjubileum for Birkeland kirke. I den anledning ville det vært interessant å vurdere noen endringer i interiør. Den siste ombyggingen av Birkeland kirke var i 1960-61. Da ble det lagt nytt innvendig tak, som i dag har blitt mørkt. I koret ble taket åpnet slik at takstolene ble synlige. Det har både en estetisk side ettersom himlingen over alteret ble fjernet, og en økonomisk side da det fører til varmetap.

Biskopshavn:

027/18 | Innspill til budsjett og økonomiplan 2020 – 2023

1. Nytt tak på hovedkirke

Hastesak. Her er satt inn sikringstiltak.

2. Vestvendt vegg ved hovedinngang.

Dette arbeidet er ferdigstilt.

3. Del to av vestvendt vegg.

Bærebjelker tak og vannbord. Reparasjon og utskifting.

4. Sikringsskap.

Sikringsskap som ikke følger dagens standard. I tillegg er det plassert lysbrytere i skapene, som vi ikke har lov å åpne.

5. Utskiftning av punkterte vinduer og råtne vinduskarmer

I Ungdomssalen er det et vindu som er punktert, dette må skiftes. Karmene er råtne. I Småsalen er karmene råtne og minst et vindu er punktert.

6. Opparbeiding av parkeringsplasser.

Biskopshavn kirke har i dag ingen parkeringsplasser for besøkende til kirken. Til og med veiene rundt kirken er i seinere tid blitt omgjort til sykkelstier og redusert parkering. Biskopshavn kirke har store problemer med å gjennomføre begravelser og andre aktiviteter spesielt på dagtid.

7. Reparasjon av tak i kontordel og saler

Taket er nylig skiftet, men det kommer fortsatt vann ned i storsalen. Dette skyldes dårlig håndverk når taket ble lagt for 50 år siden. Det er kondens som i dag er problemet.

8. Teppe/løper i kirkerommet.

Teppeet i kirkerommet er slitt. Bør skiftes.

9. Puter i kirkebenkene

Putene er helt nedslitte og flate. De bør skiftes samtidig med ny løper.

10. Lydisolering mellom kirkerom og storsal

Det er begrensende for utnyttelsen av lokaler når det ikke er lydisolering mellom storsalen og kirkerommet. Dette gjør at de to største rommene er svært vanskelig å bruke parallelt.

11. Gjerder.

Alle gjerdene utenfor kirken trenger sårt maling. Blir de ikke tatt snart er det fare for at de må skiftes ut.

12. Lysarmaturer.

Lysarmaturer i storsalen, ungdomssal og småsal bør skiftes. Lampene i takene slepper nesten ikke gjennom lys.

13. Kirkekjøkken.

Kjøkkenet er utslitt, nålefilt på gulv, skap og skuffer er svært vanskelig å åpne og dårlig lys.

Bønes:

Vi har tidligere hatt en gjennomgang av romdisposisjoner i kirken. En av tingene vi da ikke fant mulig var å lage til et møterom. Nå har imidlertid tanken modnet litt, og det følger dermed et innspill fra staben...

I kjelleren er det et rom som kalles speiderrom. Rommets navn gjør at det ikke benyttes av andre enn speiderne i beste fall, og selv disse bruker rommet i liten grad fordi disse i store deler av året er ute, og når de ellers benytter seg av kirken så benyttes ofte langt mer enn dette rommet.

Rommet er per i dag kun et rom med benker og et bord.

Selv om rommet er lite vil det ved mindre tilpasninger (interiør/møblement/lys) kunne rommet vært i stand som møterom for stab og menighet. Ett lite møterom - er bedre enn intet møterom. Dette vil ikke forringe dagens bruk da det fremdeles vil kunne benyttes av speiderne.

Eidsvåg:

Male vegger i kirkerom

Utbedret internett i kirken

Nytt kjøkken i kjelleren/ oppgradere kjøkken ved salong

Hjertestarter

Gjerde på «pynten»; fare for fall; meldt inn til Akasia.

HCToalett i deler av kapellet

Luftfukter til orgelet

Fana:

- WiFi i kjellaren og kapellsalen på Menighetssenteret
- WiFi i kontordelen og galleriet i Ytrebygda kirke
- Lydanlegget i Fana kirke
- Brannmagneter til dørene inn til Ungdomslokalet og Marthas Sal
- Liturgiske klær til Ytrebygda Kirke
- Skikkelig merking av trapp i Ytrebygda
- Prosesjonskors til Ytrebygda (eit som vi vil bestille sjølv)
  - o Det må stå i stil til det som kjem til å komme ute
- Nye puter til kirkebenkene i Fana
- Kjøkken som er meir brukarvennleg ifht store middagar i begge kirkene
- Nye prosjektorer til kirkene (som kan spille film frå nyere datamaskiner)

Fridalen:

BEHOVSLISTE:

- Kirken må males både utvendig og innvendig.
I tillegg til ytre vegger, må kirkerommet og menighetssal males.
- Vinduer i kirken må skiftes.
Med tanke på inneklima og energiforbruk er dette noe som må prioriteres.
- Fisene/hellene i atriet (inngangspartiet ute) må skiftes.
Fisene har begynt å smuldre opp og naturen har begynt å ta over. I tillegg til det estetiske inntrykket, er det også utrygt å gå for utede føtter. Her er det behov for en oppgradering av atriet og gjøre utformingen mer brukervennlig. Vi ønsker å ta i bruk området mer aktivt, men det betinger bedre tilrettelegging av tilgang fra vei/parkering for rullestolbrukere og en ny fast rampe fra menighetssal og ut.
- Gulvet i kirken må slipes og behandles som ett helt og likt gulv.
Slik det er nå, er det et skille mellom kirkerom og menighetssal. Det skal ikke være slik og må gjøres om igjen.
- Ovner/oppvarming i kirkerom og menighetssal.
Her trekkes det mye strøm pga dårlige vinduer/ dårlig isolering. Ovnene leverer ikke nok varme til den kaldeste perioden på vinteren.

ØNSKESLISTE:

- Oppslagstavle utvendig.
Vi vil gjerne kommunisere med verden rundt oss, og ønsker en oppslagstavle som kan leses av besøkende/forbipasserende i nærheten av klokkefåmet f.eks. Dette henger sammen med neste punkt.
- Skilting til kirken v/Astrups vei og andre tilknytningsveier.
Fridalen kirke er ikke lett å finne. Hvordan skal vi gå frem for å få opp et skilt ved begynnelsen av Astrups vei (viktigst) og muligens fra Fridalsveien?
- Nye bord og stoler i kirkerom og menighetssal.
Både bord og stoler er nedslitte og stygge. Vi har et stort ønske om å få nye.
- Benker til uteområdet ved kjelleren.
Denne delen brukes av åpen barnehage og her er mange familier innom i løpet av året. På solfylte dager, er det fint å kunne benytte uteområdet også.

Fyllingsdalen:

035/18 Fyllingsdalen menighetsråd 05.09.2018 Votering:

Enstemmig vedtatt med følgende tekst:

Fyllingsdalen menighetsråd vil melde følgende budsjettbehov for 2019:

Stillinger:

Dersom BKF får økte midler til flere diakonstillinger ber Fyllingsdalen menighetsråd om å få høy prioritering for tildeling av stilling. Fyllingsdalen bydel er blant bydelene med størst andel eldre, og vi ser et økende behov for diakonale tjenester blant denne gruppen.

Vedlikeholds- og utbedringsoppgaver:

Prioritet 1: Oppgradering av heis. Dessverre har ikke heisen som ble montert i 2017 fungert etter hensikten. Heisen er svært sårbar og har vært i ustand en del ganger. Montering av lås har ikke hjulpet, den blir stadig ødelagt. Saken er drøftet med kirkebyggsjef. Per nå er heisen i ustand og det er ikke anbefalt å bruke penger på å reparere den. I stedet bør en montere dør og glassvegger i full høyde slik at den blir en fullverdig heis.

Prioritet 2: Klokketårn, nye motorer: Dn ene av tre klokker i tårnet har vært i ustand i cirka 10 år. Den siste tiden har vi også opplevd ustabilitet på de andre klokkene. Vi har fått vite at grunnen til dette er at motorene er i dårlig forfatning og bør skiftes ut. I denne forbindelse ønskes også digitalt styringssystem.

Laksevåg:

Re innspill til budsjett 2019 og økonomiplan 2020 til 2023

Diakoni.

Menigheten ønsker en diakon. Dette er viktig for nærmiljøet. Området har en del rusmisbrukere, Strax-huset sin adresse hører inn under menigheten, vi har også Lar-huset og Sammen-senteret. Menigheten vil prøve å samarbeide med Nygård om en felles diakon og prøve å bidra med deler av lønnskostnader.

Toalett mellom kirkestue og kirkerom.

Dette toalettet trenger en skikkelig oppgradering.

Laksevåg kirkes inngangsparti.

Det er sikkert ikke mulig å gjøre noe med hoved-ytterdør, men spørsmålet er om det er mulig å gjøre noe med våpenhuset i Laksevåg. Det er etter hvert blitt vanskelig å få ut kistene etter begravelser fordi dørene er smale og kistene er blitt bredere og lengre. Ønsket er trapp/»gangvei» i fronten pluss glass skyvedør. I sommer sluttet rullestol-heisen å virke, det tok noen uker før den ble reparert, litt trasig hvis ikke kirkerommet er tilgjengelig for alle. Det hadde vært fint hvis vi slapp å ha den.

Det ønskes også varmepumper i kirkerommet for strømsparing og jevnere varme i kirkerommet

Landås:

Innspill til budsjett 2019

Innspill til budsjett, og økonomiplan 2020-2023.

Det vises til brev av 09.05.18 ref. 17/307-6/MERH

Forslag til vedtak:

Landås menighetsråd tar innspillene videre til BKF

045/18 Landås menighetsråd 14.06.18 Votering:

Landås menighetsråd vedtar følgende innspill til budsjett 2019, og økonomiplan 2020-2023 i prioritert rekkefølge:

1. Ladestasjon for el-bil/-sykkel og sykkelparkering
2. Oppgradering av lokalene i kjeller under menighetssalen, med et sørlig blikk på ventilasjon og lyd.
3. Utgang fra menighetssalen og ut til en platting rett utenfor
4. Nytt gulv i menighetssalen

Loddefjord:

Vedtak:

- *Det trengs flere parkeringsplasser utenfor kirken.*
- *Et helt nødvendig tiltak er å rette på svingen så gravferdsbiler kan kjøre fra kirken og ned mot gravplassen uten å måtte rygge flere ganger eller å kjøre omveier.*
- *Utvidelse av koret i kirken. Utvidelsen vil innebære at alterområdet blir lettere tilgjengelig for bevegelseshemmede. Det blir større plass for dåpsfølget under dåpshandlingen. Presten blir mer synlig for menigheten samtidig som en bevarer nærheten. Kisten blir mer synlig ved gravferder. Utbygging av koret vil gi større muligheter for band og kor.*
- *Området ved kortrappene i kirken har i dag litt lite lys.*
- *Uteområdet ved sakrestiinngangen på kirkens langside er et glimrende område for kirkecaffe etter gudstjenesten om søndagene i sommerhalvåret. En savner bord og benker.*
- *Menigheten har digitalt orgel i kirken. Et flygel er ønskelig.*
- *Dusj på menighetshuset. Staben ønsker å ha sykkel som alternativ transportmiddel til bil ved reise til og fra arbeidet, og da er dusj på arbeidsplassen svært ønskelig.*
- *Diakonstilling i menighetens arbeid.*
- *Utbygging av kirken mot nord (økonomiplan 2020-2023)*
- *Menighetsrådet sier seg enig i de saker som er innmeldt til Lydia tidligere.*

Forord

- ❖ Løvtakksiden menighet sitt innspill til økonomiplan 2019 - 2023 er bygget på de premisser som er gitt av Bergen Kirkelig Fellesråd, kirkeloven § 14 & 15 og budsjettinnspill fra Løvtakksiden menighet de foregående år. Vi takker for det gode arbeidet som er gjort og ser at vi er kommet god i vei nå med arbeid som har stått lenge på ønskelisten.
- ❖ Oppsettet er ikke satt opp i prioritert rekkefølge siden alle egentlig er store mangler. I kapitlet om begrunnelse har vi valgt å begrunne noe og la noe tale for seg selv, ellers ville vi få en lang avhandling. For nærmere utdyping og begrunnelse se også Kirkemeldingen og visitasmelding framlagt av Solheim menighet jan 2002 og visitas rapport for Løvtakksiden 2016
- ❖ Vi setter også meget stor pris på det store og kostbare arbeidet som er lagt ned i Solheim kirke. Et nytt varmeanlegg har vært ut og inn på listen etter hvert som vi trodde det var i gang. Men nå er det en realitet. Vi er spente på hvordan det vil virke til vinteren, men de siste justeringene ser det meget bra ut. Nye kontorer i den gamle presteboligen er oss en glede. Det eneste skår i gleden er at det er lyd gjennomgang mellom rommene.
- ❖ St Markus kirke hadde 75-års jubileum i 2014. Vi markerer dette på ulike vis gjennom året. Menigheten er svært takknemlig for det arbeidet som er lagt ned i St.Markus de siste årene før jubileet. Og vi takker for det nydelige arbeidet som nylig er gjort ved å trekke om alterringen i St.Markus. I 2019 er St.Markus kirke 80 år her trengs en del på akutte saker av større tiltak.

Solheim kirke: Stolene nede i kirkeskipet

Solene i skipet er jærstoler med fletting. Flettingen er på ganske mange stoler raknet. For noen av stolene er det blitt slik at vi er bekymret for at en går igjennom eller fra hverandre.

Stolene i menighetsavdelingen er også meget slite

Fuktskade

Solheim kirke ble malt for noen år siden og det er vil meget glade for. Men det er fremdeles noe fukt gjennomslag særlig på nordsiden. Malingen på ytterveggen bobler og flasser av, slik at murpussen smuldrer vekk. Det kan være fare for soppdannelse, dette kunne en ikke slå fast før en hadde foretatt en prøve. Det er sterkt ønskelig, at en prøve blir foretatt, da det kan få store helsemessige utslag og plager for allergikere og astmatikere. Løvtakksiden menighetsråd ønsker at en går får en full rehabilitering av veggene slik at verken de ansatte eller bygningen lider overlast.

Prestesakristiet

Sakristiene ble malt ved oppussingen. Menighetsrådet betalte gulv og møbler til dåps/samtalerom et. Men vi trenger noen skap til prestesakristiet.

Uteområdet

Vi ønsker på sikt at vi kan få oppjustert uteområdet rundt kirken til en pen parkområde.

Fuktgjennomslag

Det store problemet i St. Markus kirke er fuktgjennomgang. Vi var fornøyd da kirken ble malt, men det forekommer et amatørblikk at det kanskje ikke har vært så vellykket som ønskelig var. Der er en kant rett under taket, her løsner murbiter fra kanten.

Inne er det store fuktmerker og saltutslag flere steder i bygget, særlig på nordsiden i trappeoppgangene både oppover og nedover og på samtalerom i 2.etasje brukt som diakonkontor.

Der er også innslag langs veggen bak alteret.

I underetasjens «Krypt» har det i mange år vært sterk lukt «sopp/rote/jordslag» Her er prøvd flere tiltak uten å lykkes. Dette har gjort rommet ubrukelig og er blitt stengt av. Dette var brukt til klubbrom og andre barn og ungdomsaktiviteter. Møbler og alt som var på rommet er nå ødelagt og må bare kastes. Det som er enda verre er at det er i ferd med å trekkes seg inn i andre rom også.

Lekkasje. På yttervegg ved takk på menighetssalen er så råtne at de måtte byttes ble det sagt. Dette venter vi på ennå, samt maling på nedsiden ved menighetssal.

Her bør også vurderes om takrennene er store nok, det renner stadig vann over, gjennom ol.

Ventilasjon

Der finnes ikke noe gått ventilasjonsanlegg i kirken. Det merket vi tydelig da vi våren 2018 brukte rom i St.Markus som kontorer.

Kjøkkenet ved sakristiet

Kjøkkenkroken ved sakristiene har nok ikke vært gjort noe med siden kirken var ny. Det er så slitt at skuffene på kjøkkenbenken var falt av og vanskelig å få opp igjen. Men en frivillig tusenkunstner har kart å få til en midlertidig ordning. For å få vasket særkalkene har vi en stor gammeldags panne. Denne er tung å håndtere oppå en liten kokeplate. Her kunne trenges en ny oppvaskbenk og en liten oppvaskmaskin.

Toalettet ved siden av kjøkkenet

Her er veggflisene begynt å falle av. (Fukt?) Oven på toalettet slår seg med jevne mellomrom ut. Den ser ut som den en eller annen gang har nesten tatt fyr.

Bedre lys i koret

I koret har vi fått nye lys over alterbilde. Dette hjelper presten som forretter. Men fortsatt er det problemer for de andre som står i koret. Her er ingen annen lyskilde.

Rømningsvei fra Galleri

Dersom denne nedgangen blir stengt skal organist og andre klatre ned en stige fra galleriet som blir satt opp nedenifra. Dette er ingen god løsning, da en alltid er avhengig av at stigen virkelig blir satt opp fra kirkerommet. Hva dette vil komme på er ikke tallfestet, men det er påpekt flere ganger av diverse instanser at den måten som det nå er lagt opp til ikke er bra nok. St. Markus kirke har et fantastisk galleri, godt egnet for kor bruk. Men dette kan vi ikke benytte da brannforskriftene sier at vi bare kan være 10-12 stk der pga at der er bare en nedgang fra galleri. Det hindrer en hver mulighet for kor fra galleriet, med dets store muligheter for fine musikalske opplevelser. Det er et større arbeid, som riksantikvaren nok må inn i. Vi henviser til løsningen som er gjort i Årstad kirke, som en mulig løsning.

Underetasjen

Da tilbygget ble bygget brukte en nok det som var moderne da, glassdører som ser fine og innbydende ut. På baksiden er døren forsterket. Men det bør vurderes om ikke inngangspartiet til menighetsalen og nødutgang døren fra menighetsalen bør byttes ut til hel tre.

Administrasjon og drift

Løvstakksiden menighet er kraftig redusert i stillingsressurser. Dette gjør at vi ikke klarer å opprettholde det samme tilbudet som vi hadde før. Vi ønsker at administrasjonslederstillingen utvides til 100 %. Vi ser også behovet for en barne- og ungdomsarbeider som kan gi vår menighet bedre mulighet til å bidra positivt i forhold til de utfordringene som med jevne mellomrom blir tydeliggjort i levekårsundersøkelsen for området.

Avslutnings kommentarer

Menigheten er meget takknemlig for alt det arbeidet som er blitt utført i Solheim kirke i løpet av våren 2018.

Vi ønsker en menighet med kirker som er godt vedlikeholdte, og som fortsatt kan være Gud til ære – mennesker til gagn.

Nygård:

Re innspill budsjett 2019 og økonomiplan 2020-2023 fra Nygård menighet

Her i Nygård ønsker vi oss veldig en diakon, slik vi har forstått det er det det eneste det går an å søke om når det gjelder stillinger.

Vi tar gjerne en løsning med å dele en diakonstilling med Laksevåg menighet, og så sant det lar seg gjøre vil menigheten prøve å være med å bidra økonomisk ved givertjeneste.

Vårt neste ønske er nytt orgel.

Vedlagt innspill fra forskjellige musikere:

Notat om orgelet i Nygård kirke

Orgelet i Nygård er av dårlig kvalitet. Det er ikke fin lyd i orgelet, og det er ikke godt å spille på. Det virker som om det er vanskelig/umulig å intonere flere av stemmene jevnt, det gjelder både rørstemmer og labialstemmer. I tillegg er orgelet plassert slik at lyden fra pipene ikke kommer særlig godt ut i kirkerommet.

Spillepulten er plassert slik at det ikke er noen kontakt mellom organist og liturg.

Asbjørn Myksvoll, som var kantor i Nygård på slutten av 1970-tallet, spilte i en gravferd i Nygård i sommer. Han brukte kun flygelet i seremonien. Sitat: «Jeg har spilt nok på det orgelet».

6.9.2018

Endre Dávøy
kantor i Nygård

Orgelet i Nygård kirke ble bygget av Vestlandske orgelverksted da kirken var ny på 1970 tallet.

Det ble bygget i en nisje som ikke har gode forhold verken akustisk eller mht. et orgels fysiske behov for oppstillingsplass. Verken klanglig eller teknisk er dette orgelet middelmådig, men må karakteriseres som et tredje, eller fjerdeklasses orgel. Et standardisert klangkonsept fikk en uheldig plassering, og mange orgler av Vestlandske orgelverksted er enten allerede skiftet ut eller forsøkt forbedret.

Pipematerialet har klangkvaliteter som ligger godt under det middelmådige, og de elektriske komponentene som ble brukt hører 60-tallet, eller sent 50-tall til. Mekanikken er ikke selvregulerende, noe som gjør at orgelet «hyler» både ved høy og lav luftfuktighet. En tysk orgelbygger kalte de materialer og elektriske deler som her er benyttet for «robust skitt». Dvs. at ingenting er godt, men orgelet vil ikke gå helt i stykker.

Et nytt, mindre orgel i Nygård kirke vil kunne gi rommet – som nå er langt vakrere enn det opprinnelig var – en romtilpasset klang med en helt annen estetikk en nåværende orgel gir.

Med vennlig hilsen,
Karstein Askeland
Orgelkonsulent for BKF

Olsvik:

Vi behandlet tilsvarende sak i mai 2016. Følgende ble da lagt til grunn:

1. Bygg og eiendom: Vi må få en avklaring på eiendomsspørsmålet knyttet til kirkene. Olsvik kirke har behov for nytt gulv i kirkerommet til erstatning for gulvflisene som stadig sprekker og blir stadig vanskeligere å erstatte. Kirken trenger også å erstatte stolene som nå er svært slitt. Uteområdet er fortsatt ikke fullstendig rehabilitert. Det foreligger planer.
2. Stillinger. Det er ønske om opprettelse av diakonistilling, utvidelse av frivillighetskoordinator og kirketjener. Samt ny stilling: kulturarbeider. Administrasjonsleder (+10 %),
3. Driftstilskuddet til menighetene må fortsatt justeres opp.

Salhus:

Sak nr. 54 Innspill til BKF's budsjett 2019

Menigheten har frist til 10.september med å komme med innspill til BKF vedr. saker som bør inn på budsjettet. Menighetsrådet ønsker at følgende saker i prioritert rekkefølge fremmes for BKF med tanke på budsjett 2019 og de nærmeste årene:

1. Bedre adkomst inne i kirken for rullestoler (universal utforming)
2. Utvide port for innkjørsel til kirken
3. HP-plasser ved port
4. Skifte gulv i kirken (støpe nytt gulv og flislegge) + stoler før 100-årsjubeleet i 2023
5. Isolere tak mot loft + ventilasjon
6. Utvide vei ned til kirken langs øverste del av gravplassen

Sandviken:

Sandviken menighetsråd er svært takknemlig for det arbeidet som er utført og som er i ferd med å ferdiggjøres på Sandvikskirken.

Sandviken menighetsråd har følgende innspill til budsjett for 2020 – 2023:

1. Sandviken menighetsråd ber om at arbeidet med rehabiliteringen av Sandvikskirken ferdigstilles både utvendig og innvendig og at godkjent utvendig universell tilgang til kirken blir utført i rehabiliteringsperioden. Sandviken menighetsråd ber også om at uteområdene blir oppgradert, spesielt med tanke på drenering da kraftig regn fører til store dammer og vanskelig fremkommelighet.
2. Menighetshus i tilknytning til kirken, se innspill til budsjett levert i 2016 og 2017
3. Økt stillingsressurs for kantor fra 70%-100%.

Skjold:

Innspel til budsjett for BKF 2019 og økonomiplan 2020-2023

Vedtak:

Vi ynskjer økonomi til å lønne diakon i 100% ungdomsarbeidar i 20% frivillighetskoordinator i 70% og kontor i 100%

Slettebakken:

Innspill til Bkf budsjett 2019 og økonomiplan 2020 - 2023 Menighetsrådet er invitert til å komme med budsjettinnspill til Bkf. Kirken vår er nå så godt som tett. I kirkerommet har den årelange lekkasjen satt sine spor på gulvet, det kan derfor være tid for å søke om at skadene blir utbedret. Vi var tidligere i år også lovet voksing av gulvene i menighetssal, våpenhus og gang nede ved kontorene, men dette ble utsatt på ubestemt tid. Et annet behov vi har er nytt sikringsskap i kirkerom. Det eksisterende skapet er ikke sikret, og ingen uten autorisasjon har lov til å røre det. Det betyr at dersom en sikring går, må byggansvarlig tilkalles. Denne ordningen er ikke tjenlig i lengden. Utsatt frist: 26. september 2018. **Vedtak:** Slettebakken menighetsråd spiller inn behov for å utbedre skader på gulv i kirkerom samt voksing av øvrige gulv med «fliser». Vi ber dessuten om å få et nytt, sikret sikringsskap i kirkerommet.

Storetveit:

Menighetsrådet i Storetveit har hatt møte og diskutert de ulike behovene menigheten trenger.

Dette er Storetveit menighet sine behov:

- 1) Utvidelse av menighetskonsulentstilling fra 50% til minst 70%. Her er alt for mange oppgaver og henvendelser knyttet til denne lille stilling.
- 2) 20% stilling hvor vi kan få en til å følge opp menigheten sine nettsider.
- 3) 10% stilling til å hjelpe ungdomsklubben med regnskap/faktura og økonomi (kan evt. spleise med klubben).
- 4) Hellegang utenfor kirken: Det er flere helle som ikke ligger flat og her er store sprekker mellom noen av hellene. Det er lett å snuble og trakke skjevt, særlig på vinteren om det kommer snø og man ikke ser hvor hellene ligger/mangler.
- 5) Behandling av innvendig vegger: Det faller daglig ned puss fra veggene. Dette gjelder sør og vest veggen.
- 6) Oppgradering av teknisk rom/klokkekjøkken: Veggene er fuktige og det faller mye puss ned, mulig også mugg på vegger. Rapport fra renholdspersonale at det var umulig å vaske reint. Her er for mye fuktighet i rommet.
- 7) Nytt gulvteppe i kirken da dette er veldig slitt og fillete. Har også fått en snublekant.
- 8) Puter til resten av kirkebenker, sete og rygg. Menigheten har selv betalt for de 11 fremste benken på begge sider.
- 9) Ny lilla Messehaket da den gamle er slitt og fillete i halsen.
- 10) Kirkegårdskappe str. S (M) som passer til våre kvinnelige prester. Til bruk når våre kvinnelige prester skal ut fra kirken ved gravferder på sure, kalde og våte dager. Den vi har «drukner» de i.
- 11) Bedre høytalere i kirken.
- 12) Ny prosjektor til kirken, den gamle fungerer dårlig.
- 13) Nytt lerret som passer bedre inn i kirken.
- 14) Internett i kirken.
- 15) Datamaskin til sakristiet, slik at staben kan logge inn og legge inn info til gudstjenesteplanleggeren derfra.
- 16) Hjerter starter.
- 17) Oppgradering av tregulv bak på begge sider. Vi har nå noen slitte filler/løpere som ligger der. Under disse løperne er det hull i gulvet/ dype spor etter mulige tidligere benker/søyler.

Søreide:

Vi viser til brev fra BKF av 09.05. vedr. innspill til budsjett og økonomiplan.

Vårt svar denne gangen blir relativt kort, av to grunner:

1. Vi har tidligere og gjentatte ganger meldt inn behov/ønske om en diakonstilling med spesielt fokus på ungdom. Slik vi leser brevet fra BKF vil det ikke ha noen hensikt å føre opp dette behovet en gang til nå.
2. Kirkebyggsjef Arne Tveit har orientert om at det skal foretas en tilstandsanalyse av Søreide kirke i løpet av året. Vi regner med at tekniske og bygningsmessige behov vil bli avdekket da og tatt tak i.

Menighetsrådet har valgt ut to tema vi ønsker å melde inn. Dette er på ønskestadiet, konkret utarbeiding av kostnadsoverslag og evt. praktisk gjennomføring har vi ikke arbeidet med foreløpig.

Vedtak: Søreide kirke har 50-års-jubileum i 2023, og vi ber om at det legges inn en ekstrabevilgning i den sammenheng. Særlig vil vi peke på ønsket om et frittstående klokketårn for å løse problemet med lekkasje i inngangspartiet.

Det er stor aktivitet i menigheten med mange konfirmanter og mange barn i trosopplæringen, og vi opplever stadig knapphet på rom. Søreide menighet

har

et stort ønske om å få benytte det gamle barnehagebygget til undervisningslokale og annet menighetsarbeid når Søreide menighetsbarnehage flytter i nytt bygg. Vi søker om at bygget får

nødvendig

oppgradering og reparasjon, men er også villige til å se på en viss

egeninnsats

for å få dette til.

Søreide menighetsråd, 29.08.2018

Sælen:

Sak nr. 33/18 Innspill til budsjett 2019 og økonomiplan 2020 – 2023

Vi er klar over økonomisituasjonen i BKF, og mener selv at våre ønsker på budsjettet er relativt beskjedne. Det vi fører opp, er ting som er gått i stykker eller mangler, og som bør fornyes/erstattes.

Nytt treverk på benkene utenfor kirken.

Benkene har i flere år råtnet i treverket, som må skiftes. Hele benken trenger ikke skiftes, men bare treverket, som er skrudd fast i et metall-understell. Etter utskifting må treverket for fremtiden vedlikeholdes jevnlig, for at det ikke skal råtne påny.

Bord og stoler i menighetssalen.

Flere stoler og noen bord har gått i stykker i løpet av årene siden kirken var ny, og vi trenger å supplere.

Ytre Arna:

Innspel til budsjett

Sakspapir vedlagt

Forslag til vedtak:

- Slipa og lakkera golvet i kyrkjeskipet.
- Løpar i kyrkjeskipet
- Bårehuset og toaletta må rustas opp. Det er mykje fuktighet i bårerommet.
- Nye panelomnar i kyrkjeskipet.
- Nye lamper under galleriet
- Mala og reparera veggjar i kyrkjeskipet.

Årstad:

Orgelet i Årstad trenger en full gjennomgang av alt det tekniske etter at de store arbeidene som ble gjort med det på 80-tallet har vist seg å være av dårlig kvalitet. Dette prosjektet prioriteres derfor fra Årstad menighet i BKF's budsjett 2019 og økonomiplan 2020-23. Se også vedtak i sak 21/18.

Åsane:

Budsjettinnspill til BKF

Skriv fra BKF der menighetsrådene oppfordres til å komme med innspill til budsjett for 2019 og økonomiplan for 2020-2023 fulgte innkallingen.

Åsane menighetsråd ønsker at følgende punkt prioriteres i budsjett for BKF:

1. Nytt varmestyringsanlegg i Åsane kirke
2. Finansiering av oppussing av kjøkken ved Kirkestuen etter søknad
3. Lokaler for Haukås nærkirkearbeid
4. Skilting rundt og i Åsane kirke
5. Heis.

Aus forslag til vedtak: Åsane menighetsråd vedtar innspill som fremlagt i møtet.

Vedtak: AUs forslag ble enstemmig vedtatt.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - Økonomirapport pr 31.08.2018 og regnskap pr 30.09.2018

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
43/18	Bergen kirkelige fellesråd	31.10.2018

Saksansv : Mette Rogstad Heimli
Saksbeh.: Træet, Elin

Arkiv: KA - 131.0

Arkivsaknr: 18/93

Bakgrunn:

Vedlagt følger økonomirapport pr 31.08.2018 og oppdatert driftsregnskap og investeringsregnskap pr 30.09.2018.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 31.08.2018 og oppdatert driftsregnskap og investeringsregnskap pr 30.09.2018 til orientering.

KIRKEVERGEN I BERGEN 23.10.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Træet, Elin
økonomirådgiver

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
23.10.2018	2018 08 31 - Økonomirapport FR
23.10.2018	2018 09 30 - regnskap FR

**ØKONOMIRAPPORT PR
31.08.2018 FOR
BERGEN KIRKELIGE
FELLESRÅD**

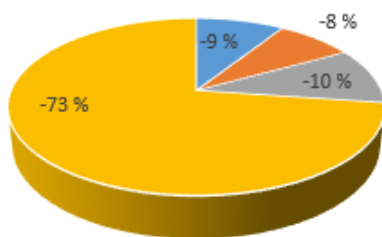
Oppsummering

Drift

Bergen kirkelige fellesråd forvalter store verdier og har ansvar for å forvalte disse på en god måte. Administrasjonen legger i hvert møte i fellesrådet fram rapporter som viser utvikling i inntekter og utgifter. I tråd med forskrift om økonomiforvaltning for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den norske kirke skal det foreslås tiltak hvis det er nevneverdig avvik i forhold til opprinnelig eller regulert budsjett.

Inntektene i driftsregnskapet kommer hovedsakelig fra kommunen.

Hvor kommer inntektene fra

- 1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter
- 1.3 Refusjoner/overføring
- 1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke
- 1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune

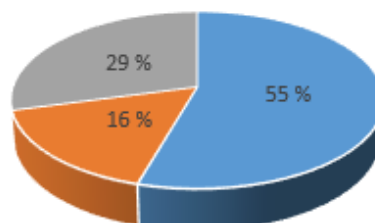
Hva brukes pengene til

- 2.1 Lønn og Sosiale utgifter
- 2.2 Kjøp av varer og tjenester
- 2.3 Refusjoner/overføringer
- 2.5 Tilskudd og gaver

Hvis vi fordeler driftsutgiftene til de ulike tjenesteområdene, så får vi denne fordelingen:

Ressursbruk i BKF

- Kirkelig virksomhet og administrasjon
- Kirkebygg
- Gravplass

Totaloversikt drift

Regnskap pr. 31.08.2018 66,67 % av året	Totaloversikt				
	Regnskap 31.08.18	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 31.08.17
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-16 005 025	-19 318 000	-19 318 000	82,9 %	-12 684 101
1.2 Salg av driftsmidler	0	0	0		-25 000
1.3 Refusjoner/overføring	-10 945 775	-16 944 343	-16 944 343	64,6 %	-6 133 929
1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke	-11 027 600	-22 010 000	-22 010 000	50,1 %	-14 192 566
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-104 228 583	-155 720 864	-155 720 864	66,9 %	-104 739 122
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-2 530	0	0		-96 361
Sum driftsinntekter	-142 209 513	-213 993 207	-213 993 207	66,5 %	-137 871 079
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	65 296 992	102 597 162	102 597 162	63,6 %	62 471 844
2.2 Kjøp av varer og tjenester	67 395 276	101 375 493	101 375 493	66,5 %	62 596 048
2.3 Refusjoner/overføringer	5 492 491	8 234 343	8 234 343		8 413
2.5 Tilskudd og gaver	2 838 096	4 295 136	4 295 136	66,1 %	2 152 431
Sum driftsutgifter	141 022 855	216 502 134	216 502 134	65,1 %	127 228 737
3.1 Renteinntekter og utbytte	-703 126	-1 300 000	-1 300 000	54,1 %	-615 191
Sum finansposter	-703 126	-1 300 000	-1 300 000	54,1 %	-615 191
Netto driftsresultat	-1 889 784	1 208 927	1 208 927	-156,3 %	-11 257 534
5.2 Bruk av disposisjonsfond	0	-1 208 927	-1 208 927	0,0 %	0
5.3 Bruk av bundne fond	0	0	0		0
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	52 621	0	0		62 357
5.6 Avsatt til bunde fond	0				0
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	0	0	0		3 800 000
Sum interne finansieringstransaksjoner	52 621	-1 208 927	-1 208 927	-4,4 %	3 862 357
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-1 837 163	0	0		-7 395 176

Utgifter til strøm pr 31.08.2018 er ca kr 1.000.000 høyere enn for tilsvarende periode i fjor (lang og kald vinter / høyere strømpris). Øvrig kjøp av varer og tjenester justeres tilsvarende. Utover dette er det ingen indikasjoner på vesentlige avvik fra budsjett.

Post 1.3 refusjoner/overføringer og post 2.3 refusjoner og overføringer gjelder blant annet intern overføring av ressursbruk på gravplass som blir utgiftsført på kirkelig virksomhet og administrasjon. Eksempler på dette er fellesutgifter som IKT-utgifter og regnskapstjenester. Pr. 31.08 er det bokført interne overføringer på 5,5 mill kroner tilsvarende 8/12 av årsbudsjettet. Dette er en teknisk føring som verken har resultat effekt på totalnivå eller likviditetseffekt.

Totaloversikt investering

Investeringsregnskap 2018	Regnskap 31.08.2018	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 31.08.2017
Investeringer i anleggsmidler	50 825 999	85 124 000	85 124 000	44 247 476
Moms generell komp.ordn.inv.	12 675 535	0	0	11 067 196
Utlån, kjøp av aksjer, andeler o.l.	1 062 231	0	0	0
Dekning av tidl.års udekket	2 666 667	4 000 000	4 000 000	2 800 000
Avsetninger	12 663 336	0	0	6 666 667
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	79 893 768	89 124 000	89 124 000	64 781 338
Finansiert slik:				
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.	0	0	0	-1 070 000
Refusjoner	-12 675 535	0	0	-11 067 196
Tilskudd til investeringer	-52 690 933	-70 300 000	-70 300 000	-45 718 267
Sum ekstern finansiering	-65 366 469	-70 300 000	-70 300 000	-57 855 462
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0	-3 800 000
Bruk av avsetninger	-1 062 231	-18 824 000	-18 824 000	0
Bruk av tidligere års udisponert	-1 062 231	-18 824 000	-18 824 000	-3 800 000
SUM FINANSIERING	-66 428 700	-89 124 000	-89 124 000	-61 655 462
Udekket/udisponert	13 465 069	0	0	3 125 876

Investeringsbudsjettet er vedtatt på rammenivå, enkeltprosjekter er kommentert under de respektive områdene.

Posten «Utlån, kjøp av aksjer, andeler o.l er på kr 1.062.231.

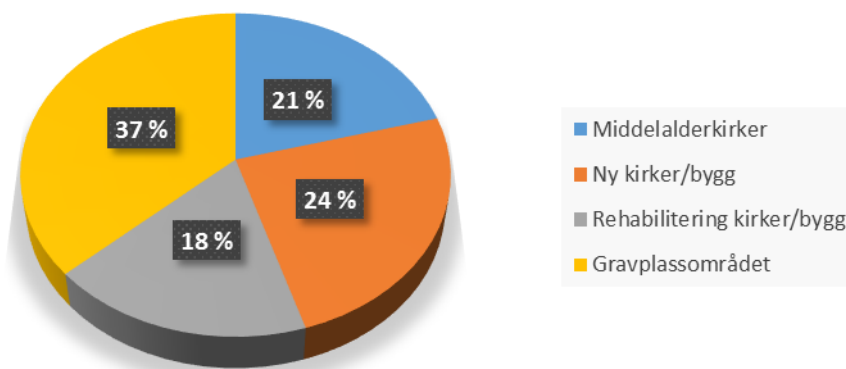
Dette gjelder kjøp av aksjer i og ansvarlig lån til Kirkepartner AS (ref.BKF-sak 04/18).

Kjøp av aksjer utgjør kr 18.096, ansvarlig lån kr 1.044.135.

Årsaken til at vi har et udekket beløp er at vi ikke har inntektsført budsjettet overføring fra fond.

Merverdiavgift på investeringer bruttoføres («Moms generell komp.ordn.inv» / «Refusjoner»), og har ingen resultat effekt. Beløpene blir innarbeidet i budsjettet ved slutten av året.

Fordeling investeringutgifter budsjett 2018

Kirkelig virksomhet og administrasjon

Drift

Regnskap pr. 31.08.2018 66,67 % av året	Kirkelig virksomhet og administrasjon				
	Regnskap 31.08.18	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 31.08.17
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-2 830 182	-3 960 000	-3 960 000	71,5 %	-2 953 466
1.2 Salg av driftsmidler					-25 000
1.3 Refusjoner/overføring	-10 781 323	-16 544 343	-16 544 343	65,2 %	-5 976 458
1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke	-10 875 500	-21 860 000	-21 860 000	49,8 %	-14 044 446
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-49 080 987	-73 075 864	-73 075 864	67,2 %	-52 799 511
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler					-45 162
Sum driftsinntekter	-73 567 991	-115 440 207	-115 440 207	63,7 %	-75 844 044
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	60 878 397	95 078 751	95 078 751	64,0 %	58 318 218
2.2 Kjøp av varer og tjenester	12 718 573	18 575 247	18 575 247	68,5 %	13 098 788
2.3 Refusjoner/overføringer	429				8 413
2.5 Tilskudd og gaver	2 830 620	4 295 136	4 295 136	65,9 %	1 930 525
Sum driftsutgifter	76 428 018	117 949 134	117 949 134	64,8 %	73 355 944
3.1 Renteinntekter og utbytte	-703 126	-1 300 000	-1 300 000	54,1 %	-615 191
Sum finansposter	-703 126	-1 300 000	-1 300 000	54,1 %	-615 191
Netto driftsresultat	2 156 901	1 208 927	1 208 927	178,4 %	-3 103 291
5.2 Bruk av disposisjonsfond		-1 208 927	-1 208 927	0,00 %	
5.3 Bruk av bundne fond					
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	52 621				62 357
5.6 Avsatt til bunde fond					
5.7 Overføring til investeringsregnskapet					
Sum interne finansieringstransaksjoner	52 621	-1 208 927	-1 208 927	-4,4 %	62 357
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	2 209 522	0	0		-3 040 934

Post 1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke. Vi har mottatt a konto tilskudd for 1. halvår. Oversikt over endelig tildeling for 2018 er etterlyst, men fortsatt ikke mottatt. Trosopplæringstilskudd for 2. halvår ble mottatt og inntektsført i september. Vi venter fortsatt på endelig tildeling for øvrige tilskudd fra Den norske kirke.

Post 2.1 Utgifter til lønn og sosiale utgifter hittil i år ligger på samme nivå i prosent av budsjett som i 2017.

Investering

Kirkelig virksomhet og administrasjon	Regnskap 31.08	Budsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk
IKT1601 Ny IT-løsning	253 998		465 499	54,6 %
Sum	253 998	0	465 499	

Vi har et investeringsprosjekt som vi påbegynte i 2016, ny IKT- og telefoniløsning i BKF. Totalrammen for prosjektet var 5 millioner, vi brukte 3,5 millioner i 2016 og 1 mill. i 2017. De resterende midlene vil bli brukt i år, blant annet til oppgradering av nettverkløsning i kirker og menighetskontor.

Kirkebygg

Drift

Regnskap pr. 31.08.2018 66,67 % av året	Kirkebygg				
	Regnskap 31.08.18	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 31.08.17
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-221 159	-300 000	-300 000	73,7 %	-113 471
1.2 Salg av driftsmidler					
1.3 Refusjoner/overføring	-77 007	-400 000	-400 000	19,3 %	-152 744
1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke					
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-23 093 333	-34 640 000	-34 640 000	66,7 %	-22 486 000
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler					
Sum driftsinntekter	-23 391 500	-35 340 000	-35 340 000	66,2 %	-22 752 215
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	42				11 410
2.2 Kjøp av varer og tjenester	21 702 014	35 340 000	35 340 000	61,4 %	20 392 906
2.3 Refusjoner/overføringer	2 500				
2.5 Tilskudd og gaver					208 000
Sum driftsutgifter	21 704 557	35 340 000	35 340 000	61,4 %	20 612 316
3.1 Renteinntekter og utbytte					
Sum finansposter	0	0	0		
Netto driftsresultat	-1 686 943	0	0		-2 139 899
5.2 Bruk av disposisjonsfond					
5.3 Bruk av bundne fond					
5.5 Avsatt til disposisjonsfond					
5.6 Avsatt til bunde fond					
5.7 Overføring til investeringsregnskapet					
Sum interne finansieringstransaksjoner	0	0	0		0
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-1 686 943	0	0		-2 139 899

Utgifter til strøm pr 31.08.2018 er ca kr 900.000 høyere enn for tilsvarende periode i fjor (lang og kald vinter / høyere strømpris). Øvrig kjøp av varer og tjenester justeres tilsvarende.

Investering

Med unntak av «rehabilitering kirker» er investeringsmidler på fond pr 31.12.2017 innarbeidet i rapportene.

Middelalderkirker

Vi har fire middelalderkirker i Bergen - Mariakirken, Domkirken, Korskirken og Fana kirke.

MIDDELALDERKIRKER				
	Regnskap 31.08	Budsjett	Fondsavsetning pr 31.12.17	Forbruk hittil i år i % av budsjett
Inntekter				
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra kommunen)		17 200 000		
Rentekompensasjon		464 000		
Sum inntekter		17 664 000		
Utgifter				
Domkirken/Korskirken rehabilitering		17 464 000		
DOMKIRKEN	10 724 999			
KORSKIRKEN	11 448 255			
FANK1501, diverse rehabilitering Fana kirke	33 472	200 000		
Sum utgifter	22 206 725	17 664 000	8 428 638	125,7 %

DOMKIRKEN

Gravearbeidet ved kirken er ferdig. Foreløpig ser det ut til at vi har oppnådd det vi ønsket – å få en tørr kjeller. I tillegg har vi fått fiberlinjer lagt inn til kirken, for senere påkobling.

Videre arbeid i Domkirken vil være rehabilitering av kvadersteinsmuren i tårnet, samt oppstart rehabilitering av «blyanten».

KORSKIRKEN

Taket på kirken er ferdig lagt, taket på sakristiet gjenstår. Kalkarbeid på veggene i hovedkirken er ferdig, sluttbefaring gjenstår. Stillaset vil måtte stå noen måneder mens kalken herdes.

Neste delprosjekt vil være tårnet.

FANA KIRKE

Kjøkkenet vil etter planen installeres i slutten av november.

REHABILITERING KIRKEBYGG (IKKE MIDDELALDERKIRKER)

Inntekter	Regnskap 31.08	Budsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk
Investeringsmidler - kirker		10 900 000		
Inndekning fra fond (rentekompensasjon m.m.)		4 550 000		
Sum inntekter		15 450 000		
Utgifter	Regnskap 31.08	Budsjett	ubenyttet tidligere år	% forbruk
Rehabilitering kirker		11 800 000		
STOK1701 Storetveit kirke, fjerning av fukt fra kirkeveggen	137 502	400 000		34,4 %
SANK1501,1601,1701, 1702, Sandvikskirken, rehabilitering, kor og inn	2 607 920	3 100 000		84,1 %
JOHK1701 Johanneskirken rehabilitering	400 414	2 000 000		20,0 %
EIDK1801 Eidsvåg kirke - rehabilitering vegger og vindu	1 737 185	2 300 000		75,5 %
SLEK1801 Slettebakken kirke - skifte av takvindu	300 931	500 000		60,2 %
EIDK1601 Diverse oppgraderinger Eidsvåg Kirke, EIDK1602 Taklekkasje	41 374	1 000 000		4,1 %
BISK1601 Biskopshavn kirke - rehab ihht tilstandsanalyse	863 676	1 500 000		57,6 %
Solheim kirke, rehabilitering ifm nye kontor		1 000 000		0,0 %
SØRK1801 Søreide kirke - nytt prestekontor	216 362			
ÅRSK1802 Årstad kirke - forsterkning loft	19 294			
ÅSAK1702 Åsane kirke - opprusting av uteareal	150 000			
FYLK1601 Fyllingsdalen kirke - diverse oppgraderinger				
FYLK1602 Fyllingsdalen kirke - radon	32 059			
FYLK1701 Fyllingsdalen kirke - takreparasjoner	131 076			
NYKK1701 Nykirken Tilstandsanalyse	216 574			
STOM1701 Storetveit menighetshus - prostekontor	16 316			
STOM1702 Storetveit menighetshus - møterom	74 173			
Ventilasjon rehabilitering/oppgradering		500 000		0,0 %
ENØK-tiltak, ENØK1501, LODK1601	260 019	1 000 000		26,0 %
Universell utforming (SANK1703, ÅRSK1801)	8 047	1 750 000		0,5 %
Reserve		400 000		0,0 %
Sum	7 212 921	15 450 000		46,7 %

EIDSVÅG KIRKE

Hovedarbeidet ferdig, mindre arbeid vil pågå utover høsten (inne og ute).

BISKOPSHAVN KIRKE

Materiell er kjøpt inn til neste fase i byggeprosjektet, blir startet opp i høst.

SØREIDE KIRKE

I Søreide kirke har vi bygget om peisestue og kontorer for å frigjøre kontor plass til den nye presten som startet der i september. Samtidig har vi bygget enkle vegger i kjelleren for å etablere lagerplass.

ÅSANE KIRKE – NYTT INNGANGSPARTI

Oppbyggingen av inngangsparti med amfi er nå i full gang, etter planen skal dette fullføres midt i november. Vi er samtidig i tett kontakt med Hordaland fylkeskommune om kulturhus-prosjektet som ventelig vil måtte bruke noe av kirketomten, og vi innleder kontakt med Thon-gruppen som planlegger ombygging foran kirken.

SANDVIKSKIRKEN

Prosjektet går som planlagt. Vi ble noe hindret av stormen, da trær veltet inn over stillas og bygg, men håndverkerne er i full sving igjen.

SKJOLD KIRKE

Det var viktig å få malt Skjold kirke, for å unngå følgeskader grunnet nedslitt maling. Stillaset er nå satt opp (med inndekning av vegger) og maling pågår.

Åsane kirke: Kartet antyder hvordan rundkjøring og torg vil «spise» av dagens kirketomt. Prosjekteringen og avtalene er enda ikke ferdig.

NYE KIRKER

Inntekter	Regnskap 31.08	Budsjett	Fondsavsetning pr 31.12.17	Forbruk hittil i år i % av budsjett
Sædalen kirkebygg		10 000 000	20 238 786	
Investeringsmidler - nye kirker		10 800 000	18 911 018	
Sum inntekter		20 800 000	39 149 804	
Utgifter	Regnskap	Budsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk
BIRA1430 Birkeland kirke, utvidelse	221 257	11 000 000	17 628 528	
SOLK1601 Solheim kirke, nye kontor	7 497 816	1 800 000	782 490	
SÆDK1501 Sædalen kirke, nytt kirkebygg	8 893	7 700 000	20 238 786	
Haukås nærkirke		300 000		
Reserve			500 000	
Sum utgifter	7 727 966	20 800 000	39 149 804	37,2 %

BIRKELAND

Søknad om rammeløyve er sendt inn, vi venter på svar på søknaden.

SOLHEIM KIRKEKONTOR

De nye kirkekontorene er nå tatt i bruk og sluttoppgjør er avtalt. I forhold til inngått kontrakt ble prosjektet ca 1 mill. kroner dyrere. Dette skyldes i hovedsak:

- 1) Forurenset grunn ved oljetanken
- 2) Asbestutfordringer
- 3) Vi skiftet trapp og rampe ute i stedet for å bygge på det gamle.
- 4) Vi valgte en oppgradering av radiatorene i kirkerommet for å sikre god varme.
- 5) I samråd med menighetsrådet valgte vi også å skifte vinduer i menighetssalen, i stedet for å bruke de samme pengene til å utføre planlagt arbeid i St. Markus.
- 6) Vi fikk utfordringer med en del av de eksisterende veggene og dørene som var av en dårligere kvalitet enn forutsatt i prosjekteringen.
- 7) Vi valgte noe oppgradering av elektrisk installasjon (bedre lamper, flere kontakter m.m.).

Vi har reklamert på lydisolasjonen mellom kontorene, som ikke er i henhold til prosjekteringen. Dette skal rettes uten ekstra kostnad for oss.

SÆDALEN

Vi har, i samarbeid med komiteen i Sædalen og med biskopen, sendt inn merknader til reguleringsplanen. Samarbeid med kommunen om å finne en god løsning på ulike utfordringer vil fortsette. Den største utfordringen med den avsatte kirketomten er vann/flomproblematikk.

Illustrasjonen under viser en grov oversikt over tomten, slik vi tenker den kan bli.

Gravplass

Drift

Regnskap pr. 31.08.2018 66,67 % av året	Gravplass				
	Regnskap 31.08.18	Budsjett revidert	Budsjett opprinnelig	forbruk % rev.bud.	Regnskap 31.08.17
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-12 953 684	-15 058 000	-15 058 000	86,0 %	-9 617 164
1.2 Salg av driftsmidler					
1.3 Refusjoner/overføring	-87 445				-4 726
1.5 Tilskudd fra rettssubjektet Den norske kirke	-152 100	-150 000	-150 000	101,4 %	-148 120
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-32 054 263	-48 005 000	-48 005 000	66,8 %	-29 453 611
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-2 530				-51 199
Sum driftsinntekter	-45 250 022	-63 213 000	-63 213 000	71,6 %	-39 274 820
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	4 418 553	7 518 411	7 518 411	58,8 %	4 142 216
2.2 Kjøp av varer og tjenester	32 974 689	47 460 246	47 460 246	69,5 %	29 104 354
2.3 Refusjoner/overføringer	5 489 562	8 234 343	8 234 343		0
2.5 Tilskudd og gaver	7 476				13 906
Sum driftsutgifter	42 890 280	63 213 000	63 213 000	67,9 %	33 260 476
3.1 Renteinntekter og utbytte					
Sum finansposter	0	0	0		
Netto driftsresultat	-2 359 743	0	0		-6 014 344
5.2 Bruk av disposisjonsfond					
5.3 Bruk av bundne fond					
5.5 Avsatt til disposisjonsfond					
5.6 Avsatt til bundne fond					
5.7 Overføring til investeringsregnskapet			0		3 800 000
Sum interne finansieringstransaksjoner	0	0	0		3 800 000
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-2 359 743	0	0		-2 214 344

Post 1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter ligger over periodisert budsjett. Fakturering av festeavgifter er a jour pr 31.08.

Post 2.2 Kjøp av varer og tjenester ligger over periodisert budsjett. Det er spesielt posten «planlagt vedlikehold» som trekker opp, blant annet fordi det for tiden gjennomføres et større nødvendig arbeid knyttet til trepleie på gravplassene. Kostnadsnivå på øvrige poster tilpasses totalbudsjettet.

Investering

Vi gjennomgår for tiden alle prosjektene på gravplassområdet, og det vil bli gitt en gjennomgående rapport på området til fellesrådsmøtet i oktober i forbindelse med fremleggelse av forslag til revidert budsjett. Denne rapporten er ikke klar på nåværende tidspunkt.

GRAVPLASSER, KAPELL OG KREMATORIUM

Inntekter	Regnskap 31.08	Budsjett	Budsjettert saldo på fond pr 31.12.18	% forbruk
Investeringsmidler		21 400 000		
Fra ubundet investeringsfond		9 910 000	44 781	
Fra bundet investeringsfond		3 900 000	1 005 744	
Sum inntekter		35 210 000	1 050 526	
Utgifter	Regnskap 31.08	Budsjett	ubenyttet tidligere år	% forbruk
AASG1701 Assistentkirkegården - støpejernsgjerde	2 390 843	3 000 000		79,7 %
ANTG1701 Antveit gravplass - nyanlegg	1 842 484	10 000 000		18,4 %
FYLG1701, FYLG1501, FYLG1401 Fyllingsdalen gravplass - ombyggin lage	2 220 390	2 100 000		105,7 %
FYLG1702 Fyllingsdalen navna minnelund	622 208	300 000		207,4 %
LODG1601 Loddefjord gravplass - Heving av terreng	572 043	100 000		572,0 %
LODG1602 Loddefjord gravplass - Utvidelse av muslimsk gravfelt	1 299 623	1 500 000		86,6 %
MØLG1703 Rehabilitering landskap kapell	2 436 997	3 200 000		76,2 %
NYGG1701, NYGG1501 Nygård kirkegård - fase B	440 657	2 300 000		19,2 %
Tilstandsanalyser anlegg og treplan		1 850 000		0,0 %
TENG1218 Tennebekk gravplass - reguleringsarbeid	185 493	1 700 000		10,9 %
MØLC1801 Møllendal krematorium - Utsifting bunn og støttemur	266 823	500 000		53,4 %
BORG1801 Borgstova Rehabilitering bygg og bårerom	22 446	1 160 000		1,9 %
STOG1701, Navnet minnelund Storetveit	610 089	300 000		203,4 %
GRAV1801, Frigjøring areal	311 063	2 000 000		15,6 %
Div Møllendal	197 507			
Navnet minnelund, Nygård og Årstad nye		1 200 000		0,0 %
Sum utgifter inneværende års prosjekter	13 418 664	31 210 000		43,0 %
Finansiering kjøp av gravplassareal Antveit og Øvsttun	2 333 333	4 000 000		58,3 %
SUM	15 751 998	35 210 000		44,7 %

Tilstandsanalyser

Prosjektleder har ikke levert som lovet. Akasia har i etterkant satt i gang arbeid med tilstandsanalyser bygg og anlegg. Dato for ferdigstilling ikke avklart, men vi vil ha klare analyser vinteren 2018/2019.

BORG1801 Borgstova Rehabilitering bygg og bårerom

Inngått kontrakt på ny kledning, nye vinduer og dører. Arbeidet skal gjøres i november og desember.

Navnet minnelund Åsane

Behov for budsjettrevisjon som følge av at svært mange har valgt graver i navnet minnelund. Prosjektet ble stående på hvil over sommeren grunnet manglende prosjektleder, og er dermed ikke kommet med i BKF's budsjettrevisjon. Prosjektering pågår nå.

Nytt gjerde Loddefjord gravplass

Driftsregnskap pr 30.09.2018 for Bergen kirkelige fellesråd

Regnskap pr 30.09.18 75 % av året	Kirkelig virksomhet og administrasjon				Kirke				Gravplass				Totalt			
	Regnskap	Årsbudsjett	forbruk % årsbudsjett	Regnskap i fjor	Regnskap	Årsbudsjett	forbruk % årsbudsjett	Regnskap i fjor	Regnskap	Årsbudsjett	forbruk % årsbudsjett	Regnskap i fjor	Regnskap	Årsbudsjett	forbruk % årsbudsjett	Regnskap i fjor
	1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-3 077 800	-3 960 000	77,7 %	-3 836 380	-249 052	-300 000	83,0 %	-118 254	-14 487 041	-15 058 000	96,2 %	-11 959 606	-17 813 893	-19 318 000	92,2 %
1.2 Salg av driftsmidler				-25 000								0				-25 000
1.3 Refusjoner/overføring	-11 812 825	-16 544 343	71,4 %	-6 619 400	-324 150	-400 000	81,0 %	-152 744	-85 807		-42 375	-12 222 782	-16 944 343	72,1 %	-6 814 519	
1.5 Statlige tilskudd	-14 505 750	-21 860 000	66,4 %	-16 447 613					-152 100	-150 000	101,4 %	-148 120	-14 657 850	-22 010 000	66,6 %	-16 595 733
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-55 306 485	-73 075 864	75,7 %	-59 380 700	-25 980 000	-34 640 000	75,0 %	-25 296 750	-36 061 046	-48 005 000	75,1 %	-32 660 312	-117 347 531	-155 720 864	75,4 %	-117 337 762
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-200			-45 162					-4 270			-52 139	-4 470	0	-97 301	
Sum driftsinntekter	-84 703 060	-115 440 207	73,4 %	-86 354 256	-26 553 202	-35 340 000	75,1 %	-25 567 748	-50 790 264	-63 213 000	80,3 %	-44 862 552	-162 046 526	-213 993 207	75,7 %	-156 784 555
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	69 438 789	95 078 751	73,0 %	66 405 676	11 452			22 952	5 032 340	7 518 411	66,9 %	4 743 865	74 482 581	102 597 162	72,6 %	71 172 494
2.2 Kjøp av varer og tjenester	14 131 544	18 575 247	76,1 %	14 887 437	23 969 860	35 340 000	67,8 %	23 652 304	36 788 760	47 460 246	77,5 %	32 869 529	74 890 163	101 375 493	73,9 %	71 409 270
2.3 Refusjoner/overføringer	429			8 413	2 500				6 175 758	8 234 343		0	6 178 687	8 234 343		8 413
2.5 Tilskudd og gaver	2 830 620	4 295 136	65,9 %	1 930 525				208 000	7 476			8 653	2 838 096	4 295 136	66,1 %	2 147 178
Sum driftsutgifter	86 401 381	117 949 134	73,3 %	83 232 052	23 983 812	35 340 000	67,9 %	23 883 256	48 004 334	63 213 000	75,9 %	37 622 047	158 389 527	216 502 134	73,2 %	144 737 354
3.1 Renteinntekter og utbytte	-1 145 230	-1 300 000	88,1 %	-968 604									-1 145 230	-1 300 000	88,1 %	-968 604
Sum finansposter	-1 145 230	-1 300 000	88,1 %	-968 604	0	0	0	0	0	0	0	0	-1 145 230	-1 300 000	88,1 %	-968 604
Netto driftsresultat	553 091	1 208 927	45,8 %	-4 090 808	-2 569 390	0	-1 684 492	-2 785 930	0	0	-7 240 505	-4 802 229	1 208 927	-397,2 %	-13 015 805	
5.2 Bruk av disposisjonsfond		-1 208 927	0,0 %										0	-1 208 927	0,0 %	0
5.3 Bruk av bundne fond																
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	53 713			69 247									53 713	0		69 247
5.7 Overføring til investeringsregnskapet												3 800 000	0			3 800 000
Sum interne finansieringstransaksjoner	53 713	-1 208 927	-4,4 %	69 247	0	0	0	0	0	0	3 800 000	53 713	-1 208 927	-4,4 %	3 869 247	
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	606 804	0		-4 021 561	-2 569 390	0	-1 684 492	-2 785 930	0	0	-3 440 505	-4 748 516	0		-9 146 558	

Investeringsregnskap pr 30.09.2018 for Bergen kirkelige fellesråd

MIDDELALDERKIRKER

	Regnskap 30.09	Budsjett	Fondsavsetning pr 31.12.17	Forbruk hittil i år i % av budsjett
Inntekter				
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra kommunen)		17 200 000		
Rentekompensasjon		464 000		
Sum inntekter		17 664 000		
Utgifter				
Domkirken/Korskirken rehabilitering		17 464 000		
DOMKIRKEN	11 235 644			
KORSKIRKEN	12 632 203			
FANK1501, diverse rehabilitering Fana kirke	45 330	200 000		
Sum utgifter	23 913 177	17 664 000	8 428 638	135,4 %

NYE KIRKER

	Regnskap 30.09	Budsjett	Fondsavsetning pr 31.12.17	Forbruk hittil i år i % av budsjett
Inntekter				
Sædalen kirkebygg		10 000 000	20 238 786	
Investeringsmidler - nye kirker		10 800 000	18 911 018	
Sum inntekter		20 800 000	39 149 804	
Utgifter	Regnskap	Budsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk
BIRA1430 Birkeland kirke, utvidelse	226 830	11 000 000	17 628 528	
SOLK1601 Solheim kirke, nye kontor	8 760 158	1 800 000	782 490	
SÆDK1501 Sædalen kirke, nytt kirkebygg	18 634	7 700 000	20 238 786	
Haukås nærkirke		300 000		
Reserve			500 000	
Sum utgifter	9 005 622	20 800 000	39 149 804	43,3 %

REHABILITERING KIRKEBYGG (IKKE MIDDELALDERKIRKER)

Inntekter	Regnskap 30.09	Budsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk
Investeringsmidler - kirker		10 900 000		
Inndekning fra fond (rentekompensasjon m.m.)		4 550 000		
Sum inntekter		15 450 000		
Utgifter	Regnskap 30.09	Budsjett	ubenyttet tidligere år	% forbruk
Rehabilitering kirker		11 800 000		
STOK1701 Storetveit kirke, fjerning av fukt fra kirkeveggen	150 630	400 000		37,7 %
SANK1501,1601,1701, 1702, Sandvikskirken, rehabilitering, kor og inn	2 837 349	3 100 000		91,5 %
JOHK1701 Johanneskirken rehabilitering	421 979	2 000 000		21,1 %
EIDK1801 Eidsvåg kirke - rehabilitering vegger og vindu	1 737 185	2 300 000		75,5 %
SLEK1801 Slettebakken kirke - skifte av takvindu	300 931	500 000		60,2 %
EIDK1601 Diverse oppgraderinger Eidsvåg Kirke, EIDK1602 Taklekkasje	77 382	1 000 000		7,7 %
BISK1601 Biskopshavn kirke - rehab ihht tilstandsanalyse	882 751	1 500 000		58,9 %
Solheim kirke, rehabilitering ifm nye kontor		1 000 000		0,0 %
SØRK1801 Søreide kirke - nytt prestekontor	223 158			
ÅRSK1802 Årstad kirke - forsterkning loft	43 369			
ÅSAK1702 Åsane kirke - opprusting av uteareal	150 000			
FYLK1601 Fyllingsdalen kirke - diverse oppgraderinger	6 073			
FYLK1602 Fyllingsdalen kirke - radon	32 059			
FYLK1701 Fyllingsdalen kirke - takreparasjoner	135 735			
NYKK1701 Nykirken Tilstandsanalyse	216 574			
SKJK1801 Skjold kirke - maling	66 511			
STOM1701 Storetveit menighetshus - prostekontor	16 316			
STOM1702 Storetveit menighetshus - møterom	74 173			
Ventilasjon rehabilitering/oppgradering		500 000		0,0 %
ENØK-tiltak; ENØK1501, ENØK1801, LODK1601	305 921	1 000 000		30,6 %
Universell utforming (SANK1703, ÅRSK1801, BIRA1801)	41 965	1 750 000		2,4 %
Reserve		400 000		0,0 %
Sum	7 720 062	15 450 000		50,0 %

000068

GRAVPLASSER, KAPELL OG KREMATORIUM

Inntekter	Regnskap 30.09	Budsjett	Budsjettert saldo på fond pr 31.12.18	% forbruk
Investeringsmidler		21 400 000		
Fra ubundet investeringsfond		9 910 000	44 781	
Fra bundet investeringsfond		3 900 000	1 005 744	
Sum inntekter		35 210 000	1 050 526	
Utgifter	Regnskap 30.09	Budsjett	ubenyttet tidligere år	% forbruk
AASG1701 Assistentkirkegården - støpejernsgjerde	2 390 843	3 000 000		79,7 %
ANTG1701 Antveit gravplass - nyanlegg	1 858 471	10 000 000		18,6 %
FYLG1701, FYLG1501, FYLG1401 Fyllingsdalen gravplas - ombyggin lage	2 414 305	2 100 000		115,0 %
FYLG1702 Fyllingsdalen navna minnelund	683 801	300 000		227,9 %
LODG1601 Loddefjord gravplass - Heving av terreng	572 043	100 000		572,0 %
LODG1602 Loddefjord gravplass - Utvidelse av muslimsk gravfelt	1 446 349	1 500 000		96,4 %
MØLG1703 Rehabilitering landskap kapell	2 450 126	3 200 000		76,6 %
NYGG1701, NYGG1501 Nygård kirkegård - fase B	479 059	2 300 000		20,8 %
Tilstandsanalyser anlegg og treplan		1 850 000		0,0 %
TENG1218 Tennebekk gravplass - reguleringsarbeid	187 611	1 700 000		11,0 %
MØLC1801 Møllendal krematorium - Utsifting bunn og støttemur	266 823	500 000		53,4 %
BORG1801 Borgstova Rehabilitering bygg og bårerom	39 386	1 160 000		3,4 %
STOG1701, Navnet minnelund Storetveit	610 089	300 000		203,4 %
GRAV1801, Frigjøring areal	311 063	2 000 000		15,6 %
Div Møllendal	197 507			
Navnet minnelund, Nygård og Årstad nye		1 200 000		0,0 %
Sum utgifter inneværende års prosjekter	13 907 474	31 210 000		44,6 %
Finansiering kjøp av gravplassareal Antveit og Øvsttun	3 000 000	4 000 000		75,0 %
SUM	16 907 474	35 210 000		48,0 %

Kirkelig virksomhet og administrasjon	Regnskap 30.09	Budsjett	Ubenyttet tidligere år	% forbruk
IKT1601 Ny IT- Løsning	259 810		465 499	55,8 %
Sum	259 810	0	465 499	

000069

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - Revidert budsjett 2018 - oktober

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
44/18	Bergen kirkelige fellesråd	31.10.2018

Saksansv : Mette Rogstad Heimli

Arkiv: KA - 111.0

Arkivsaknr: 16/337

Saksbeh.: Mette Rogstad Heimli

Bakgrunn:

I henhold til kirkeovens §14 og økonomiforskriftens § 4-4 skal det legges fram rapporter for fellesrådet som viser utvikling i inntekter og kostnader. Ved store avvik skal det foreslås nødvendige tiltak som innarbeides i revidert budsjett.

Vedlagt følger forslag til revidert budsjett.

Driftsbudsjett:

Festeavgiftene blir høyere enn budsjettet, med en prognose på 15 mill kroner. Opprinnelig budsjett er på kr 10,5 mill kroner. Den økte inntekten benyttes foreløpig til økning av budsjetterte kjøp av varer og tjenester. Den økte budsjettposten vil delvis bli benyttet til finansiering av «trepleieprosjektet» som er omtalt i økonomirapporten. I tillegg blir posten benyttet nå vi nå skal installere vannmålere på alle gravplassene. Arbeidet starter i høst etter pålegg fra Bergen kommune, og fortsetter i 2019. Mindreforbruk ved årets slutt foreslås overført til disposisjonsfond for å dekke utgiftene som påløper i 2019.

Utover dette er vi så langt ikke kjent med store budsjettavvik som tilsier behov for budsjettrevisjon.

I BKF-sak 37/18 – Økonomirapport pr 31.07.18 informerte vi om tilleggsbevilgning fra Bergen kommune på kr 109.500 knyttet til deloppsigelse av tjenesteytingsavtale med Bergen kommune. Den økte inntekten foreslås benyttet til å redusere vedtatt bruk av disposisjonsfond for kirkelig virksomhet og administrasjon.

Investeringsbudsjettet:

Kjente endringer innarbeides:

BKF-sak	INVESTERING		Kommentar
04/18	Kjøp av aksjer i Kirkepartner	18 096	Dekkes fra fond fra 2017
04/18	Ansvarlig lån Kirkepartner AS	1 044 135	Dekkes fra fond fra 2017
37/18	Tilleggsbevilgning fra Bergen kommune - Antveit gravplass	25 000 000	Blir ikke brukt i 2018 og overføres til investeringsfond
37/18	Tilleggsbevilgning fra Bergen kommune -Kjøp av areal til utvidelse av Mjeldheim gravplass	5 830 000	Er foreløpig satt på fond inntil handelen gjennomføres
37/18	Kjøp av areal til utvidelse av Mjeldheim gravplass	13 330 000	Forventes gjennomført innen utgangen av året. Fullfinansieres av fonsdavsetning (bevilget av Bergen kommune i 2017 og 2018)
Alle fremlagte økonomi-rapporter	Oppgradering av nettverkløsninger - bruk av investeringsfond	465 499	Vi benytter gjenstående fond vedr "Ny IKT-løsning 2016" til delfinansiering av oppgradeing av nettverkløsninger
Alle fremlagte økonomi-rapporter	Sædalen nærkirke - avsetning til investeringsfond	10 250 000	Siden vi fortsatt er i reguleringsfasen blir ikke årets bevilgning benyttet og settes derfor på eget investeringsfond for Sædalen kirke
37/18	Antveit gravplass - avsetning til investeringsfond	7 000 000	Siden vi fortsatt ikke vet om vi får bevilget penger til formålet i 2019 setter vi ubenyttede midler i år på fond

Vedlagt følger forslag til revidert drifts- og investeringsbudsjett for 2018.

I desember-møtet vil vi legge fram et nytt forslag til revidert budsjett. Her vil poster som ikke har resultateffekt (mva-kompensasjon og avskrivninger) bli innarbeidet, samt mer nøyaktige anslag i forhold til fonsdavsetninger.

Vedlagt følger også oversikt over endringer investeringsbudsjettene for kirkebygg og gravplass med kommentarer.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd vedtar revidert budsjett 2018 – oktober.

KIRKEVERGEN I BERGEN 23.10.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Mette Rogstad Heimli
økonomisjef

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
23.10.2018	Revidert driftsbudsjett 2018 oktober
23.10.2018	Revidert investeringsbudsjett 2018 oktober
23.10.2018	Revidert investeringsbudsjett 2018 oktober - kirkebygg
23.10.2018	Revidert investeringsbudsjett 2018 oktober - kirkebygg tekst
23.10.2018	Revidert investeringsbudsjett 2018 oktober - gravplass

Revidert budsjett 2018 - oktober	Kirkelig virksomhet og administrasjon				Kirke				Gravplass				Totalt			
	Regnskap	Årsbudsjett	Endring	Revidert budsjett - oktober	Regnskap	Årsbudsjett	Endring	Revidert budsjett - oktober	Regnskap	Årsbudsjett	Endring	Revidert budsjett - oktober	Regnskap	Årsbudsjett	Endring	Revidert budsjett - oktober
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-3 077 800	-3 960 000		-3 960 000	-249 052	-300 000		-300 000	-14 487 041	-15 058 000	-4 500 000	-19 558 000	-17 813 893	-19 318 000	-4 500 000	-23 818 000
1.2 Salg av driftsmidler				0				0				0	0	0	0	0
1.3 Refusjoner/overføring	-11 812 825	-16 544 343		-16 544 343	-324 150	-400 000		-400 000	-85 807			0	-12 222 782	-16 944 343	0	-16 944 343
1.5 Statlige tilskudd	-14 505 750	-21 860 000		-21 860 000				0	-152 100	-150 000		-150 000	-14 657 850	-22 010 000	0	-22 010 000
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-55 306 485	-73 075 864	-109 500	-73 185 364	-25 980 000	-34 640 000		-34 640 000	-36 061 046	-48 005 000		-48 005 000	-117 347 531	-155 720 864	-109 500	-155 830 364
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-200			0				0	-4 270			0	-4 470	0	0	0
Sum driftsinntekter	-84 703 060	-115 440 207	-109 500	-115 549 707	-26 553 202	-35 340 000	0	-35 340 000	-50 790 264	-63 213 000	-4 500 000	-67 713 000	-162 046 526	-213 993 207	-4 609 500	-218 602 707
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	69 438 789	95 078 751		95 078 751	11 452			0	5 032 340	7 518 411		7 518 411	74 482 581	102 597 162	0	102 597 162
2.2 Kjøp av varer og tjenester	14 131 544	18 575 247		18 575 247	23 969 860	35 340 000		35 340 000	36 788 760	47 460 246	4 500 000	51 960 246	74 890 163	101 375 493	4 500 000	105 875 493
2.3 Refusjoner/overføringer	429			0	2 500			0	6 175 758	8 234 343		8 234 343	6 178 687	8 234 343	0	8 234 343
2.5 Tilskudd og gaver	2 830 620	4 295 136		4 295 136				0	7 476			0	2 838 096	4 295 136	0	4 295 136
Sum driftsutgifter	86 401 381	117 949 134	0	117 949 134	23 983 812	35 340 000	0	35 340 000	48 004 334	63 213 000	4 500 000	67 713 000	158 389 527	216 502 134	4 500 000	221 002 134
3.1 Renteinntekter og utbytte	-1 145 230	-1 300 000		-1 300 000				0				0	-1 145 230	-1 300 000	0	-1 300 000
Sum finansposter	-1 145 230	-1 300 000	0	-1 300 000	0	0	0	0	0	0	-	0	-1 145 230	-1 300 000	0	-1 300 000
Netto driftsresultat	553 091	1 208 927	-109 500	1 099 427	-2 569 390	0	0	0	-2 785 930	0	-	0	-4 802 229	1 208 927	-109 500	1 099 427
5.2 Bruk av disposisjonsfond		-1 208 927	109 500	-1 099 427				0				0	0	-1 208 927	109 500	-1 099 427
5.3 Bruk av bundne fond				0				0				0	0	0	0	0
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	53 713			0				0				0	53 713	0	0	0
5.7 Overføring til investeringsregnskapet				0				0				0	0	0	0	0
Sum interne finansieringstransaksjoner	53 713	-1 208 927	109 500	-1 099 427	0	0	0	0	0	0	-	0	53 713	-1 208 927	109 500	-1 099 427
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	606 804	0	0	0	-2 569 390	0	0	0	-2 785 930	0	-	0	-4 748 516	0	0	0

Revidert investeringsbudsjett 2018 - oktober	Regnskap			Revidert budsjett 2018 - oktober
	01.01.2018 - 30.09.2018	Opprinnelig budsjett 2018	Endring	
Investeringer i anleggsmidler	54 826 870	85 124 000	-3 454 501	81 669 499
Kjøp av tomt Mjeldheim			13 330 000	
Oppgradering nettverkløsninger			465 499	
Sædalen kirke			-10 250 000	
Antveit gravplass			-7 000 000	
Moms generell komp.ordn.inv.	13 675 753	0		0
Utlån, kjøp av aksjer, andeler o.l.	1 062 231	0	1 062 231	1 062 231
Dekning av tidl.års udekket	3 000 000	4 000 000		4 000 000
Avsetninger	38 517 503	0	34 750 000	34 750 000
Tilleggsbevilgning Antveit			25 000 000	
Tilleggsbevilgning Mjeldheim			5 830 000	
Kjøp av tomt Mjeldheim			-13 330 000	
Sædalen kirke			10 250 000	
Antveit gravplass			7 000 000	
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	111 082 357	89 124 000	32 357 730	121 481 730
Finansiert slik:				
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.	0	0		0
Refusjoner	-13 675 753	0		0
Tilskudd til investeringer	-83 548 550	-70 300 000	-30 830 000	-101 130 000
Tilleggsbevilgning Antveit			-25 000 000	
Tilleggsbevilgning Mjeldheim			-5 830 000	
Sum eksternt finansiering	-97 224 303	-70 300 000	-30 830 000	-101 130 000
Overført fra driftsbudsjettet	0	0		0
Bruk av avsetninger	-1 062 231	-18 824 000	-1 527 730	-20 351 730
Kjøp av aksjer / ansvarlig lån Kirkepartner			-1 062 231	
Oppgradering nettverkløsninger			-465 499	
Bruk av tidligere års udisponert	-1 062 231	-18 824 000	-1 527 730	-20 351 730
SUM FINANSIERING	-98 286 534	-89 124 000	-32 357 730	-121 481 730
Udekket/udisponert	12 795 823	0	0	0

MIDDELALDERKIRKER

	Regnskap 31.08	Budsjett	Fondsavsetning pr 31.12.17	rev.oktober
Inntekter				
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra kommunen)		17 200 000		17 200 000
Rentekompensasjon		464 000		464 000
Sum inntekter		17 664 000		17 664 000
Utgifter				
Domkirken/Korskirken rehabilitering		17 464 000		17 464 000
DOMKIRKEN	10 724 999			
KORSKIRKEN	11 448 255			
FANK1501, diverse rehabilitering Fana kirke	33 472	200 000		200 000
Sum utgifter	22 206 725	17 664 000	8 428 638	17 664 000

NYE KIRKER

	Regnskap 31.08	Budsjett	Fondsavsetning pr 31.12.17	rev.oktober
Inntekter				
Sædalen kirkebygg		10 000 000	20 238 786	10 000 000
Investeringsmidler - nye kirker		10 800 000	18 911 018	10 800 000
Sum inntekter		20 800 000	39 149 804	20 800 000
Utgifter			Ubenyttet tidligere år	rev.oktober
	Regnskap	Budsjett		
BIRA1430 Birkeland kirke, utvidelse	221 257	7 700 000	17 628 528	4 300 000
SOLK1601 Solheim kirke, nye kontor	7 497 816	1 800 000	782 490	5 200 000
SÆDK1501 Sædalen kirke, nytt kirkebygg	8 893	11 000 000	20 238 786	750 000
Haukås nærkirke		300 000		300 000
Reserve			500 000	-
Til investeringsfond - Årets bevilgning til Sædalen kirke				10 250 000
Sum utgifter	7 727 966	20 800 000	39 149 804	20 800 000

REHABILITERING KIRKEBYGG (IKKE MIDDELALDERKIRKER)

Inntekter	Regnskap 31.08	Budsjett		rev.oktober
	Investeringsmidler - kirker		10 900 000	
Inndekning fra fond (rentekompensasjon m.m.)		4 550 000		4 000 000
Sum inntekter		15 450 000		14 900 000
Utgifter	Regnskap 31.08	Budsjett		rev.oktober
	Rehabilitering kirker		11 800 000	12 300 000
STOK1701 Storetveit kirke, fjerning av fukt fra kirkeveggen	137 502	400 000		400 000
SANK1501,1601,1701, 1702, Sandvikskirken, rehabilitering, kor og innvendig	2 607 920	3 100 000		3 600 000
JOHK1701 Johanneskirken rehabilitering	400 414	2 000 000		500 000
EIDK1801 Eidsvåg kirke - rehabilitering vegger og vindu	1 737 185	2 300 000		2 100 000
SLEK1801 Slettebakken kirke - skifte av takvindu	300 931	500 000		300 000
EIDK1601 Diverse oppgraderinger Eidsvåg Kirke, EIDK1602 Taklekkasjer	41 374	1 000 000		650 000
BISK1601 Biskopshavn kirke - rehab ihht tilstandsanalyse	863 676	1 500 000		1 600 000
Solheim kirke, rehabilitering ifm nye kontor		1 000 000		1 000 000
SØRK1801 Søreide kirke - nytt prestekontor og lager	216 362			400 000
ÅRSK1802 Årstad kirke - forsterkning loft	19 294			100 000
ÅSAK1702 Åsane kirke - opprusting av uteareal	150 000			350 000
SKJ1801 Skjold kirke - maling				600 000
FYLK1701 Fyllingsdalen kirke - takreparasjoner	131 076			400 000
NYKK1701 Nykirken rehabilitering	216 574			200 000
STOM1701 Storetveit menighetshus - prostekontor	16 316			
STOM1702 Storetveit menighetshus - møterom	74 173			100 000
Ventilasjon rehabilitering/oppgradering		500 000		-
FYLK1602 Fyllingsdalen kirke - radon/ventilasjon	32 059			
ENØK-tiltak, ENØK1501, LODK1601	260 019	1 000 000		850 000
Universell utforming (SANK1703, ÅRSK1801)	8 047	1 750 000		1 750 000
Reserve		400 000		
Sum	7 212 921	15 450 000		14 900 000

Budsjettrevisjon kirkebygg

Når vi lager budsjetter, er HMS-utfordringer og teknisk ivaretagelse av kirkene våre viktige innspill, i tillegg til ønsker fra menighetsrådene. Justering av budsjettene nå er basert på dette.

Søreide

Menigheten har ansatt en ekstra prest, betalt med menighetens egne midler. Startet 1.september. BKF har plikt til å sørge for kontor for prester. Vi har, sammen med administrasjonsleder, funnet en løsning innenfor kirkeveggene, tar litt av to ulike rom som til sammen blir et kontor. Men vi måtte bygge vegger, ventilasjon, data m.m. Budsjett: 400 000,-

Skjold kirke – maling

Flere har påpekt at er det et skrikende behov for å få malt iallfall noen av veggene på Skjold kirke. Venter vi lenger, så er det fare for større skader som gjør at kostnadene øker betraktelig. Det var komplisert å sette opp stillaset, så estimert pris for stillas er 350 000,- I tillegg kommer maling, vasking m.m. Budsjett 600 000,-

Fyllingsdalen kirke – midlertidige takreparasjoner

Vi har tidligere informert om utfordringene i Fyllingsdalen, både til fellesråd og kommune. Vi skal søke kommunen om ekstrabevilgninger på neste års budsjett, men kommunen ba oss om å forskuttere det arbeidet som må gjøres i år, utredning og midlertidige reparasjoner. Budsjett: 400 000,-

Åsane kirke – nytt inngangsparti

Åsane kirke har 25 års jubileum i høst – i den forbindelse har menigheten for lenge siden bedt om at vi kan få oppgradert inngangspartiet.

Menighetsrådet betaler 50% av kostnadene. Dette var først tenkt finansiert fra driftsbudsjettet, men av grunnene nevnt over setter vi det opp sammen med investeringene. Prosjektet er startet opp.

Budsjett (BKF andel): 350 000,-

Sandvikskirken – kortak

De innleide gulvsliperne til Sandvikskirken brukte langt flere timer enn beregnet, så budsjettet innvendig rehabilitering sprakk noe. I tillegg la vi inn den nye løperen i budsjettet, og flytter investering i nye benkeovner fra ENØK-prosjekt til kirkeprosjektet fordi vi da får rentekompensasjonsmidler for begge deler. Budsjettøkning: 500 000,-

Nykirken – oppstart rehabilitering (forprosjekt)

Nykirken har store utfordringer med dreneringen, med dårlig tak, flassing av vegger m.m. Menighetsarbeidet sliter med at det er mye fuktighet i kjelleretasjen. Mye av arbeidet må drøftes inngående med Riksantikvaren og planlegges nøye. Selv om vi ikke har penger til store tiltak nå, har vi begynt med dokumentasjon og forprosjekt. Budsjett: 200 000,-

Årstad kirke – forsterking av taket

Tilstandsanalysen av Årstad kirke beskrev en takkonstuksjon som måtte forsterkes for at en ikke skal få store problemer med taket i løpet av få år. Med å gjøre tiltak nå/forsterke viktige takstoler, så unngår vi fremtidig problem. Budsjet: 100 000,-

Sælen kirke – grunnforhold

Vi har tidligere nevnt problemene med Sælen kirke som «synker i jorden». Nå skanner vi kirken to ganger, en gang nå, en gang om et halvt år. Dermed oppnår vi å få en nøyaktig måling av nåtilstand og endringer. Budsjet: 100 000,-

Åsane gamle kirke – utvendig maling

Åsane gamle kirke trenger en del opprusting. Tilstandsanalysen tilsier en akutt behov for noe utskiftinger, TG3. Avsatt penger i fremtidig økonomiplan, men vi ønsker å få startet opp i år.

Budsjet: 100 000,-

Storetveit kirkekontor – prostekontor I år fullfører vi utbyggingen av prostekontor/kirkekontor i Storetveit, også noe vi er pålagt i henhold til lovverket.

Budsjet: 100 000,-

Biskopshavn kirke – rehabilitering

I Biskopshavn jobber vi med rehabilitering ihht tilstandsanalyse. Sikring av taket, samt en endevegg ble fullført i sommer. Nå går vi løs på neste trinn, som er limtreet på «hovedkirken». (Bildet viser ferdig vegg i forgrunnen, limtreet vi begynner med nå vises i bakgrunnen) Menigheten har mange ønsker om ulike forbedringer, alle godt begrunnet. Vi må konsentrerer oss om de viktigste tingene, men tror likevel det vil være lurt å øke budsjettet med 100 000,- kroner

Finansiering

Alle tiltakene over er samlet sett en kostnad på 2 950 000,- Dette tenker vi å finansiere slik:

BKF – speiler Guds himmel i jordnært liv

- 1) Johanneskirken – vi har fått råd om at vi bør skifte ut hele taket, ikke bare renner og sløyser. Da er det ikke nok med de avsatte 2 mil kroner, så vi utsetter mesteparten av prosjektet.
Innsparing: 1 500 000,-
- 2) Eidsvåg, rehabilitering utendørs: Prosjektet ble billigere enn planlagt: 200 000,-
- 3) Eidsvåg, innvendig rehabilitering: Vi mener det er forsvarlig å redusere tiltakene, bruker 650 000 i stedet for de avsatte 1 000 000,- Innsparing: 350 000,-
- 4) ENØK: Vi flytter ovner Sandvikskirken til Sandvikskirkeprosjektet: 150 000,-
- 5) Reserve: I forrige oppsett (mars) hadde vi en reserve på 1 100 000,- Denne reserven reduseres til 350 000,- «Innsparing»: 750 000,-

Total «innsparing»: 2 950 000,-

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

ÅPEN | FRIMODIG | TROVERDIG

BKF – speiler Guds himmel i jordnært liv

000080

GRAVPLASSER, KAPELL OG KREMATORIUM

Inntekter	Regnskap 30.09	Budsjett	Revidert budsjett	
Investeringsmidler		21 400 000	21 400 000	
Fra ubundet investeringsfond		9 910 000	9 910 000	
Fra bundet investeringsfond		3 900 000	3 900 000	
Sum inntekter		35 210 000	35 210 000	
Utgifter	Regnskap 30.09	Budsjett	Revidert budsjett	
AASG1701 Assistentkirkegården - støpejernsgjerde	2 390 843	3 000 000	3 000 000	
ANTG1701 Antveit gravplass - nyanlegg	1 858 471	10 000 000	3 000 000	Antveit, kun bonitering, klargjøring av riggplass og prosjektering, restmidler settes på fond.
FYLG1701, FYLG1501, FYLG1401 Fyllingsdalen gravplas - ombyggin lagerplass til felt K00	2 414 305	2 100 000	2 500 000	Estimat - vi jobber videre med endelig budsjett
FYLG1702 Fyllingsdalen navna minnelund	683 801	300 000	700 000	Budsjett 2018 laget før forbruk 2017 var klart
LODG1601 Loddefjord gravplass - Heving av terreng	572 043	100 000	100 000	
LODG1602 Loddefjord gravplass - Utvidelse av muslimsk gravfelt	1 446 349	1 500 000	2 000 000	Estimat - vi jobber videre med endelig budsjett
MØLG1703 Rehabilitering landskap kapell	2 450 126	3 200 000	3 200 000	Estimat - vi jobber videre med endelig budsjett
NYGG1701, NYGG1501 Nygård kirkegård - fase B og navnet minnelund Nygård	479 059	2 300 000	3 500 000	Nygård fase B navnet minnelund er samlet i samme prosjekt. Prosjektering er i gang, venter på kontrakt på utførelse
Tilstandsanalyser anlegg og treplan		1 850 000	850 000	Tilstandsanalyser, noe arbeide er utsatt, samt valgt enklere løsning.
TENG1218 Tennebekk gravplass - reguleringsarbeid	187 611	1 700 000	400 000	
MØLC1601 Møllendal krematorium - Nytt styringssystem krematorieovnene	-	-	200 000	
MØLC1801 Møllendal krematorium - Utskifting bunn og støttemur	266 823	500 000	300 000	MØLC1801 er ferdig og reduseres
BORG1801 Borgstova Rehabilitering bygg og bårerom	39 386	1 160 000	1 160 000	Kontrakt på Borgstova er lavere enn budsjettet, men det er et svært gammelt bygg, beholder nivået på budsjettet.
STOG1701, Navnet minnelund Storetveit	610 089	300 000	600 000	Budsjett 2018 laget før forbruk 2017 var klart
GRAV1801, Frigjøring areal	311 063	2 000 000	2 000 000	
Navnet minnelund Åsane			500 000	Må på plass i 2018 da eksisterende minnelund snart er full
Div Møllendal	197 507		200 000	
Navnet minnelund Årstad nye		1 200 000	-	Utgår i budsjett 2018
Sum utgifter inneværende års prosjekter	13 907 474	31 210 000	24 210 000	
Overføres til investeringsfond			7 000 000	
Finansiering kjøp av gravplassareal Antveit og Øvsttun	3 000 000	4 000 000	4 000 000	
SUM	16 907 474	35 210 000	35 210 000	

000081

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - Høring - Kirkeordning Den norske kirke

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
45/18	Bergen kirkelige fellesråd	31.10.2018

Saksansv : Tove Margrete Nordmark
Saksbeh.: Tove Margrete Nordmark

Arkiv: KA - 011.0 Arkivsaknr: 18/295

Bakgrunn:

Kirkerådet har nå sendt utkast til kirkeordning på høring til menighetsråd, kirkelige fellesråd og andre. Høringsfristen er satt til 15. desember 2018. Bergen kirkelige fellesråd har møte 12. desember og det vil være naturlig at rådet behandler saken i det møtet.

I store og viktige høringer har administrasjonen god erfaring med at en gruppe arbeider frem et forslag til høringssvar. Forslaget er derfor at fellesrådet også denne gangen oppnevner en gruppe til å arbeide videre med denne saken slik at den kan legges frem for rådet i møtet 12. desember. Arbeidsutvalget har vært med og fremmet forslag på hvem som skal sitte i gruppen.

For mer informasjon om denne høringen henvises til kirkerådets nettside <https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkeradet/horinger-i-kirkeradets-regi/>

Kirkevergens forslag til vedtak:

1. Det oppnevnes en gruppe for å utarbeide et forslag til høringssvar. Gruppen består av følgende personer Lars Kristian Stendahl Gjervik, Bente Krokeide, Tor Nordeide og kirkeverge Asbjørn Vilkenen
2. Forslag til høringssvar til Kirkeordning for Den norske kirke legges frem for fellesrådet i møtet 12. desember 2018.

KIRKEVERGEN I BERGEN 22.10.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Tove Margrete Nordmark
Sjef menighetsavdeling

Vedlegg:	
Dok.dato	Tittel
23.10.2018	hoeringsdokument---kirkeordning-endelig
23.10.2018	kirkeordning-regelutkast

Kirkeordning for Den norske kirke

Høringsdokument

Innledning

Kulturdepartementet sendte høsten 2017 ut et forslag til trossamfunnslov for alle tros- og livssynssamfunn i Norge, inklusive Den norske kirke. Det er ventet at denne loven skal behandles i Stortinget våren 2019.

Med forslaget om ny trossamfunnslov følger også at kirkeloven skal oppheves. I dag regulerer kirkeloven de viktigste myndighetsforhold innen Den norske kirke.

Kirkerådet sender her ut et forslag til bestemmelser som skal erstatte kirkeloven når denne oppheves. Disse bestemmelser er ikke ment å medføre endringer i dagens ordninger. Forslaget til trossamfunnslov forutsetter at kirken selv gir nærmere regler i en kirkeordning som fastsettes av Kirkemøtet.

Forslaget tar også sikte på å følge opp Kirkemøtets behandling av *Den norske kirkes grunnlag* (sak KM 06/14 og 04/15) som er et forslag til overordnede bestemmelser om Den norske kirke.

Kirkerådet legger i denne høringen frem et forslag til helhetlig kirkeordning. Kirkerådet vil komme tilbake til oppfølging av de vedtak i *veivalgsaken* fra 2016 (sak KM 08/16) som ikke er behandlet her.

Det fremmes forslag om enkelte mindre justeringer i dagens ordninger. Dette er oppdateringer av regelverket i tråd med den utviklingen som har vært blant annet for at formuleringene skal følge de endringene som har skjedd i kommunelovgivningen våren 2018.

De konkrete endringsforslagene er beskrevet nærmere i høringsdokumentet.

Høringsdokumentet og et *regelspeil* – en oversikt som viser paragrafene i den foreslåtte kirkeordningen sammenstilt med dagens kirkelov – legges ut på kirkens nettsider.

Høringsinstansene bes om å benytte Kirkerådets høringsportal på nettstedet <https://kirken.no/hoeringer> og gi sitt svar på følgende spørsmål:

Har høringsinstansen innspill til det vedlagte forslag til kirkeordning som kan gjelde når ny trossamfunnslov trer i kraft?

Alle hørings svar vil bli gjort tilgjengelig på kirkens nettside.

Høringsfrist er 15. desember 2018.

Kapittel 1: Den norske kirkes grunnlag

Kapittel 1 i forslaget til kirkeordning, med tittelen *Den norske kirkes grunnlag*, skal fungere som grunnlagsbestemmelser for Den norske kirke. Disse fastsetter hva som er kirkens læregrunnlag og definerer dens identitet som trossamfunn og folkekirke.

Kapitlet er delt i åtte paragrafer som ivaretar ulike sider ved kirken. Innholdet er formet ut fra en bestilling fra Kirkemøtet i 2015 (KM sak 04/15).

Læregrunnlaget - § 1

Den norske kirkes læregrunnlag er i dag fastlagt i Kong Christian Den Femtis Norske Lov fra 1687 (NL) 2-1. Etter grunnlovsendringene i 2012 er det et behov for at Den norske kirke selv fastsetter sitt læregrunnlag. Dette er også bekreftet i forslaget til ny trossamfunnslov § 10 første ledd, hvor det heter «Kirkemøtet fastsetter kirkens grunnlag og lære (...)».

Formuleringene i NL 2-1 lovfester kirkens selvforståelse etter reformasjonen. Det er denne identitet Grunnloven ønsker at kirken skal ta vare på når den i § 16 omtaler Den norske kirke som en evangelisk-luthersk kirke.

Forslaget til ny bestemmelse innebærer ingen endring i læregrunnlaget, og kontinuiteten med dagens ordlyd er vektlagt. Bestemmelsen formulerer hvordan Den norske kirke definerer evangelisk-luthersk lære.

Deltakelse i det økumeniske fellesskap - § 2

På bakgrunn av bekjennelsen og en luthersk selvforståelse kjenner Den norske kirke seg forpliktet til å fremme synliggjøringen av enheten i hele den verdensvide kirke.

Arbeidet for kirkelig enhet gir viktige impulser til det kirkelige liv samtidig som det utfordrer Den norske kirke til stadig å tenke gjennom sin selvforståelse og tolkningen av sitt eget læregrunnlag. Dette gjelder særlig for de forpliktende økumeniske avtaler Den norske kirke har inngått. Selv om bestemmelsen ikke uttrykker noen økumeniske føringer med hensyn til hvordan læregrunnlaget skal forstås, finner Kirkerådet det naturlig å se forslaget til § 2 i sammenheng med § 1.

Dåp og tjeneste i menigheten - §§ 3 og 5

Innlemmelsen i det kristne fellesskap skjer ved dåpen. Den kirkerettslige konsekvensen av dette er at dåp er nødvendig for medlemskap i Den norske kirke. Alle døpte er kalt til et liv i tro og tjeneste og er omsluttet av det lokale kirkelige fellesskapet. I dette fellesskapet står alle døpte likt, med et felles ansvar for kirkens liv.

Kirkerådet foreslår at arbeidet i menigheten beskrives som et tjenestefellesskap mellom ulike frivillige og tilsatte personer og grupper. I tjenestefellesskapet inngår

også de vigslede tjenestene samt den overordnede tilsynstjenesten som biskopene har ansvar for. De vigslede medarbeiderne skal lede menigheten innenfor det fagområdet de er vigslent til. Dette skjer ikke i stedet for eller på vegne av, men *sammen med* de øvrige tilsatte og samfunnet av alle de døpte, som de vigslede tjenestene springer ut av.

Den norske kirkes oppdrag - § 4

Den norske kirkes oppdrag beskrives som todelt: både å forvalte nådemidlene (Ord og sakrament) og – i forlengelsen av dette – å forvalte en diakonal grunnholdning.

Oppdraget begynner i menigheten som er samlet til gudstjeneste. Her får mennesker høre evangeliet, her blir de døpt og mottar nattverden. Fra det gudstjenestefeirende fellesskap sendes mennesker ut, og slik videreføres kirkens stadige sendelse (*missio*) med evangeliet. Sendelsen blir konkretisert i formuleringen om at Den norske kirke er en «bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke».

Folkekirkebegrepet understreker at Den norske kirke består av alle dem som er døpt inn i kirkens fellesskap. Som folkekirke forholder Den norske kirke seg til allmenne livserfaringer i samfunnet, og kirken søker gjennom gudstjenester og kirkelige handlinger samt i sin øvrige virksomhet å reflektere menneskelivet i dets mangfold. Dernest innebærer betegnelsen en vektlegging av den lokale menighet som en viktig del av lokalsamfunnet og som en av institusjonene som er med å binde samfunnet sammen.

Organisering og ledelse av Den norske kirke - § 6

Den grunnleggende enhet i kirken er teologisk sett menigheten. Den er det egentlige «sted» for utfoldelse av kirkens kall og oppdrag. I norsk kirkeordning har menigheten alltid vært identifisert med soknet. Begrepene sokn og menighet kan således belyse hverandre gjensidig. På den ene siden hviler den selvstendighet og det juridiske rammeverk som i dag omgir soknet på identifikasjonen med menigheten, forstått som den lokale kirke. På den andre siden er menigheten i Den norske kirke i all hovedsak en størrelse som defineres utfra en geografisk gitt ramme, nemlig soknet. Sokneinndelingen er også et uttrykk for kirkens landsdekkende funksjon: Det skal ikke finnes noe sted innenfor rikets grenser der det ikke er en lokal menighet.

Den enkelte menighet har en stor grad av selvstendighet, samtidig er menighetene i Den norske kirke bundet sammen gjennom en felles bekjennelse og felles ordninger og ledelsesstrukturer. Dette kommer til uttrykk ved formuleringen om at soknet ikke kan løses fra Den norske kirke. Kirkerådet anser denne formuleringen som grunnleggende i forståelsen av den enkelte menighets forhold til den nasjonale kirkeorganisasjon. Dette er begrunnelsen for at setningen er tatt inn i forslaget til kirkeordning selv om den også står i forslaget til ny trossamfunnslov.

Confessio Augustana artikkel V uttrykker at det skal finnes en ordnet tjeneste med Ord og sakrament. Det er derfor en nødvendig del av kirkeordningen at det finnes en slik ordnet prestetjeneste i alle menigheter. Videre skal alle menigheter stå under tilsyn av en biskop. Tilsynet markerer at den lokale menighet ikke står alene som en

avgrenset størrelse, men hører til i et videre fellesskap. Biskopene har dessuten et særskilt ansvar for å verne om læren.

Styring og ledelse av Den norske kirke skjer på alle nivå gjennom demokratisk valgte organer. Læren om det allmenne prestedømme sier at alle medlemmer av kirken har like høy status. Denne læren gir dermed en teologisk begrunnelse for en demokratisk styringsmodell. At Den norske kirke er demokratisk ledet, og at det blir lagt til rette for at flest mulig av medlemmene skal kunne delta i den demokratiske prosessen, er dessuten et viktig kjennetegn på Den norske kirkes identitet som folkekirke.

Samtidig er tjenesten med Ord og sakrament, slik den er beskrevet ovenfor, gitt et særlig ansvar og en spesiell fullmakt. Styring og ledelse skjer følgelig i et *samvirke* mellom kirkens leke medlemmer og dem som representerer den ordinerte tjeneste. Samvirket skjer i hovedsak innenfor rammen av de valgte råd.

Alle kirkelige møter og råd har en forpliktelse til lojalitet mot Den norske kirkes læregrunnlag, med en henvisning til § 1. Forslaget er en videreføring av dagens § 28 i kirkeloven.

Samisk kirkeliv - § 7

Det er en naturlig konsekvens og videreføring av Den norske kirkes arbeid med samisk kirkeliv at det samiske innslaget i Den norske kirke blir reflektert i en egen paragraf i kirkeordningen. Bestemmelsen skal reflektere den tilstanden som gjelder i dag.

Den norske kirkes grunnlag som overordnet regelverk - § 8

Det legges opp til at grunnlagsbestemmelsene i kapittel 1 er overordnet øvrig regelverk. Den øvrige kirkeordning og andre kirkelige regelverk må dermed være i samsvar med de regler og prinsipper som kommer til uttrykk i *Den norske kirkes grunnlag*.

Kapittel 2. Kirkelig inndeling, kirkens organer, medlemskap, kirkelige registre og kirkelig stemmerett

Innledning

Kapitlet omhandler kirkens organisering, den kirkelige inndelingen og styringsorganene. Dette kapittel avløser kapittel 1 i kirkeloven.

Den norske kirke er inndelt i bispedømmer, prostier og sokn. Den kirkelige inndelingen omfatter pr. 1. januar 2018 11 bispedømmer, 100 prostier og 1204 sokn. Prostiene og bispedømmene er administrative enheter mens soknet både er en rettslig selvstendig enhet og definerer den geografisk avgrensede menigheten. Denne strukturen videreføres.

Som følge av endrede regler om medlemskap i ny trossamfunnslov foreslår Kirkerådet mindre justeringer i regler om tilhørighet og medlemskap samt ordning for kirkelige registre og kirkelig stemmerett. Dagens krav om å være bosatt i riket for å kunne være medlem av Den norske kirke foreslås lempet på, slik at også personer uten fast bosted, men som har tilknytning til en menighet, skal kunne registreres som medlem. Det foreslås også å videreføre en tilhørighetsordning for barn der en eller begge foreldre som kirkemedlemmer.

Endringer i kirkelig inndeling, navn på kirker mv. - § 9

Ordningen for endringer i den kirkelige inndelingen legger i dag avgjørelsesmyndighet til departementet, men for endringer innenfor bispedømmet er dette ansvaret lagt til det enkelte bispedømmeråd. Tilsvarende gjelder for fastsetting av navn på kirke, sokn og prosti. Etter forslaget til ny trossamfunnslov vil det bli helt opp til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om den kirkelige inndelingen. Kirkerådet foreslår å videreføre dagens ordning når det gjelder bispedømmerådets ansvar. For øvrig foreslås det at Kirkerådet ivaretar inndelingsendringer med unntak av opprettelse av og navn på nye bispedømmer og andre endringer i grensene for bispedømmer, som foreslås lagt til Kirkemøtet.

Kategorialmenigheter og valgmenigheter - § 9

De alternative formene for menighetsdannelse er kategorialmenigheter og valgmenigheter. Kategorialmenighetene retter seg mot bestemte kategorier medlemmer. Valgmenigheter bygger på personlig tilslutning uavhengig av bosted og retter seg dermed ikke mot en bestemt kategori medlemmer. Kirkerådet foreslår at dagens forsøksordning med valgmenigheter videreføres som en fast ordning.

Disse ordningene kommer som supplement til normalordningen som er soknemenigheten.

Overordnet bestemmelse om kirkens styringsorganer - § 10

Kirken har styringsorganer både på sokne- og bispedømmenivå samt på nasjonalt nivå. Det foreslås en bestemmelse som slår dette fast. Bestemmelsen åpner for at Kirkemøtet også kan etablere andre organer, for eksempel organer på prostinivå.

Kirkemøtets rolle som øverste representative organ er forutsatt i dagens kirkelov, men det er ikke uttrykkelig fastsatt. Hva som ligger i å være øverste representative organ, foreslås presisert ved å tilføye at det innebærer en *besluttende* myndighet.

Tilhørighet og medlemskap - § 11

Tilhørighet og medlemskap i Den norske kirke må reguleres i kirkeordningen. Dagens regler i kirkeloven vil, ifølge forslaget til ny trossamfunnslov, bli avløst av mer generelle regler om inn- og utmelding i en ny trossamfunnslov. Dette innebærer at det er behov for å utfylle disse bestemmelsene. Dåp er for eksempel et medlemsvilkår i Den norske kirke og foreslås tatt inn som del av Den norske kirkes grunnlag. Et

annet spørsmål gjelder tilhørighet og hvordan kirken skal forholde seg til barn som har en eller begge foreldre som er medlemmer i kirken.

Vilkåret for medlemskap er i tillegg til dåp at «bare person som er bosatt i riket og norsk statsborger i utlandet kan være medlem av Den norske kirke». Dette innebærer at det bare er mulig for personer med norsk fødselsnummer å bli medlem i kirken. Denne typen identifisering av medlemmer har vært nødvendig på grunn av finansieringsordningen for tros- og livssynssamfunn generelt. Når dette systemet legges om i forslaget til ny trossamfunnslov, kan det også være grunn til å se nærmere på bosattkravet som medlemskapsvilkår. De senere år har det vært en økning av personer i Norge uten fødselsnummer, men med lovlig opphold. Noen av disse knytter seg til en lokal menighet, og det foreslås i kirkeordningen at også disse skal kunne registreres som medlemmer.

Barn anses etter dagens bestemmelser i kirkeloven å høre inn under Den norske kirke fra fødselen såfremt en av foreldrene er medlem. Dette omtales som en såkalt forrangsbestemmelse for Den norske kirke. Er en av foreldrene medlem i Den norske kirke hører barnet til kirken fremfor det trossamfunnet som den andre forelder eventuelt er medlem i. Det vil si at selv om bare en av foreldrene er medlem av Den norske kirke, har tilhørighet blitt registrert uavhengig av foreldrenes uttrykte ønske om barnets kirketilhørighet. Kirkemøtet har vedtatt at man ikke ønsker videreføring av slike forrangsregler.

På den annen side kan det være ønskelig og viktig å uttrykke fra kirkens side at barn av kirkemedlemmer anses som tilhørig til kirken fra fødselen. På bakgrunn av dette foreslås det en egen bestemmelse i kirkeordningen om tilhørighet. Samtidig legges det opp til en ordning hvor registrering av tilhørighet forutsetter melding og enighet blant foreldrene. I de fleste tilfellene vil melding bli gitt i forbindelse med dåp, og da vil barnet bli fullverdig medlem av kirken. Etersom forslaget til trossamfunnslov ikke legger opp til tilhørighetsbestemmelser, er det behov for at kirkeordningen presiserer at tilhørighet kan registreres i tillegg til medlemskap, som i kirkens tilfelle forutsetter dåp.

Den norske kirkes medlemsregister - § 12

Forslaget til trossamfunnslov § 15 legger opp til fortsatt lovregulering av at det skal være et sentralt medlemsregister for Den norske kirke og at også kirkelige handlinger skal registreres. I forslaget til kirkeordning foreslås det å presisere at medlemsregisteret også skal kunne omfatte tilhørig barn og at kirkelige handlinger skal inntas i registeret. Dersom kirken ikke lenger får opplysninger om tilhørig barn fra Folkeregisteret, vil slike registreringer være avhengig av melding fra foreldrene.

Nærmere regler om medlemsregisteret og hvilke personopplysninger som skal registreres er fastsatt av Kirkemøtet i 2018. Formålene som disse opplysningene kan brukes til er fastsatt i medlemsregisterforskriften, og har betydning for hvordan den nye personopplysningsloven og personvernforordningen (GDPR) skal etterleves av alle kirkelige organer.

Soknebåndsløsning - § 13

Medlemskap i kirken har en nær tilknytning til soknet hvor man er bosatt. Det er her medlemmet har kirkelig stemmerett og kan få kirkelige tjenester. Soknebåndet er et av de viktigste folkekirkelige trekk ved Den norske kirke. Det blir foreslått en bestemmelse i kirkeordningen som slår det fast som en hovedregel at medlemskap i Den norske kirke er knyttet til det sokn en er bosatt i. Samtidig blir det foreslått en justering i ordning for soknebåndsløsning. I kirkeloven § 4 er det i dag biskopen som i særlige tilfeller og etter søknad fra vedkommende menighetsråd kan samtykke i at en person for et begrenset tidsrom gis stemmerett i et annet sokn enn det vedkommende er bosatt i. Forslaget i kirkeordningen går ut på at menighetsrådet i menigheten der en ønsker overføring til, etter søknad fra et medlem, kan samtykke i at dette får sitt medlemskap overført til et annet sokn enn det vedkommende er bosatt i eller en valgmenighet. Det foreslås at biskopen blir klageinstans.

Stemmerett - § 14

På grunn av forslaget om en ordning for soknebåndsløsning foreslås det en bestemmelse som viderefører at ingen kan ha stemmerett i mer enn ett sokn. Ettersom en kategorialmenighet ikke er et sokn, vil et medlem av en kategorialmenighet imidlertid fortsatt ha stemmerett både i kategorialmenigheten og i bostedssoknet. Også dette er en videreføring av gjeldende rett.

Kapittel 3. Virksomheten i soknet. Soknets organer og deres oppgavefordeling m.m.

Innledning

Kapittel 3 i kirkeordningen skal avløse kapittel 2 i dagens kirkelov, altså kirkelovens §§ 5 til 16. Det er ennå uklart om kommunens ansvar for å finansiere den virksomheten som finner sted i soknet blir videreført i forslag til ny trossamfunnslov. Kirkerådet har likevel tatt utgangspunkt i dette.

Det foreslås mindre justeringer i enkelte paragrafer i dette kapittelet – oppdateringer som følger av endring i annet lovverk.

Reglene om menighetsmøtet og reglene om formene for menighetsrådets og kirkelig fellestråds virksomhet videreføres.

Soknets organer - § 15

Kirkerådet foreslår at menighetsråd innenfor en og samme kommune skal kunne etablere felles menighetsråd for flere sokn uten at det er begrenset til en forsøksordning. Forslaget er i første rekke begrunnet med at det mange steder har vist seg så vellykket med en slik ordning innenfor rammen av forsøk, at det bør åpnes for en mer permanent adgang, som ikke trenger å begrunnes som forsøk – eller lede til soknesammenslåing.

Etter forslaget i denne paragrafen overtar Kirkerådet den godkjenningsmyndighet som i kirkeloven § 5 er lagt til departementet. Unntak fra dette er nevnte bestemmelse om felles menighetsråd på mer permanent basis.

Sammensetning, valgbarhet, uttreden m.m. - §§ 16–18

Dagens sammensetning for menighetsrådet foreslås videreført som i dag.

De tilknyttede bestemmelsene i kirkeloven om plikt til å ta imot valg og rett til fritak foreslås harmonisert med valglovens bestemmelser for det tilsvarende ved valg av kommunestyre, slik at det holder å avgi skriftlig erklæring om at vedkommende ikke ønsker å stille til valg på den aktuelle valglisten innen en fastsatt frist, for å få fritak. Bestemmelsene om biskopens, prostens og andres deltakelse i menighetsrådsmøte foreslås også videreført.

Bestemmelsene om uttreden av menighetsrådet i valgperioden foreslås i hovedsak videreført i forslagets § 17. Kirkelovens bestemmelse om uttreden bygger i dag på kommuneloven av 1992. Stortinget behandlet våren 2018 en ny kommunelov som medførte noen språklige endringer. Kirkerådet foreslår å gjøre noen mindre endringer for å harmonisere bestemmelsene med den nye kommuneloven.

Daglig leder av menighetsrådets virksomhet - § 19

Kirkelovens § 8 annet ledd om daglig leder av menighetsrådets virksomhet videreføres i en ny § 19 i kirkeordningen.

Oppgavefordelingen mellom menighetsråd og kirkelig fellestråd - §§ 20, 23, 24 og 25

Det foreslås ingen endringer i oppgavefordelingen mellom menighetsråd og kirkelig fellestråd i denne høringen.

Det foreslås ingen endring i sammensetning av kirkelig fellestråd, men som følge av at Kirkemøtet ikke har myndighet til å fastsette regler som pålegger kommunen å velge en representant til kirkelig fellestråd (og til menighetsråd i ettsoknskommuner), presiseres det at kommunen *kan* oppnevne en slik representant. Ved fortsatt kommunal finansiering bør det være en forventning fra kirkens side at kommunen er representert i kirkelig fellestråd.

Når det gjelder avklaring av økonomiforvaltning for soknets organer har departementet i brev av 14. februar 2018 varslet at de «i det videre arbeidet med lovforslagene [vil] vurdere nærmere om regnskapsloven bør gjøres gjeldende for soknene.» Dette kan få betydning for utforming av bestemmelsen om at «Regler om budsjettordning, regnskapsføring og revisjon gis av Kirkemøtet», som er tatt inn i § 20. Det samme gjelder tilsvarende bestemmelse i § 25.

Menighetsmøtet - §§ 21 og 22

Kirkerådet foreslår at dagens to bestemmelser om menighetsmøtet i kirkelovens §§ 10 og 11 videreføres tilnærmet uendret. Presiseringen i forslaget til § 22 første ledd om at

menighetsmøtet bare avgjør saker om innføring av gudstjenstlige bøker i kirken *når Kirkemøtet har overlatt spørsmålet til menighetsmøtets avgjørelse*, er i samsvar med dagens rettstilstand. Dette fremgår blant annet av Kulturdepartementets brev til Kirkerådet av 22. juni 2017.

Opptak av lån - § 26

Kirkeloven § 16 er her videreført med unntak av bestemmelsen i § 16 tredje ledd om soknets konkursvern som er videreført i forslag til ny trossamfunnslov § 12 sjuende ledd.

Kapittel 4. Kirkebygg

Innledning

Forslaget til ny trossamfunnslov legger opp til en nedbygging av dagens lovregulering av kirker. Samtidig foreslås det en lovbestemmelse om at Kirkemøtet gir regler om krav til kirke, forvaltning av kirke og tilhørende fond, kirkens inventar og utstyr, og om bruk av kirke, herunder betaling for bruk.

Det er gode grunner for å gjennomgå og endre enkelte bestemmelser om kirkebygg. Kirkemøtet gjorde også i sak KM 15/15 vedtak om enkelte endringer. Disse vedtakene følges *ikke* opp i denne høringen, men Kirkerådet vil komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

Kirker er signalbygg som både utgjør en viktig del av vår kulturarv og samtidig skal fungere som lokaler til kirkelig aktivitet i dag. Disse hensynene ivaretas gjennom dagens godkjenningsordninger og nærmere retningslinjer i et eget rundskriv (*T-3/2000 Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø*). Med den hjemmelen som foreslås i ny trossamfunnslov, vil Kirkemøtet i samarbeid med Riksantikvaren kunne fastsette ordninger og saksbehandlingsregler som fortsatt sikrer en kulturminnefaglig behandling av kirkebyggsaker, ut over det som kan pålegges i medhold av kulturminnelovens gjeldende bestemmelser.

I denne høringen foreslår Kirkerådet at kirkelovens bestemmelser om kirkebygg tas inn i kirkeordningen. Godkjenningsordninger vil i forslaget tilsvare dagens, men med den forskjellen at departementet ikke lenger vil være godkjennings- eller klageinstans.

Definisjon av og eiendomsrett til kirke - § 27

Forslaget til trossamfunnslov § 13 viderefører dagens regel i kirkeloven § 17 om at kirkene er soknets eiendom med mindre annet følger av særskilt rettsgrunnlag. Det foreslås å presisere i bestemmelsen at etter kirkeordningens ikrafttredelse, er Kirkerådets godkjenning avgjørende for om nye bygg skal defineres som kirke.

Bestemmelsen viderefører også forutsetningen om at det skal være kirke i hvert sokn.

Når dette videreføres i kirkeordningen, vil imidlertid bestemmelsen kunne få et annet innhold enn i dag. Etter dagens kirkelov har kommunen et økonomisk ansvar for bygging av kirker, og når det opprettes et nytt sokn får kommunen en forpliktelse etter loven. I kirkeordningen vil bestemmelsen først og fremst legge begrensninger på muligheten til å opprette nye sokn på steder hvor det fra før ikke er kirke. Dersom det ikke er kirke fra før i et område hvor et nytt sokn ønskes opprettet, må finansiering av ny kirke avklares nærmere i hvert tilfelle. Forutsetningen vil også være at dette skal være en kirke i kirkeordningens forstand. Det vil si at ulike former for *flerbrukshus*, kulturhus eller lignende ikke er tilstrekkelig. For sokn hvor det ikke er kirke i dag, vil bestemmelsen kunne opprettholde en forventning om at det skal bygges kirke.

Forvaltning og begrensning av rådighet - § 28

Hovedregelen om at forvaltningen av kirkene hører under kirkelig fellesråd, slik det fremgår i kirkeloven § 18, foreslås videreført uendret. Det samme gjelder bestemmelsene om begrensning av rådighet, som innebærer at kirker ikke kan avhendes, pantsettes eller påheftes bruksretter.

Det foreslås en åpning for at Kirkerådet kan samtykke i salg av kirker når særlige grunner tilsier, slik som dagens bestemmelse hvor myndigheten er lagt til departementet. Fast eiendom ellers som et sokn eier og som ikke er nødvendig for kirken, kan avhendes med samtykke av bispedømmerådet. Dette er også en videreføring av gjeldende rett og vil for eksempel kunne være aktuell dersom det skal skilles ut en parsell fra kirketomten.

En særlig problemstilling som har blitt vurdert, er langtidsutleie av kirker. I situasjoner der kirkeforvaltningen står overfor store avgjørelser, som å ta en kirke ut av bruk, langtidsutleie, avhending eller nedleggelse, kan det stilles spørsmål om hvor langt fellesrådets myndighet til å disponere over kirkebygget rekker. Biskopen forordner gudstjenester i kirkene, og regelverket for bruk av kirker regulerer menighetsrådets bruk av kirker. Når en kirke ikke lenger har forordnede gudstjenester og videre bruk skal avgjøres, er gode lokale prosesser viktige. Kirkerådet foreslår ikke endringer i regelverket på dette området nå.

For øvrig omfatter bestemmelsen også biskopens godkjenningsmyndighet for anskaffelse og avhending av kirkens inventar og utstyr og menighetsrådets plikt til å føre fortegnelse over inventar og utstyr. Det foreslås ingen endringer her.

Kirkefond - § 29

Kirkelovens bestemmelse om kirkefond foreslås videreført uendret. Hovedregelen er at kapital som er knyttet til en kirke skal samles i et fond, og avkastningen skal da gå til drift og vedlikehold av kirken. Kirkene finansieres i hovedsak over kommunebudsjettene, og det antas at kirkefond ikke lenger har særlig betydning. Testamentariske gaver til kirken eller menigheten skal brukes til det formålet de er gitt til.

Betaling for bruk av kirken - § 30

Kirkemøtet har gitt nærmere regler for bruk av kirkene, som blant annet gir menighetsrådet adgang til å låne ut kirken til for eksempel konserter og presten har rett til å bruke kirken til blant annet kirkelige handlinger. I forbindelse med at kirkeloven ble vedtatt ble det forutsatt at kirkemedlemmer i soknet skulle kunne få utført kirkelige handlinger uten å måtte betale for det. I andre tilfeller vil kirkelig fellesråd kunne kreve betaling etter nærmere regler godkjent av bispedømmerådet. Denne regelen, som i dag fremgår av kirkeloven § 20, foreslås videreført uendret.

Oppføring av ny kirke - § 31

Kirkeloven § 21 gjelder godkjenning ved oppføring av ny kirke samt godkjenning ved nedleggelse og ved ombygging og utvidelse av kirke. Dagens regler på dette området foreslås videreført, men med den endringen at Kirkerådet overtar som godkjenningsinstans der departementet nå har hatt denne oppgaven. Ombygging og utvidelse av kirkene ivaretas i dag av biskopene etter delegasjon fra departementet, jf. departementets brev til biskopene av 15. april 2000. Her foreslås det at myndigheten legges direkte til biskopen i kirkeordningen og med mulighet for Kirkerådet til å gi nærmere regler. Dette innebærer at det for eksempel vil kunne fastsettes en klageordning som tilsvarende dagens hvor Riksantikvaren kan påklage biskopens avgjørelse om å godkjenne ombygging eller utvidelse.

Bestemmelsen om at bygging ikke er tillatt nærmere kirke i spredtbygd område enn 60 meter uten tillatelse etter kirkeloven, er ikke aktuell å videreføre i kirkeordningen. Hensynet til kirkens omgivelser vil måtte ivaretas gjennom annet lovverk som blant annet plan- og bygningslovens regler.

Kapittel 5. Regionale og nasjonale kirkelige organer

Kapittel 5 skal erstatte kirkeloven kapittel 4. I all hovedsak er dagens oppgaver for og sammensetning av de regionale og nasjonale kirkelige organer videreført. Kirkerådet foreslår en ny organisering av Den norske kirkes økumeniske og internasjonale samarbeid som medfører endring av dagens Mellomkirkelig råd.

Bispedømmerådet - §§ 32–34

Kirkerådet legger opp til å videreføre bestemmelsene om bispedømmerådets sammensetning i kirkeordningen i denne omgang. Kirkerådet foreslår imidlertid at bestemmelser om bispedømmerådets varamedlemmer tas direkte inn i kirkeordningen, at det presiseres at alle leke medlemmer velges direkte og at reglene i kirkeordningen § 16 tredje og fjerde ledd om plikt til å ta imot valg og fritak til menighetsrådet gjøres tilsvarende gjeldende for bispedømmerådet.

Kirkerådet foreslår å ta inn en egen § 33 om bispedømmerådets adgang til å gi lederen eller et arbeidsutvalg fullmakt til på saklig begrensede områder å treffe avgjørelse i saker som skulle vært avgjort av rådet. Dette er en videreføring av

gjeldende rett som blir tydeliggjort gjennom en ny paragraf, etter mønster fra tilsvarende bestemmelser om menighetsråd og kirkelig fellesråd.

Kirkemøtet - §§ 35–36

I likhet med bispedømmerådets sammensetning videreføres dagens sammensetning av Kirkemøtet for valgperioden 2019–2023. Kirkerådet foreslår imidlertid at det presiseres direkte i kirkeordningen § 35 at Bispemøtets preses og leder av Samisk kirkeråd er medlemmer av Kirkemøtet. Det medfører ingen endringer i forhold til i dag, ut over at bestemmelsene om dette flyttes fra underliggende regelverk inn i selve kirkeordningen.

Kirkemøtets oppgaver vil fremgå i en rekke paragrafer i kirkeordningen, og noen bestemmelser vil også være regulert av trossamfunnsloven. Paragraf 36 om Kirkemøtets oppgaver inneholder derfor kun noen av Kirkemøtets oppgaver. Kirkerådet foreslår i hovedsak å videreføre bestemmelsene om Kirkemøtets oppgaver, men med noen endringer:

- Dagens bestemmelse om at Kirkemøtet «foreslår retningslinjer for kirkelig inndeling» foreslås opphevet. Dette anses som overflødig når myndigheten til å fastsette nærmere bestemmelser om endring i kirkelig inndeling samt navn på kirke, sokn og prosti er lagt til Kirkemøtet. Se kapittel 2.
- Dagens bestemmelser i Kirkemøtets forretningsorden § 2-4 om at saker av læremessig karakter skal forelegges Bispemøtet før behandling i Kirkemøtet, foreslås tatt inn i selve kirkeordningen.

Kirkerådet - §§ 37–38

Kirkerådets sammensetning foreslås fastsatt i kirkeordningen § 38 i tråd med Kirkemøtets vedtak i 2018, hvilket innebærer at rådet skal bestå av elleve leke medlemmer, ett fra hvert bispedømme, en lek kirkelig tilsatt og fire prester valgt av Kirkemøtet samt en biskop valg av Bispemøtet.

Kirkerådets oppgaver foreslås videreført i kirkeordningen § 38, men det foreslås å ta inn en bestemmelse om at saker av læremessig karakter som avgjøres endelig av Kirkerådet, må forelegges for Bispemøtet før endelig avgjørelse, i en parallell til tilsvarende bestemmelser for Kirkemøtet. Hvis Kirkerådets vedtak ved andre gangs behandling ikke er i samsvar med Bispemøtets siste tilrådning, oversendes saken til Kirkemøtet for avgjørelse.

Bispemøtet - § 39

Kirkerådet foreslår å fastsette en ny formålsbestemmelse om Bispemøtet i kirkeordningen § 40 annet ledd, som tydeliggjør det kollegiale aspektet ved biskopenes tilsynstjeneste. Kirkerådet foreslår også å videreføre ordningen med at Bispemøtet som hovedregel ikke kan binde den enkelte biskop i utøvelsen av egne tjenestefunksjoner. Det åpnes likevel for at det i medhold av kirkeordningen kan bestemmes særskilt unntak fra hovedregelen. Dette vil for eksempel være aktuelt i tilfeller hvor Bispemøtet er gitt myndighet til å gi regler som har betydning for

biskopenes tjeneste. Det foreslås videre å gjøre dagens reglement for Bispemøtet overflødig, ved å ta inn de viktigste bestemmelsene i kirkeordningen, i stedet for at Kirkemøtet fortsatt skal gi nærmere regler. Det innebærer at det tas inn bestemmelser om at Bispemøtet skal ha sekretær og at Bispemøtet fastsetter nærmere forretningsorden for sin virksomhet i paragrafen.

Kirkemøtet tidligere har bestemt at Bispemøtet behandler læreklager og at også klagenemnda kan melde saker til Bispemøtet. Dette tas derfor inni § 39.

Den norske kirkes klagenemnd - §§ 40–41

Kirkerådet foreslår å videreføre dagens sammensetning og oppgaver for Den norske kirkes klagenemnd ved å ta inn bestemmelser om dette i kirkeordningen §§ 40 og 41.

Samisk kirkeråd - §§ 42–43

Kirkerådet foreslår å ta inn bestemmelser om Samisk kirkeråds sammensetning og oppgaver i kirkeordningen §§ 42 og 43. Forslaget bygger på dagens sammensetning og oppgavefordeling, slik det kommer til uttrykk i dagens Statutter for Samisk kirkeråd.

Mellomkirkelig råd i en ny tid – økumenikk og internasjonalt samarbeid

Mellomkirkelig råd er i dag et organ valgt av Kirkemøtet, som har i oppdrag å ivareta Den norske kirkes økumeniske og internasjonale relasjoner. Mellomkirkelig råd har siden 1984 vært et råd under Kirkemøtet. Rammebetingelsene for økumenikk, interreligiøs dialog og internasjonalt samarbeid har endret seg siden 1984, noe som har gjort at disse oppgavene tydeligere har blitt et ansvar for hele kirken. Kirkerådet foreslår derfor en ny organisering av Den norske kirkes økumeniske og internasjonale samarbeid som innebærer at Mellomkirkelig råd endres til et fagutvalg, for eksempel knyttet til både Kirkerådet og Bispemøtet. Endringen medfører at organet får en tydeligere faglig rolle, samtidig som den demokratiske forankringen til saksfeltet videreføres gjennom at viktige beslutninger fattes av Kirkerådet eller Kirkemøtet, avhengig av sakstype.

Som følge av at Kirkerådet foreslår å endre Mellomkirkelig råds status til et fagutvalg, anses det ikke som aktuelt å ta inn bestemmelser om rådet i kirkeordningen, men Kirkerådet anser det som naturlig at Kirkemøtet fastsetter nærmere regler om Mellomkirkelig råd.

Ungdomsdemokrati - § 44

Kirkerådet foreslår å regelfeste i kirkeordningen en struktur for ungdomsmedvirkning i Den norske kirke. Forslaget inneholder en formålsparagraf, bestemmelser om ungdomsting og ungdomsråd i hvert bispedømme samt bestemmelser om et nasjonalt Ungdommens kirkemøte og et nasjonalt utvalg foreslått kalt Den norske kirkes ungdomsutvalg. Forslaget innebærer en formalisering av dagens ungdomsstruktur.

Kapittel 6. Forskjellige bestemmelser

Kapittel 6 i kirkeordningen skal erstatte nødvendige bestemmelser i kirkeloven kapittel 5, som ikke er overflødige eller dekket andre steder.

Rett og plikt til å delta i møte - § 45

Kirkerådet foreslår å videreføre bestemmelser om møte- og stemmeplikt i kirkelige organer, som i dag er fastsatt i kirkeloven, med ett unntak: Medlemmer i kirkelige organer i ungdomsdemokratiet i Den norske kirke foreslås ikke å ha stemmeplikt.

Prestenes, prostenes og biskopenes tjeneste - § 46

Bestemmelsen er en videreføring av kirkeloven § 31 med unntak av annet ledd om at «All prestetjeneste skal organiseres slik at prestene kan utøve sin tjeneste i samsvar med ordinasjonens forutsetninger og forpliktelser.» Denne bestemmelsen er videreført i forslag til ny trossamfunnslov § 14 annet ledd.

Medlemskapsvilkår for tilsatte og ombud - § 47

Som følge av at det ifølge lovutkastet til ny trossamfunnslov ikke lenger vil være lovfestet en adgang til å fastsette et generelt medlemskapskrav for kirkelige ombud og tilsatte i Den norske kirke, vil krav om medlemskap komme inn under de generelle reglene i likestillings- og diskrimineringsloven. Kirkerådet legger likevel til grunn at det er anledning til å fastsette medlemskapskrav for kirkelige ombud (f.eks. menighetsrådsmedlemmer), og foreslår derfor å videreføre et slikt krav. Kirkerådet foreslår også å fastsette i kirkeordningen at tilsettingsmyndigheten skal oppstille krav om medlemskap i Den norske kirke for tilsetting i kirkelige stillinger som inneholder et ansvar for kirkens lære, i tråd med adgangen i likestillings- og diskrimineringsloven § 9. Biskopen vil i særlige tilfeller kunne dispensere fra kravet. Samtidig foreslås det å fastsette i kirkeordningen at tilsettingsmyndigheten plikter å vurdere om det er adgang til å oppstille et krav til medlemskap for andre kirkelige stillinger.

Kirkeloven § 29 om at kirkelige organer kan kreve fremleggelse av barneomsorgsattest fra personer som skal ha oppgaver knyttet til mindreårige, er videreført med en tilsvarende bestemmelse for alle tros- og livssynssamfunn, i trossamfunnsloven § 19. Kirkerådet legger til grunn at dagens praksis videreføres og at hjemmelen i trossamfunnsloven er tilstrekkelig.

Partssammensatt utvalg mm. - § 48

For å sikre fortsatt gode ordninger for medbestemmelse for kirkelig tilsatte som har kirkelig fellesråd og menighetsråd som arbeidsgiverorgan, foreslår Kirkerådet å videreføre bestemmelsen fra kirkeloven § 35 med noen mindre endringer.

Forslaget søker å harmonisere bestemmelsen med den nye kommuneloven § 5-10.

Det presiseres at alle tilsatte er valgbare og stemmeberettigede til partssammensatte utvalg, også de som eventuelt ikke er medlem av Den norske kirke.

Kirkerådet foreslår at bestemmelsen i kirkeloven § 35 annet ledd, ikke videreføres i kirkeordningen, da den anses som overflødig. Det følger av rettssubjektene *soknets* og *Den norske kirkes* private autonomi at deres organer, innenfor deres nærmere ansvarsområde, vil kunne gi en arbeidsgiverorganisasjon fullmakt til å inngå og si opp tariffavtale, samt å gi eller motta kollektiv arbeidsoppsigelse på vegne av rettssubjektet. Kirkerådet mener det derfor er overflødig å videreføre slike bestemmelser i kirkeordningen.

Saksbehandlingsregler - § 49

Kirkemøtet har gått inn for at forvaltningsloven, offentleglova og reglene om offentlige organer i arkivloven fortsatt skal bestemmes i lov at skal gjelde for Den norske kirke. Kirkerådet foreslår en bestemmelse også i kirkeordningen § 49 som viderefører dette samt dagens særregler i habilitetsaker.

Kirkerådet foreslår å fastsette at mållova legges til grunn for den virksomheten som drives av kirkelige organer. Dette er ment som en videreføring av tidligere rett, slik den var frem til 1. januar 2017. Det innebærer at mållovas avgrensning for Den norske kirkes del til å gjelde den administrative delen av virksomheten, samt veiledning som vil være å finne i mållovas forarbeider, fortsatt vil ha betydning. Med *den administrative delen av virksomheten* menes kontordrift.

Endringsregler - § 50

Videre foreslår Kirkerådet særskilte endringsregler for bestemmelsene i kapittel 1 *Den norske kirkes grunnlag*, etter modell fra Grunnloven. En slik prosedyre innebærer at et endringsforslag kan fremsettes, men ikke tas til behandling i én kirkemøteperiode. Først i neste periode, etter et valg, kan forslaget realitetsbehandles og vedtas med 2/3 flertall. Det foreslås også særskilte endringsregler knyttet til de bestemmelsene i kirkeordningen som regulerer Bispemøtets rolle som læreorgan overfor Kirkemøtet og Kirkerådet. Endringer av disse bestemmelsene krever også 2/3 flertall. Øvrige bestemmelser i kirkeordningen kan endres ved alminnelig flertall.

Utkast til kirkeordning

Kapittel 1. Den norske kirkes grunnlag

§ 1. *Den norske kirkes læregrunnlag*

Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke som bekjenner troen på den treenige Gud og evangeliet om frelse i Jesus Kristus slik det er gitt oss i Det gamle og Det nye testamente og uttrykt i den apostoliske, den nikenske og den athanasianske trosbekjennelse samt Den uforandrede augsburgske bekjennelse fra 1530 og Luthers lille katekisme.

§ 2. *Den norske kirke som del av den verdensvide kirke*

Den norske kirke er en del av den ene hellige, allmenne og apostoliske kirke og er forpliktet til å fremme kirkens synlige enhet i verden.

§ 3. *Dåp og tjeneste*

Ved dåpen til den treenige Guds navn blir mennesket forenet med Kristus og innlemmet i den kristne kirke. Dåp er en forutsetning for å være medlem i Den norske kirke. Alle døpte er kalt til å tjene Gud og medmennesker og å ta del i kirkens liv.

§ 4. *Den norske kirkes oppdrag*

Den norske kirke skal forkynne evangeliet, forvalte sakramentene og utøve nestekjærlighet. I gudstjenesten samles menigheten. Der utrustes og sendes den slik at kirken kan virkeliggjøre sitt kall til å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

§ 5. *Tjenestefellesskap og de vigslede tjenestene*

Den norske kirkes oppdrag blir ivaretatt i et tjenestefellesskap av frivillige, ansatte og vigslede personer. Den norske kirke vigsler til tjeneste som diakon, kantor, kateket og prest og til tjeneste som biskop.

§ 6. *Organisering av Den norske kirke*

Den norske kirke er landsdekkende og inndelt i sokn. Menigheten er fellesskapet av dem som tilhører Den norske kirke og bor i soknet. Soknet er den grunnleggende enhet i Den norske kirke og kan ikke løses fra denne.

Hver menighet har en ordnet prestetjeneste og står under tilsyn av en biskop.

Styring og ledelse av Den norske kirke bygger på demokratiske prinsipper og skjer på alle nivåer i et samvirke mellom valgte representanter for og blant kirkens medlemmer og representanter for tjenesten med Ord og sakrament.

Alle kirkelige møter og råd skal utføre sitt arbeid i lojalitet mot Den norske kirkes læregrunnlag.

§ 7. Samisk kirkeliv

Samisk kirkeliv er en integrert og likeverdig del av Den norske kirke.

§ 8. Forholdet til den øvrige kirkeordning

Den norske kirkes ordninger og praksis skal være i samsvar med Den norske kirkes grunnlag.

Kapittel 2. Kirkelig inndeling, kirkens organer, medlemskap, kirkelige registre og kirkelig stemmerett

§ 9. Kirkelig inndeling, navn på kirker og kirkelige enheter, særskilte menighetsformer

Soknet er den geografiske og administrative rammen om menigheten.

Hvert sokn hører til et prosti. Hvert prosti hører til et bispedømme.

Opprettelse av og navn på nye bispedømmer og andre endringer i grensene for bispedømmer fastsettes av Kirkemøtet. Andre endringer i den kirkelige inndeling samt navn på kirke, sokn og prosti fastsettes av bispedømmerådet etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet.

Kirkerådet treffer de bestemmelser som er nødvendige for gjennomføring av inndelingsendringer, og foretar samtidig de nødvendige lempninger i anvendelsen av kirkeordningen.

Særskilt ordning for kategorialmenigheter fastsettes av Kirkemøtet.

Kirkemøtet fastsetter også særskilt ordning for valgmenigheter.

§ 10. Kirkens organer

Den norske kirke skal ha egne styringsorganer både på sokne- og bispedømmenivå samt på nasjonalt nivå. Det kan også etableres andre organer etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet.

Kirkemøtet er Den norske kirkes øverste representative og besluttende organ.

§ 11. Tilhørighet og medlemskap

Bare person som er døpt ved kristen dåp og som er bosatt i riket, har lovlig opphold i riket eller er norsk statsborger bosatt i utlandet, kan være medlem av Den norske kirke. Ingen kan bli medlem av Den norske kirke så lenge vedkommende er medlem av et annet trossamfunn i Norge.

Den norske kirke anser barn som tilhørende kirken når en eller begge foreldre er medlem. Melding om at et barn skal høre til kirken, gis på tilsvarende måte som ved inn- og utmelding. Barn av foreldre som ikke er medlemmer av Den norske kirke kan også registreres som tilhørende. Når barnet har fylt 18 år uten å ha blitt medlem anses tilhørigheten som opphørt.

Den som er over 15 år, kan selv melde seg inn i eller ut av Den norske kirke. Foreldre med foreldreansvar kan melde barn under 15 år inn i eller ut av Den norske kirke. Før barn som har fylt 12 år meldes inn, må barnet ha gitt samtykke. Ved innmelding av barn under 12 år har barnet rett til å bli hørt etter alder og utvikling. Den som ikke tidligere er døpt ved kristen dåp, blir medlem gjennom dåp i Den norske kirke.

Innmelding i og utmelding av Den norske kirke skjer ved henvendelse til prest med ansvar for inn- og utmeldinger i vedkommende sokn. Henvendelsen kan også rettes til Kirkerådet, herunder gjennom egen elektronisk løsning for inn- og utmelding. Utmelding kan alltid skje skriftlig.

Nærmere regler om inn- og utmelding av Den norske kirke fastsettes av Kirkemøtet.

Kirkerådet avgjør i tvilstilfelle om en person skal anses som medlem av Den norske kirke.

§ 12. Registrering i Den norske kirkes medlemsregister

I Den norske kirkes medlemsregister registreres i tillegg til medlemmer også personer som anses som tilhørende, jf. § 11 første ledd.

Opplysninger om døpte, konfirmerte, vigsler til ekteskap, jordfestelser ved prest i Den norske kirke samt inn- og utmeldinger skal også inntas i registeret.

§ 13. Medlemskap i kirken

Medlemskap i Den norske kirke er knyttet til det sokn medlemmet er bosatt i.

Vedkommende menighetsråd kan etter søknad fra et medlem samtykke i at dette får sitt medlemskap overført til et annet sokn enn det vedkommende er bosatt i eller til en valgmenighet. Slik avgjørelse regnes som et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2, med biskopen som klageinstans.

Medlemmer av Den norske kirke blir betjent av kirkens ansatte i det soknet der de er medlemmer, og får likeledes tilbud om kirkens tjenester i gudstjenester og kirkelige handlinger i tråd med de liturgiske ordninger Kirkemøtet har fastsatt.

§ 14. Stemmerett og valg

Hvert medlem av Den norske kirke som bor i eller er registrert i soknet og som senest i det år det stemmes vil ha fylt 15 år, har kirkelig stemmerett.

Ingen kan ha stemmerett i mer enn ett sokn.

Kirkemøtet gir regler om kirkelig manntall og om innføring i dette.

Kapittel 3. Virksomheten i soknet. Soknets organer og deres oppgavefordeling m.m.

§ 15. Soknets organer

I hvert sokn skal det være et menighetsråd. I kommuner med flere sokn skal det i tillegg være et kirkelig fellesråd.

Menighetsråd innenfor en og samme kommune kan med bispedømmerådets godkjenning etablere et felles menighetsråd etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet.

Menighetsrådet treffer avgjørelser og opptrer på vegne av soknet når det ikke er fastsatt i eller i medhold av kirkeordningen at myndigheten er lagt til kirkelig fellesråd eller annet organ. I kommuner med bare ett sokn utøver menighetsrådet de funksjoner som ellers ligger til kirkelig fellesråd. Kirkerådet avgjør i tvilstilfelle

hvilket organ som treffer avgjørelse og opptrer på vegne av soknet samt når den kommunale representanten skal tiltre menighetsrådet i henhold til § 16 annet ledd.

I prosti hvor ikke alle sokn hører til samme kommune og i andre tilfeller der det ligger til rette for det, kan Kirkerådet etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet samtykke til etablering av kirkelig fellesråd som omfatter flere kommuner. I kommuner med særlig mange sokn kan Kirkerådet etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet også foreta andre tilpasninger av bestemmelsene om kirkelig fellesråd.

For å fremme hensiktsmessige organisasjonsformer og en hensiktsmessig oppgavefordeling i og mellom soknene kan Kirkerådet godkjenne forsøk som avviker fra kirkeordningens bestemmelser om organiseringen av soknets organer i kommuner med mer enn ett sokn, oppgavefordelingen mellom disse og deres sammensetning. Kirkerådet kan gi nærmere retningslinjer for forsøk etter denne bestemmelse.

Ved endringer i kommunegrenser eller sammenslåing av kommuner gjelder bestemmelsene i inndelingslova om økonomisk oppgjør i kapittel V og gjennomføring i kapittel VI tilsvarende for kirkelig fellesråd så langt det passer. Bispedømmerådet utøver den myndighet som i inndelingslova er lagt til Fylkesmannen.

§ 16. Menighetsrådets sammensetning

Menighetsrådet består av soknepresten og – etter menighetsmøtets bestemmelse – fire, seks, åtte eller ti andre medlemmer som velges ved flertalls- eller forholdsvalg for fire år etter regler fastsatt av Kirkemøtet. For de valgte medlemmer velges samtidig minst fem varamedlemmer. Endring av tallet på de medlemmer som skal velges, må være vedtatt i menighetsmøtet før valget kunngjøres.

I kommuner med bare ett sokn kan kommunen velge ett medlem og ett varamedlem til menighetsrådet, som tiltre rådet når dette behandler saker som i kommuner med flere sokn tilligger kirkelig fellesråd. Dette medlem kommer i tillegg til dem som velges etter første ledd.

Valgbar til menighetsråd og pliktig til å ta imot valg, er alle som har stemmerett ved valget og som vil ha fylt 18 år innen utgangen av valgåret, og som ikke er fritatt.

Retten til å kreve seg fritatt for valg til menighetsråd har den som avgir skriftlig erklæring om at vedkommende ikke ønsker å stille til valg på den aktuelle valglisten. Slik erklæring må settes frem innen den frist menighetsrådet setter, ellers tapes retten til å strykes fra listeforslaget. Den som unnlater å kreve seg fritatt fra å stå på liste, kan ikke nekte å motta valg.

Biskopen kan bestemme at en annen prest enn soknepresten skal være medlem av menighetsrådet. Biskopen bestemmer også hvordan prestene skal være varamedlemmer for hverandre.

Biskopen og prosten har rett til å ta del i menighetsrådsmøte, men uten stemmerett. Det samme gjelder soknepresten dersom vedkommende ikke er medlem av rådet. Menighetsrådet kan innkalle andre til å ta del i forhandlingene, men uten stemmerett.

§ 17. Uttreden av menighetsrådet i valgperioden

Den som taper valgbarheten til menighetsrådet i valgperioden, trer endelig ut av rådet. Hvis tap av valgbarhet skyldes registrert utflytting fra soknet for to år eller mindre, trer vedkommende ut av vervet for den tid utflyttingen varer.

Menighetsrådet kan etter søknad frita, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessige vanskeligheter eller belastning kan skjømte sine plikter i vervet.

Hvis det blir tatt ut siktelse eller tiltale mot et menighetsrådsmedlem for et straffbart forhold som er nevnt i straffeloven §§ 151 til 154, 170 bokstav b, 171 til 173, 208 til 211, 353, kapittel 27 eller 30, og forholdet er knyttet til utøvelse av tjeneste eller et verv for menighetsråd eller kirkelig fellesråd, kan menighetsrådet vedta å suspendere vedkommende fra vervet inntil saken er rettskraftig avgjort. Hvis det dreier seg om forhold som er nevnt i straffeloven §§ 151 til 154, gjelder ikke vilkåret om at forholdet skal være knyttet til utøvelse av verv eller tjeneste for menighetsrådet eller kirkelig fellesråd. Hvis et menighetsrådsmedlem dømmes for ett eller flere av de nevnte straffbare forholdene, kan menighetsrådet selv vedta at vedkommende skal tre endelig ut av rådet.

Hvis medlemmer av menighetsrådet trer endelig ut, og de er valgt ved flertallsvalg, skal varamedlemmer tre inn i den nummerorden de er valgt. Hvis medlemmer av menighetsrådet trer endelig ut, og de er valgt ved forholdsvalg, skal varamedlemmer fra samme liste tre inn i deres sted i den nummerorden varamedlemmene er valgt.

§ 18. Formene for menighetsrådets virksomhet

Menighetsrådet kan gi lederen eller et arbeidsutvalg bestående av lederen og minst to av rådets øvrige medlemmer fullmakt til på saklig begrensede områder å treffe avgjørelse i saker som skulle ha vært avgjort av rådet. Avgjørelse som er truffet med hjemmel i slik fullmakt, skal refereres i første møte etter at avgjørelsen er truffet.

Nærmere regler om formene for menighetsrådets virksomhet gis av Kirkemøtet.

§ 19. Daglig leder av menighetsrådets virksomhet

Menighetsrådet kan bestemme at en av soknets tilsatte skal være daglig leder av virksomheten.

§ 20. Menighetsrådets oppgaver

Menighetsrådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i soknet, særlig at Guds ord kan bli rikelig forkynt, syke og døende betjent med det, døpte gis dåpsopplæring, barn og unge samlet om gode formål og legemlig og åndelig nød avhjulpet.

Menighetsrådet har ansvar for at kirkelig undervisning, kirkemusikk og diakoni innarbeides og utvikles i soknet.

Menighetsrådet avgjør om det skal tas opp offer eller foretas innsamling i kirken og forvalter de midler som blir samlet inn, bevilget eller gitt som gave til kristelig virksomhet i soknet, med mindre annet er fastsatt. Regler om budsjettordning, regnskapsføring og revisjon gis av Kirkemøtet. Avgjørelse om opprettelse av stillinger skal godkjennes av kirkelig fellesråd.

Menighetsrådet medvirker ved tilsetning i kirkelige stillinger etter de regler som gjelder til enhver tid.

Menighetsrådet innbyr minst en gang i året de tilsatte i soknet til å ta del i rådets drøftinger om menighetsforholdene og de oppgaver som foreligger.

Menighetsrådet forbereder og gir innstilling til avgjørelse i alle saker som legges frem for menighetsmøtet, jf. § 21, eller som menighetsmøtet selv tar opp.

Menighetsrådet gir hvert år menighetsmøtet en orientering om det kristelige arbeidet i soknet.

Menighetsrådet skaffer til veie de opplysninger og gir de uttalelser som kirkelig myndighet ber om.

§ 21. Menighetsmøtet

Menighetsmøtet består av de stemmeberettigede i soknet. Bare de som møter frem personlig, kan stemme. Også biskopen, prosten og soknepresten kan ta del i møtet, men bare stemme om de ellers er stemmeberettiget i soknet.

Menighetsmøtet kalles sammen av menighetsrådet så ofte det er påkrevd eller finnes ønskelig eller når minst 20 av soknets stemmeberettigede krever det.

Nærmere regler om formene for menighetsmøtets virksomhet gis av Kirkemøtet.

§ 22. Menighetsmøtets oppgaver

Menighetsmøtet avgjør saker om innføring av gudstjenstlige bøker i kirken når Kirkemøtet har overlatt spørsmålet til menighetsmøtets avgjørelse. Menighetsmøtet avgjør også andre saker som etter nærmere bestemmelse av Kirkemøtet eller andre kirkelige organer blir overlatt til menighetsmøtets avgjørelse.

Før vedkommende myndighet treffer avgjørelse, skal menighetsmøtet gis anledning til å uttale seg om oppføring eller nedlegging av kirke og om deling, sammenslåing eller andre endringer i grensene for sokn.

For øvrig gir menighetsmøtet uttalelse når kirkelige myndigheter ber om det eller når menighetsmøtet av eget tiltak ønsker å uttale seg.

§ 23. Kirkelig fellesråds sammensetning

Kirkelig fellesråd består av:

- a) to menighetsrådsmedlemmer fra hvert menighetsråd i kommunen, valgt av det enkelte menighetsråd, og
- b) en prost eller annen prest oppnevnt av biskopen. Biskopen kan unnlate oppnevning dersom det er valgt inn en prest etter bokstav a.

I tillegg kan kommunen velge en representant.

Er det fem eller flere sokn i kommunen, velges bare ett menighetsrådsmedlem fra hvert menighetsråd.

Representantene velges sammen med et tilsvarende antall vararepresentanter for fire år.

Nærmere regler om valg av kirkelig fellesråd gis av Kirkemøtet.

Biskopen har rett til å ta del i fellesrådsmøte, men uten stemmerett. Fellesrådet kan innkalle andre til å ta del i forhandlingene, men uten stemmerett.

§ 24. Formene for kirkelig fellesråds virksomhet

Kirkelig fellesråd kan gi lederen eller et arbeidsutvalg bestående av lederen og minst to av rådets øvrige medlemmer fullmakt til på saklig begrensede områder å treffe avgjørelse i saker som skulle ha vært avgjort av rådet. Avgjørelse som er truffet med hjemmel i slik fullmakt, skal refereres i første møte etter at avgjørelsen er truffet.

Kirkelig fellesråd skal ha en daglig leder av virksomheten.
Nærmere regler om formene for kirkelig fellesråds virksomhet gis av Kirkemøtet.

§ 25. Kirkelig fellesråds oppgaver

Kirkelig fellesråd skal ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene, utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomhet i kommunen, fremme samarbeid mellom menighetsrådene og ivareta soknenes interesser i forhold til kommunen.

Kirkelig fellesråd er ansvarlig for

- a) bygging, drift og vedlikehold av kirker,
- b) anlegg, drift og forvaltning av gravplasser,
- c) opprettelse og nedleggelse av stillinger som lønnes over fellesrådets budsjett,
- d) anskaffelse og drift av kirkekontor,
- e) administrativ hjelp for prostens virksomhet nasjonalt og tilskudd til det,
- f) anskaffelse av lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring.

Kirkelig fellesråd foretar tilsetting av og har arbeidsgiveransvaret for alle tilsatte som lønnes over fellesrådets budsjett. Før tilsetting og fastsetting av instruks skal vedkommende menighetsråd gis anledning til å uttale seg. Kirkelig fellesråd kan bemyndige menighetsråd til å utøve tilsettingsmyndighet og andre arbeidsgiverfunksjoner for stilling hvor dette ellers ville ligge til fellesrådet. Kirkelig fellesråd kan også tildele utvalg som nevnt i § 48 første ledd myndighet til å foreta tilsetting og treffe avgjørelser i saker som gjelder forholdet mellom soknene eller soknet som arbeidsgiver og de tilsatte.

Kirkelig fellesråd forvalter inntekter og formue knyttet til kirke og kirkefond, tilskudd til kirkelig virksomhet fra kommunen eller kirkens virksomhet nasjonalt og midler menighetsråd stiller til fellesrådets disposisjon for å løse oppgaver i soknene. Regler om budsjettordning, regnskapsføring og revisjon gis av Kirkemøtet.

Kirkelig fellesråd utfører for øvrig de oppgaver som etter avtale blir overlatt det av det enkelte menighetsråd..

§ 26. Opptak av lån på soknets vegne

På soknets vegne kan det bare opptas lån når dette er godkjent av bispedømmerådet.

På soknets vegne er det ikke tillatt å garantere for andres økonomiske forpliktelser eller stille eiendeler til sikkerhet for andres gjeld.

Kirkelig fellesråd plikter å treffe vedtak om betalingsinnstilling når et sokn på grunn av vanskeligheter som ikke er helt forbigående, ikke kan betale forfalt gjeld. Melding om slikt vedtak skal straks sendes bispedømmerådet. Bispedømmerådet iverksetter de tiltak som anses nødvendig.

Kapittel 4. Kirker

§ 27. Definisjon av og eiendomsrett til kirke

Med kirke menes i dette kapittel soknekirke eller kapell som er godkjent av Kongen eller departementet, som er kirke fra gammelt av eller som etter kirkeordningens ikrafttredelse er godkjent som kirke av Kirkerådet.

Det skal være kirke i hvert sokn.

Kirkene er soknets eiendom, med mindre annet følger av særskilt rettsgrunnlag. Soknene i en kommune kan i fellesskap eie kirker.

§ 28. Forvaltning av kirkene og begrensning av rådighet

Forvaltningen av kirkene hører under kirkelig fellesråd, med mindre annet er bestemt av departementet før kirkeordningens ikrafttredelse eller deretter av Kirkerådet.

Kirker kan ikke avhendes, pantsettes eller påheftes bruksretter. Kirkerådet kan likevel samtykke i salg når særlige grunner tilsier det.

Formuesrettigheter som er knyttet til en kirke, kan ikke skilles fra den. Fast eiendom som ikke er nødvendig for kirken, kan likevel avhendes med samtykke av bispedømmerådet.

Menighetsrådet fører fortegnelse over inventar og utstyr i soknets kirker. Anskaffelse og avhendelse av kirkens inventar og utstyr skal godkjennes av biskopen.

§ 29. Kirkefond

Kapital som er knyttet til en kirke, samles i et kirkefond. Fondet forvaltes av kirkelig fellesråd. Kirkerådet kan gi nærmere regler om forvaltningen. Avkastningen skal benyttes til kirkens drift og vedlikehold. Med bispedømmerådets samtykke kan avkastningen benyttes til andre kirkelige formål i soknet eller i andre sokn i kommunen.

Fondets kapital kan med bispedømmerådets samtykke benyttes til kirkelige formål i soknet eller i andre sokn innen kommunen.

Reglene i første og annet ledd gjelder ikke dersom noe annet følger av testamentariske eller andre særlige bestemmelser.

§ 30. Betaling for bruk av kirken mv.

For benyttelse av kirken til gudstjeneste eller annen oppbyggelse tas det ikke betaling. Det samme gjelder kirkelige handlinger som utføres i forbindelse med en gudstjeneste.

For benyttelse til andre formål eller kirkelige handlinger utenfor gudstjeneste kan kirkelig fellesråd kreve betaling etter nærmere regler godkjent av bispedømmerådet.

Kirkemøtet gir nærmere bestemmelser om bruk av kirkene.

§ 31. Oppføring av ny kirke mv.

Ny kirke skal bygges når en kirke er tilintetgjort eller på grunn av vesentlige mangler er ubrukt og ikke kan utbedres, når den under vanlige gudstjenester ikke gir tilstrekkelig plass for de kirkesøkende og ikke hensiktsmessig kan utvides, eller når det dannes et nytt sokn der det fra før ikke er kirke.

Ny kirke skal i kirkerommet ha sitteplass til en tidel av Den norske kirkes medlemmer i soknet. Det kreves likevel minst 200 og ikke mer enn 500 sitteplasser.

Når særlige grunner tilsier det, kan Kirkerådet gjøre unntak fra reglene i første og annet ledd.

Oppføring av ny kirke og nedlegging av kirke skal godkjennes av Kirkerådet. Det samme gjelder tomt til oppføring av kirke, tegninger, kostnadsoverslag og finansieringsplan.

Ombygging og utvidelse av kirke skal godkjennes av biskopen etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkerådet.

Kapittel 5. Regionale og nasjonale kirkelige organer

§ 32. Bispedømmerådets sammensetning

Bispedømmerådet består av:

- a) biskopen,
- b) en prest valgt av prestene i bispedømmet,
- c) en lek kirkelig tilsatt valgt av de leke kirkelig tilsatte i bispedømmet,
- d) sju andre leke valgt direkte av bispedømmets stemmeberettigede medlemmer ved flertalls- eller forholdsvalg,
- e) en nordsamisk representant i Nord-Hålogaland bispedømmeråd, en lulesamisk representant i Sør-Hålogaland bispedømmeråd, og en sørsamisk representant i Nidaros bispedømmeråd og
- f) en representant fra døvementenighetene i Oslo bispedømmeråd.

Presten og de leke medlemmene velges for fire år. For medlemmene valgt ved flertallsvalg etter bokstav d), velges det like mange varamedlemmer. For medlemmene valgt ved forholdsvalg etter bokstav d), skal hver liste tildeles like mange varamedlemmer som den får medlemmer, med tillegg av ett. For medlemmene valgt etter bokstav b), c), e) og f), velges det to varamedlemmer. Kirkemøtet gir nærmere regler om valget, herunder regler som presiserer hvem som er stemmeberettiget og valgbar etter første ledd bokstavene b, c, d, e og f.

Reglene i § 16 tredje og fjerde ledd og § 17 gjelder tilsvarende for bispedømmerådet.

§ 33. Formene for bispedømmerådets virksomhet

Bispedømmerådet kan gi lederen eller et arbeidsutvalg bestående av lederen og minst to av rådets øvrige medlemmer fullmakt til på saklig begrensede områder å treffe avgjørelse i saker som skulle ha vært avgjort av rådet. Avgjørelse som er truffet med hjemmel i slik fullmakt, skal refereres i første møte etter at avgjørelsen er truffet.

Bispedømmerådet skal ha en daglig leder av virksomheten.

Nærmere regler om formene for bispedømmerådets virksomhet gis av Kirkemøtet.

§ 34. Bispedømmerådets oppgaver

Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet.

Bispedømmerådet utfører de gjøremål som det til enhver tid er pålagt av Kirkemøtet eller Kirkerådet.

Bispedømmerådet utfører de oppgaver som det etter avtale blir overlatt av det enkelte menighetsråd eller kirkelige fellelråd.

§ 35. Kirkemøtets sammensetning

Kirkemøtet består av preses i Bispemøtet, medlemmene av bispedømmerådene og lederen av Samisk kirkeråd valgt etter nærmere regler fastsatt av Kirkemøtet.

§ 36. Kirkemøtets oppgaver

Kirkemøtet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på saker av felles kirkelig karakter og ellers på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet innen Den norske kirke. Som øverste representative og besluttsende organ i Den norske kirke fastsetter Kirkemøtet kirkens grunnlag og lære og alle liturgier og gudstjenstlige bøker i kirken. Kirkemøtet skal verne og fremme samisk kirkelig liv og ivareta Den norske kirkes økumeniske oppgaver og internasjonale samarbeid.

Kirkemøtet

- a) gir uttalelse i saker om vesentlige endringer i bestemmelsene i kapittel 3 i trossamfunnsloven,
- b) fastsetter retningsgivende planer og programmer for den kirkelige undervisning, diakoni, kirkemusikk og for økumenisk virksomhet,
- c) fastsetter kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for særskilte stillinger innen kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk,
- d) utfører de oppgaver det er gitt i trossamfunnsloven eller kirkeordningen.

Kirkemøtet kan uten hinder av bestemmelsene i kirkeordningen her godkjenne forsøk med valgperiode på to år og direkte valg til kirkelig fellesråd og bispedømmeråd. Nærmere vilkår for det enkelte forsøk fastsettes av Kirkemøtet.

Saker av læremessig karakter forelegges Bispemøtet før behandling i Kirkemøtet. Saker som omhandler kirkens liturgier og gudstjenstlige bøker, skal være behandlet i henhold til reglene for saksbehandling i liturgisaker før endelig vedtak om ordninger fattes.

Hvis en tilråding etter fjerde ledd som har minst 2/3 flertall i Bispemøtet, ikke får flertall i Kirkemøtet, sendes saken tilbake til Bispemøtet. Ved annen gangs behandling i Kirkemøtet stilles krav om minst 2/3 flertall dersom vedtaket ikke er i samsvar med Bispemøtets siste tilråding.

Kirkemøtet kan delegerer sin myndighet til Bispemøtet, bispedømmerådene, biskopene, prostene og til Den norske kirkes klagenemnd.

§ 37. Kirkerådets sammensetning

Kirkerådet består av elleve leke medlemmer, ett fra hvert bispedømme, en lek kirkelig tilsatt og fire prester valgt av Kirkemøtet og en biskop valgt av Bispemøtet. For hvert medlem velges det ett personlig varamedlem.

Reglene i § 17 gjelder tilsvarende for Kirkerådet.

Nærmere regler for valg av Kirkerådet fastsettes av Kirkemøtet.

§ 38. Kirkerådets oppgaver mm.

Kirkerådet forbereder de saker som skal behandles av Kirkemøtet, og iverksetter Kirkemøtets beslutninger.

Kirkerådet leder kirkens arbeid på nasjonalt nivå.

Kirkerådet har ansvaret for at økonomiforvaltningen og økonomistyringen av de midlene som Kirkemøtet disponerer, er forsvarlig. Kirkerådet fastsetter regnskapet.

Saker av læremessig karakter hvor Kirkerådet er vedtaksorgan, forelegges Bispemøtet før behandling i Kirkerådet. Saker som omhandler kirkens liturgier og gudstjenstlige bøker, skal være behandlet i henhold til reglene for saksbehandling i liturgisaker før endelig vedtak om ordninger fattes.

Hvis en tilråding etter fjerde ledd som har minst 2/3 flertall i Bispemøtet, ikke får flertall i Kirkerådet, sendes saken tilbake til Bispemøtet. Hvis Kirkerådets vedtak i andre gangs behandling ikke er i samsvar med Bispemøtets siste tilrådning, oversendes saken til Kirkemøtet for avgjørelse. Reglene i § 36 femte ledd kommer da til anvendelse.

Kirkerådet skal ha en daglig leder av virksomheten.

Kirkemøtet fastsetter nærmere regler for Kirkerådets virksomhet.

§ 39. Bispemøtet

Bispemøtet består av samtlige tjenestegjørende biskoper.

Bispemøtet skal utøve tilsyn med og pastoralt lederskap i Den norske kirke, ivareta kirkens lære og teologi og fremme enhet i kirken og med andre kirker. Bispemøtet virker også for samordning av de gjøremål som etter gjeldende regler tilligger biskopene. Bispemøtet utfører for øvrig de gjøremål som til enhver tid er pålagt ved bestemmelse av Kirkemøtet og avgir uttalelse i saker som det blir forelagt av Kirkemøtet, Kirkerådet og Den norske kirkes klagenemnd.

Bispemøtet kan ikke binde den enkelte biskop i utøvelsen av egne tjenestefunksjoner, med mindre det er særskilt bestemt i medhold av kirkeordningen.

Bispemøtet avgjør læreklager mot enkeltpersoner etter nærmere regler fastsatt av Kirkemøtet.

Bispemøtet skal ha sekretær.

Bispemøtet fastsetter nærmere forretningsorden for sin virksomhet.

§ 40. Klagenemndas sammensetning

Den norske kirkes klagenemnd består av følgende medlemmer:

- en leder som er eller har vært dommer i de alminnelige domstoler eller i Arbeidsretten,
- ett medlem som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap,
- ett medlem som har teologisk doktorgrad,
- ett medlem som er prest og har særlig kompetanse i kirkerett,
- ett øvrig medlem.

Klagenemndas medlemmer velges med et tilsvarende antall personlige varamedlemmer av Kirkemøtet på det første møtet i dets valgperiode. Blant medlemmene skal det være minst to personer av hvert kjønn og tilsvarende for varamedlemmene. Medlemmene velges for fire år.

Kirkemøtet velger leder av klagenemnda. Klagenemnda velger selv sin nestleder.

Utelukket fra å bli valgt inn i klagenemnda er biskoper, medlemmer av Kirkerådet og de øvrige sentralkirkelige råd, ansatte i den sentralkirkelige administrasjon samt ansatte i bispedømmeadministrasjonene.

§ 41. Klagenemndas oppgaver

Klagenemnda

- a) avgjør klager etter kirkeordningen § 46 annet ledd,
- b) avgjør klager på vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed av Kirkerådets direktør og assisterende direktør samt Bispemøtets generalsekretær,
- c) treffer vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed av biskop,
- d) avgjør klager på Kirkerådets vedtak om avslag på innsynskrav etter offentleglova og
- e) utfører for øvrig de oppgaver den er pålagt av Kirkemøtet.

Klagenemndas avgjørelser kan ikke påklages.

Kirkemøtet gir nærmere regler om klagenemnda.

§ 42. Samisk kirkeråds sammensetning

Samisk kirkeråd består av:

- a) Samisk kirkeråds leder, valgt av Kirkemøtet,
- b) fire andre medlemmer, valgt av Kirkemøtet,
- c) en biskop, valgt av Bispemøtet.

I tillegg kan Sametinget oppnevne ett medlem med varamedlem. For hvert medlem skal det velges ett personlig varamedlem.

Kirkemøtet gir nærmere bestemmelser for Samisk kirkeråd.

§ 43. Samisk kirkeråds oppgaver

Samisk kirkeråd for Den norske kirke er Kirkemøtets organ for samisk kirkeliv og har som oppgave å fremme, verne og samordne samisk kirkeliv i Den norske kirke.

Kirkemøtet gir nærmere bestemmelser for Samisk kirkeråd.

§ 44. Ungdomsdemokrati i Den norske kirke

Den norske kirke skal ha en ungdomsstruktur bestående av regionale og nasjonale organer som skal gi unge i alderen 15–30 år mulighet til å medvirke i aktuelle saker regionalt, nasjonalt og internasjonalt i Den norske kirke.

I hvert bispedømme skal det være et ungdomsting og et ungdomsråd. På nasjonalt nivå skal det være et Ungdommens kirkemøte og et ungdomsutvalg.

Forslag til vesentlige endringer i denne paragraf skal forelegges Ungdommens kirkemøte. Kirkerådet fastsetter nærmere bestemmelser om organene etter annet ledd.

Kapittel 6. Forskjellige bestemmelser

§ 45. Rett og plikt til å delta i møte

Medlemmer av et kirkelig organ plikter å delta i organets møter hvis de ikke har gyldig forfall.

Medlemmer som er til stede i et kirkelig organ når en sak tas opp til avstemning, plikter å stemme. Ved valg og vedtak om tilsetning er det adgang til å stemme blankt.

Medlemmer i et kirkelig organ omtalt i § 44 kan avstå fra å stemme.

§ 46. Prestenes, prostenes og biskopenes tjeneste

Ingen kan tilsettes som prest eller ordineres til prestatjeneste i Den norske kirke uten å ha de kvalifikasjoner som fastsettes av Kirkemøtet.

Prest som gjør seg skyldig i grovt pliktbrudd eller annet vesentlig brudd på ordinasjonsforpliktelsen, kan fratras retten til å utføre prestatjeneste etter nærmere regler om saksbehandling og klageadgang fastsatt av Kirkemøtet.

Kirkemøtet fastsetter tjenesteordning og gir nærmere regler om vilkår mv. for prester, proster og biskoper.

§ 47. Adgang til å oppstille vilkår om medlemskap i Den norske kirke for tilsatte og ombud

Kirkelige ombud skal være medlem av Den norske kirke. Biskopen kan dispensere fra kravet når særlige grunner tilsier det. For nasjonale ombud er preses i Bispemøtet dispensasjonsmyndighet.

Ved tilsetning i kirkelige stillinger som inneholder et ansvar for kirkens lære, skal tilsettingsmyndigheten oppstille krav om medlemskap i Den norske kirke i tråd med adgangen til dette i lov 16. juni 2017 nr. 51 om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven) § 9. Biskopen kan gi dispensasjon fra plikten til å oppstille slikt krav når særlige grunner tilsier det. Ved tilsetning i andre kirkelige stillinger skal tilsettingsmyndigheten vurdere om det er adgang til å oppstille krav om medlemskap i Den norske kirke etter samme bestemmelse.

§ 48. Partssammensatt utvalg m.m.

I tilknytning til kirkelig fellesråd og menighetsråd som utøver arbeidsgiveransvar, skal det opprettes et partssammensatt utvalg for behandling av saker som gjelder forholdet mellom de tilsatte og soknene eller soknet som arbeidsgiver. Hvis minst $\frac{3}{4}$ av de tilsatte ønsker det, kan slike utvalg erstattes med andre ordninger. Utvalget settes sammen av representanter for rådet og representanter for de tilsatte. De tilsattes representanter velges av og blant de tilsatte for to år av gangen. Flertallet i utvalget skal bestå av representanter for rådet. Rådet velger utvalgets leder og nestleder blant disse.

Representanter for de tilsatte har møte- og talerett i kirkelig fellesråd og menighetsråd samt i underutvalg oppnevnt av slikt organ når disse behandler saker som gjelder forholdet mellom de tilsatte og fellesråd/menighetsråd som arbeidsgiverorgan.

Representanter for de tilsatte har ikke rett til å delta i behandlingen av saker som gjelder arbeidsgivers forberedelse av forhandlinger med arbeidstakere, arbeidskonflikt, rettsvister med arbeidstakere eller oppsigelse av tariffavtaler.

Kirkelig fellesråd fastsetter selv nærmere retningslinjer for møterett etter annet ledd.

§ 49. Saksbehandlingsregler

Forvaltningsloven, offentleglova og regler om offentlige organer i arkivlova gjelder for den virksomhet som drives av kirkelige organer. For saker om ansettelse, oppsigelse eller andre personalsaker, kommer likevel bare forvaltningsloven kapittel II og III til anvendelse.

Vedtak i et kirkelig organ kan ikke påklages med mindre annet er særskilt bestemt. Vedtak etter offentleglova som er truffet av menighetsrådet eller kirkelig fellesråd, kan påklages til bispedømmerrådet. Vedtak etter offentleglova som er truffet av bispedømmerrådet, kan påklages til Kirkerådet. Vedtak etter offentleglova som er truffet av Kirkerådet, kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd.

Om ugildhet gjelder reglene i forvaltningsloven kapittel II, med følgende særregler:

- a) Ugildhet inntreer ikke ved valg til tillitsverv eller ved fastsetting av godtgjøring o.l. for slike verv.
- b) Kirkelig tilsatte som i denne egenskap har medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for en avgjørelse, eller ved tidligere avgjørelse i samme sak, skal alltid anses som ugild når saken behandles i et kirkelig organ. Biskopen regnes ikke som kirkelig tilsatt i forhold til denne bestemmelse. Det samme gjelder prost og annen prest som enten i kraft av sin stilling eller etter oppnevning av biskopen er medlem av et organ for soknet.

Bokmål og nynorsk er likeverdige målformer og skal være likestilte skriftspråk i kirkelige organer. For kirkelige organer som opptrer på vegne av rettssubjektet Den norske kirke anvendes mållovas regler for statstjenesten for så vidt gjelder den administrative delen av virksomheten.

§ 50. Endringsregler

Forslag til endringer i bestemmelsene i kapittel 1 må fremsettes på det første, andre eller tredje kirkemøtet etter et valg. Det første, andre eller tredje kirkemøtet etter neste valg tar stilling til forslaget. Et vedtak om endring krever tilslutning fra to tredjedeler av Kirkemøtets medlemmer. Før Kirkemøtet tar stilling til forslag til endringer i bestemmelsene, skal forslaget ha vært gjenstand for en forutgående behandling i Bispemøtet etter nærmere regler gitt av Kirkemøtet.

Et vedtak om endring av § 36 fjerde og femte ledd, § 38 fjerde og femte ledd og § 50 krever tilslutning fra to tredjedeler av Kirkemøtets medlemmer.

Øvrige bestemmelser kan endres ved alminnelig flertall.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Fana kirkegård - Oppheving av vedtak BKF 057/07

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
46/18	Bergen kirkelige fellesråd	31.10.2018

Saksansv : Jønsson, Anne Bjordal
Saksbeh.: Jønsson, Anne Bjordal

Arkiv: KA - 511.0 Arkivsaknr: 18/229

Bakgrunn:

Bergen kirkelige fellesråd gjorde i sak 057/07 vedtak om utsatt gjenbruk av kistegraver på enkelte gravfelt på Fana kirkegård, hvor det er dårlige forhold for nedbryting.

Vedtaket:

«Bergen kirkelige fellesråd vedtar at feltene G00, K00 og T00 ved Fana kirkegård ikke skal gjenbrukes til kistegravleggelser før det har gått minst 40 år fra forrige gravlegging. I denne perioden er det likevel tillatt å sette ned urner i gravene.»

Vedtaket var en konsekvens av at graver som ble åpnet etter fredningstiden på 25 år, måtte lukkes på grunn av at nedbryting ikke var skjedd. Det ble funnet mer enn «grove knokler og kisterester» som gravferdsloven §12 krever for at gjenbruk kan tillates.

Årsak til den manglende nedbrytingen er at massene her stort sett består av leire, slik at det ikke er tilstrekkelig luft- og vanngjennomstrømming i gravene. Nedbrytingsprosessen er avhengig av fortrinnsvis oksygen for å kunne skje, i tillegg til noe vann. Leir-massene er for tette til at dette fungerer på de nevnte feltene.

Å forlenge fredningstiden til 40 år, har kun en begrenset effekt, da gravene fortsatt har de samme, dårlige vilkårene.

Etter 2007 er det to faktorer som gjør at vi nå mener dette vedtaket bør oppheves:

Kravet til overdekking av kistegrav er redusert fra 1 meter til 80 cm i forskriftsendringen som trådte i kraft fra 01.01.2013. Det betyr at ny kiste kan graves grunnere, slik at man ikke kommer i konflikt med den første. Mindre overdekking betyr også bedre luft-tilgang.

Det er etablert ny praksis ved gravlegging. Nå fjernes stedlige masser ved åpning av graven og erstattes med egnete masser ved lukking av grav. På den måten sikres bedre forhold for nedbrytingen i gravene og forholdene på feltet blir bedre etter hvert som gravene gjenbrukes.

Begrunnelsen for vedtaket fra 2007 om 40 års fredningstid er ikke lenger gjeldende, og

vedtaket anbefales opphevet.

GPU-16/18 Vedtak 01.10.2018:

Forslag til oppheving av Bergen kirkelige fellesråds vedtak 057/07 støttes og oversendes fellesrådet for avgjørelse.

AU-53/18 Vedtak 16.10.2018:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag. Saken tas videre til fellesrådet.

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd opphever eget vedtak 057/07 om 40 års fredningstid på feltene G00, K00 og T00 på Fana kirkegård.

KIRKEVERGEN I BERGEN 22.10.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Jønsson, Anne Bjordal
leder gravplassmyndigheten

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

KA - Valg av representanter til regionalt kontaktmøte

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
47/18	Bergen kirkelige fellesråd	31.10.2018

Saksansv : Tove Margrete Nordmark

Arkiv: KA - 014.0

Arkivsaknr: 16/301

Saksbeh.: Tove Margrete Nordmark

Bakgrunn:

Mandag 26. november avholdes et kontaktmøte for medlemmer av KA. Møtet finner sted like etter temamøtet om ny kirkeordning i Scandic Bergen City Hotel. Bergen kirkelige fellesråd kan delta med 3 representanter. Dette kontaktmøtet skal bl.a. velge nominasjonskomité for representanter til KAs landsråd.

Fra BKF er det naturlig at leder og nestleder i fellesrådet møter i tillegg til en annen representant fra fellesrådet.

AU behandlet saken i møte 16.10.2018 og stiller seg bak følgende forslag.

Kirkevergens forslag til vedtak:

BKF velger følgende personer som representanter til regionalt kontaktmøte for KA-medlemmer 26. november: Lars Kristian Stendahl Gjervik, Bente Krokeide og Bjarte Flaten.

KIRKEVERGEN I BERGEN 22.10.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Tove Margrete Nordmark
Sjef menighetsavdeling

Vedlegg:

Dok.dato   **Tittel**

22.10.2018   Representanter fellesråd

Regionalt kontaktmøte med valg av nominasjonskomité for valg av KAs landsråd

KI 20.00-20.30

Regionalt kontaktmøte for de lokale kirkelige organer (fellesrådene) avholdes like etter temamøtet. Hvert fellesråd er representert med 1-3 medlemmer (avhengig av antall årsverk i fellesrådet). Nedenfor er en oversikt over antall representanter pr. fellesråd.

Landsrådsdelegatene fra Bjørgvin legger frem forslag til nominasjonskomité.

Se også KAs valgeregler og retningslinjer for regionalt kontaktmøte for mer info: <https://www.ka.no/service/300851/download/id/364915/name/Valgregler+or+landsr%C3%A5d.pdf>

Fellesråd	Arsverk	Bjørgvin	Repr.
Granvin sokneråd	0,25	Bjørgvin	1
Fedje sokneråd	0,75	Bjørgvin	1
Hornindal sokneråd	0,75	Bjørgvin	1
Mo sokneråd	0,98	Bjørgvin	1
Balestrand sokneråd	1,72	Bjørgvin	1
Ulvik sokneråd	1,85	Bjørgvin	1
Masfjorden kyrkjelege fellesråd	1,92	Bjørgvin	1
Jondal sokneråd	1,92	Bjørgvin	1
Solund sokneråd	2,01	Bjørgvin	1
Aurland kyrkjelege fellesråd	2,35	Bjørgvin	1
Vik kyrkjelege fellesråd	2,40	Bjørgvin	1
Hyllestad sokneråd	2,50	Bjørgvin	1
Gulen kyrkjelege fellesråd	2,50	Bjørgvin	1
Fitjar sokneråd	2,75	Bjørgvin	1
Fjaler sokneråd	2,84	Bjørgvin	1
Vaksdal kyrkjelege fellesråd	3,00	Bjørgvin	1
Tysnes kyrkjelege fellesråd	3,05	Bjørgvin	1
Lærdal sokneråd	3,15	Bjørgvin	1
Eidfjord sokneråd	3,25	Bjørgvin	1
Askvoll sokneråd	3,34	Bjørgvin	1

Jølster kyrkjelege fellesråd	3,35	Bjergvin	1
Samnanger kyrkjelege fellesråd	3,40	Bjergvin	1
Etne kyrkjelege fellesråd	3,41	Bjergvin	1
Austrheim sokneråd	3,54	Bjergvin	1
Naustdal sokneråd	3,60	Bjergvin	1
Høyanger kyrkjelege fellesråd	3,96	Bjergvin	1
Selje kyrkjelege fellesråd	4,34	Bjergvin	1
Gaular sokneråd	4,61	Bjergvin	1
Årdal kyrkjelege fellesråd	4,80	Bjergvin	1
Sund sokneråd	5,20	Bjergvin	2
Gloppen kyrkjelege fellesråd	5,24	Bjergvin	2
Meland sokneråd	5,41	Bjergvin	2
Sveio kyrkjelege fellesråd	5,80	Bjergvin	2
Austevoll sokneråd	6,01	Bjergvin	2
Eid kyrkjelege fellesråd	6,02	Bjergvin	2
Ullensvang kyrkjelege fellesråd	6,06	Bjergvin	2
Osterøy kyrkjelege fellesråd	6,20	Bjergvin	2
Fusa sokneråd	6,44	Bjergvin	2
Odda kirkelige fellesråd	6,45	Bjergvin	2
Vågsøy sokneråd	6,45	Bjergvin	2
Radøy sokneråd	6,60	Bjergvin	2
Stryn kyrkjelege fellesråd	7,09	Bjergvin	2
Øygarden kyrkjelege fellesråd	7,18	Bjergvin	2
Luster kyrkjelege fellesråd	7,22	Bjergvin	2
Bremanger kyrkjelege fellesråd	7,25	Bjergvin	2
Kvam kyrkjelege fellesråd	8,27	Bjergvin	2
Sogndal og Leikanger kyrkjelege fellesråd	8,50	Bjergvin	2
Førde kyrkjelege fellesråd	9,13	Bjergvin	2
Kinn kyrkjelege fellesråd	9,76	Bjergvin	2
Bømlo kyrkjelege fellesråd	10,91	Bjergvin	2
Voss kyrkjelege fellesråd	12,98	Bjergvin	2
Stord kyrkjelege fellesråd	13,14	Bjergvin	2
Os sokneråd	13,85	Bjergvin	2
Kvinnherad kyrkjelege fellesråd	13,97	Bjergvin	2
Lindås kyrkjelege fellesråd	13,97	Bjergvin	2
Askøy kirkelige fellesråd	20,48	Bjergvin	3
Fjell kyrkjelege fellesråd	24,89	Bjergvin	3
Bergen kirkelige fellesråd	131,84	Bjergvin	3
			90

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Bergen kirkelige fellesråd - Møteplan for AU og fellesrådsmøter 2019

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
48/18	Bergen kirkelige fellesråd	31.10.2018

Saksansv : Mona Gangsøy Eide
Saksbeh.: Mona Gangsøy Eide

Arkiv: KA - 012.3

Arkivsaknr: 16/44

Forslag til møteplan for AU og BKF for 2019.

AU-møte	Fellesrådsmøte
Tirsdag 05.02.19 Kl. 13.15 - 15.15	Onsdag 20.02.19 Kl. 18.30 – 21.00
Tirsdag 09.04.19 Kl. 13.15 - 15.15	Onsdag 24.04.19 Kl. 18.30 – 21.00
Tirsdag 04.06.19 Kl. 13.15 - 15.15	Onsdag 19.06.19 Kl. 18.30 – 21.00
Tirsdag 03.09.19 Kl. 13.15 - 15.15	Onsdag 18.09.19 Kl. 18.30 – 21.00
Tirsdag 15.10.19 Kl. 13.15 - 15.15	Onsdag 30.10.19 Kl. 18.30 – 21.00 <i>(siste møte denne FR-perioden)</i>
Tirsdag 26.11.19 Kl. 13.15 - 15.15 <i>(siste AU-møte denne FR-perioden)</i>	Onsdag 11.12.19 Kl. 18.30 – 21.00 <i>(første møte neste FR-periode)</i>

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteplan for Bergen kirkelige fellesråd for 2019 vedtas som den foreligger.

KIRKEVERGEN I BERGEN 23.10.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Mona Gangsøy Eide
administrasjonssjef

Vedlegg:

Dok.dato   Tittel
23.10.2018   BKF og AU-datoer 2019

Møter AU 2019	Møter BKF 2019
<p>AU-møte 01/19</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tirsdag 05.02.19, kl. 13:15-15:15 - Kirkevergens kontor, Aasegården - Møterom Lyderhorn - Frist ferdige sakspapirer: 28.01.19 - Utsending av sakspapirer: 29.01.19 	<p>BKF-møte 01/19</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onsdag 20.02.19, kl. 18:30-21:00 - Kirkevergens kontor, Aasegården - Møterom - Frist ferdige sakspapirer: 11.02.19 - Utsending av sakspapirer: 12.02.19
<p>AU-møte 02/19</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tirsdag 09.04.19, kl. 13:15-15:15 - Kirkevergens kontor, Aasegården - Møterom Lyderhorn - Frist ferdige sakspapirer: 01.04.19 - Utsending av sakspapirer: 02.04.19 	<p>BKF-møte 02/19</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onsdag 24.04.19, kl. 18:30-21:00 - Kirkevergens kontor, Aasegården - Møterom - Frist ferdige sakspapirer: 11.04.19 - Utsending av sakspapirer: 12.04.19
<p>AU-møte 03/19</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tirsdag 04.06.19, kl. 13:15-15:15 - Kirkevergens kontor, Aasegården - Møterom Lyderhorn - Frist ferdige sakspapirer: 27.05.19 - Utsending av sakspapirer: 28.05.19 	<p>BKF-møte 03/19</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onsdag 19.06.19, kl. 18:30-21:00 - Kirkevergens kontor, Aasegården - Møterom FFO - Frist ferdige sakspapirer: 10.06.19 - Utsending av sakspapirer: 11.06.19
<p>AU-møte 04/19</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tirsdag 03.09.19, kl. 13:15-15:15 - Kirkevergens kontor, Aasegården - Møterom Lyderhorn - Frist ferdige sakspapirer: 26.08.19 - Utsending av sakspapirer: 27.08.19 	<p>BKF-møte 04/19</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onsdag 18.09.19, kl. 18:30-21:00 - Kirkevergens kontor, Aasegården - Møterom FFO - Frist ferdige sakspapirer: 09.09.19 - Utsending av sakspapirer: 10.09.19
<p>AU-møte 05/19</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tirsdag 15.10.19, kl. 13:15-15:15 - Kirkevergens kontor, Aasegården - Møterom Lyderhorn - Frist ferdige sakspapirer: 07.10.19 - Utsending av sakspapirer: 08.10.19 	<p>BKF-møte 05/19</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onsdag 30.10.19, kl. 18:30-21:00 - <i>siste møte denne FR-perioden</i> - Kirkevergens kontor, Aasegården - Møterom FFO - Frist ferdige sakspapirer: 21.10.19 - Utsending av sakspapirer: 22.10.19
<p>AU-møte 06/19</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tirsdag 26.11.19, kl. 13:15-15:15 - <i>siste AU-møte denne FR-perioden</i> - Kirkevergens kontor, Aasegården - Møterom Lyderhorn - Frist ferdige sakspapirer: 18.11.19 - Utsending av sakspapirer: 19.11.19 	<p>BKF-møte 06/19</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onsdag 11.12.19, kl. 18:30-21:00 - <i>første møte neste FR-periode</i> - Kirkevergens kontor, Aasegården - Møterom - Frist ferdige sakspapirer: 02.12.19 - Utsending av sakspapirer: 03.12.19

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Referat og orienteringssaker

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
49/18	Bergen kirkelige fellesråd	31.10.2018

Saksansv : Siri Hoff Austgulen

Arkiv: Arkivsaknr: 18/308

Saksbeh.: Siri Hoff Austgulen

---

1. Protokoll fra møte i AU 16.10.18 - møte nr 05/18
2. Protokoll fra møt eie Kontrollutvalget 11.09.18
3. Tilsettinger i BKF etter 01.08.18

Kirkevergens forslag til vedtak:

Sakene tas til orientering som de foreligger

KIRKEVERGEN I BERGEN 23.10.2018

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Siri Hoff Austgulen
arkivar

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
23.10.2018	Referat- og orienteringssaker

Saksliste

Sak nr.	Sakstittel
46/18	Godkjenning av innkalling og saksliste til møte
47/18	Godkjenning av møtebok
48/18	Bergen kirkelige fellesråd - Økonomiplan 2020 - 2023
49/18	Bergen kirkelige fellesråd - Økonomirapport pr 31.08.2018
50/18	Bergen kirkelige fellesråd - Revidert budsjett 2018 - oktober
51/18	Bergen kirkelige fellesråd - Høring - Kirkeordning Den norske kirke
52/18	Bergen kirkelige fellesråd - Søknad om dispensasjon fra gravferdsforskriften §21 for navneflytting til navnet minnelund
53/18	Fana kirkegård - Oppheving av vedtak BKF 057/07
54/18	Bergen kirkelige fellesråd - Forslag til møteplan AU og Fellesrådet 2019
55/18	Referat og orienteringssaker
56/18	Kirkens arbeidsgiverorganisasjon - Valg av kandidater til kontaktmøte

46/18: Godkjenning av innkalling og saksliste til møte

Kirkevergens forslag til vedtak:

Innkalling godkjennes

Saksliste godkjennes med følgende endringer:

Sak 55/18 - Referat- og orienteringssaker fikk **3 nye punkt** som kirkevergen orienterte om muntlig. **3.** Eiersamtale med styreleder i Akasia, **4.** 2. gangs utlysning av HR-stillingen i BKF, **5.** Halvårlig møte med kommuneadministrasjonen

Ny sak 56/18 - Regionalt kontaktmøte for medlemmer i KA - Valg av representanter til kontaktmøte

Arbeidsutvalg 16.10.2018:

AU- 46/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

47/18: Godkjenning av møtebok

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteboken godkjennes som den foreligger

Arbeidsutvalg 16.10.2018:

AU- 47/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

48/18: Bergen kirkelige fellesråd - Økonomiplan 2020 - 2023

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd vedtar Økonomiplan 2020 - 2023

Arbeidsutvalg 16.10.2018:

AU- 48/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag med de endringer som fremkom i møtet

49/18: Bergen kirkelige fellesråd - Økonomirapport pr 31.08.2018

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 31.08.2018 til orientering.

Arbeidsutvalg 16.10.2018:

AU- 49/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag

50/18: Bergen kirkelige fellesråd - Revidert budsjett 2018 - oktober

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd vedtar revidert budsjett 2019 – oktober, med de endringer som fremkom i møtet.

Arbeidsutvalg 16.10.2018:

AU- 50/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg tar revidert budsjett til orientering

51/18: Bergen kirkelige fellesråd - Høring - Kirkeordning Den norske kirke

Kirkevergens forslag til vedtak:

Det oppnevnes en gruppe for å utarbeide et forslag til høringssvar. Gruppen består av følgende personer.....

Forslag til høringssvar til Kirkeordning for Den norske kirke legges frem for fellesrådet i møtet 12. desember 2018.

Arbeidsutvalg 16.10.2018:

AU- 51/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg vedtar at det oppnevnes en gruppe for å utarbeide et forslag til høringssvar. AU foreslår at gruppen består av følgende personer: Lars Kristian Stendahl Gjervik, Bente Krokeide, Tor Nordeide, Asbjørn Vilkenen og Tove Margrete Nordmark. Forslag til høringssvar til Kirkeordning for Den norske kirke legges frem for fellesrådet i møtet 12.12.18

52/18: Bergen kirkelige fellesråd - Søknad om dispensasjon fra gravferdsforskriften §21 for navneflytting til navnet minnelund

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd støtter Gravplassmyndigheten i Bergens søknad om dispensasjon fra gravferdsforskriften §21 for navneflytting til navnet minnelund

Arbeidsutvalg 16.10.2018:

AU- 52/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

53/18: Fana kirkegård - Oppheving av vedtak BKF 057/07

Kirkevergens forslag til vedtak:

Bergen kirkelige fellesråd opphever eget vedtak 057/07 om 40 års fredningstid på feltene G00, K00 og T00 på Fana kirkegård.

Arbeidsutvalg 16.10.2018:

AU- 53/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag. Saken tas videre til Fellesrådet

54/18: Bergen kirkelige fellesråd - Forslag til møteplan AU og Fellesrådet 2019

Kirkevergens forslag til vedtak:

Møteplan for Bergen kirkelige fellesråd for 2019 vedtas som den foreligger.

Arbeidsutvalg 16.10.2018:

AU- 54/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg slutter seg enstemmig til kirkevergens forslag

55/18: Referat og orienteringssaker

1. Protokoll fra møte i BKF 19.09.18 - møte nr 04/18
2. Protokoll fra møte i Kontrollutvalget 11.09.18
3. Eiersamtale m/styreleder i Akasia (muntlig)
4. 2. gangs utlysning av HR-stillingen i BKF (muntlig)
5. Halvårlig møte med kommuneadministrasjonen (muntlig)

Kirkevergens forslag til vedtak:

Sakene tas til orientering som de foreligger

Arbeidsutvalg 16.10.2018:

AU- 55/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg vedtar enstemmig kirkevergens forslag

56/18: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon - Valg av kandidater til kontaktmøte

Kirkevergens forslag til vedtak:

Arbeidsutvalg 16.10.2018:

AU- 56/18 Vedtak:

BKF Arbeidsutvalg foreslår at Bergen kirkelige fellestråd deltar med følgende 3 representanter: Lars Kristian Stendahl Gjervik, Bente Krokeide og Bjarte Flaten. Saken tas med til møte i fellestrådet 31.10.18

Utvalg: Kontrollutvalget
Møtested: Møterom Lyderhorn, Aasegården
Dato: 11.09.2018
Tidspunkt: 17:00 – 18.40

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Karl Johan Hallaråker	Leiar	
Jorid Laura Vingen Endal	Nestleiar	
Nils Gunnar Toppe	Medlem	
Per Kristian Erdal	Medlem	

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
Petter Bjerksund	Medlem	

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Signe Sandberg	Petter Bjerksund	

Merknader**Andre som møtte:**

Navn	Stilling
Unni-Renate Moe	Partner i Deloitte
Frode Løvlie	Forvaltningsrevisor i Deloitte
Roald Breistein	Seniorrådgjevar Hordaland fylkeskommune

Karl Johan Hallaråker
utvalgsleder

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
PS 28/18	Godkjenning av innkalling og saksliste		
PS 29/18	Godkjenning av møteprotokoll fra forrige møte		
PS 30/18	Vurdering av om Deloitte AS er uavhengig i forhold til BKF		2017/90
PS 31/18	Deloitte AS presenterer revisjonsplan 2018 for regnskapsrevisjonen i BKF		2017/82
PS 32/18	Kurs i regi av Deloitte høsten 2018		2018/53
PS 33/18	Bestilling av forvaltningsrevisjon		2018/57
PS 34/18	Budsjett for kontroll og tilsynsarbeidet i Bergen kirkelige fellesråd		2017/76
PS 35/18	Referatsaker		
RS 4/18	Regnskapsrapport kontrollutvalget pr 31.07.2018		2017/76
PS 36/18	Eventuelt		

PS 28/18 Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 11.09.2018

Behandling i møtet:

Det kom ikke frem noe under dette punktet.

Vedtak:

Sakliste og innkalling ble enstemmig vedtatt.

PS 29/18 Godkjenning av møteprotokoll fra forrige møte

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 11.09.2018

Behandling i møtet:

Det kom ikke frem noe under dette punktet.

Vedtak:

Møteprotokoll fra møte i kontrollutvalget 09.05.2018 ble enstemmig vedtatt.

PS 30/18 Vurdering av om Deloitte AS er uavhengig i forhold til BKF

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar egenvurderinga fra ansvarlig revisor, Unni-Renate Moe vedr. om Deloitte er uavhengig i forhold til Bergen kirkelige fellesråd, til etterretning.

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 11.09.2018

Behandling i møtet:

Ansvarlig partner i Deloitte, Unni-Renate Moe, presenterte egenvurderingen og svarte på spørsmål fra kontrollutvalget.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar egenvurderinga fra ansvarlig revisor, Unni-Renate Moe vedr. om Deloitte er uavhengig i forhold til Bergen kirkelige fellesråd, til etterretning.

PS 31/18 Deloitte AS presenterer revisjonsplan 2018 for regnskapsrevisjonen i BKF

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar revisjonsplanen og informasjonen om regnskapsrevisjonen så langt i 2018 fra Deloitte AS til orientering.

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 11.09.2018

Behandling i møtet:

Ansvarlig partner i Deloitte, Unni-Renate Moe, presenterte revisjonsplan og informerte om regnskapsrevisjonen så langt i 2018 og svarte på spørsmål fra kontrollutvalget.

«Med de kommentarer som kom frem i møtet» skal føyes til i vedtaket.

Med dette tillegget ble forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalet tar revisjonsplanen og informasjonen om regnskapsrevisjonen så langt i 2018 fra Deloitte AS til orientering, med de kommentarer som kom frem i møtet.

PS 32/18 Kurs i regi av Deloitte høsten 2018

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ber om at Deloitte gjennomfører kurs innen ..... i forbindelse med møte i kontrollutvalget .....
2. Sekretariatet blir bedt om å ta seg av alt det praktiske med organisering, kunngjøring og avvikling av kurset, gjerne i samarbeid med administrasjonen i BKF.

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 11.09.2018

Behandling i møtet:

Kontrollutvalget diskuterte seg frem til at de ønsker at Deloitte skal gjennomføre kurs innen et av disse alternative temaene:

- Nr. 1 Samfunnsansvar og antikorrupsjon
- Nr. 3 Merverdiavgift og merverdiavgiftskompensasjon
- Nr. 7 GDPR
- Nr 9 Utvalte tema knytt til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

Sekretariatet blir bedt om å ta opp med administrasjonen hvilket av disse kursene de kan tenke seg at det er fornuftig å få gjennomført. I dette ligger det også en vurdering av om det kan være formålstjenlig om kurset avvikles i forbindelse med et møte i fellesrådet.

Etter dette ble slikt vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kontrollutvalet ber om at Deloitte gjennomfører kurs innen innen et av disse alternative temaene:
  - Nr. 1 Samfunnsansvar og antikorrupsjon
  - Nr. 3 Merverdiavgift og merverdiavgiftskompensasjon
  - Nr. 7 GDPR
  - Nr 9 Utvalte tema knytt til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll
2. Sekretariatet blir bedt om å ta opp med administrasjonen hvilket av disse kursene de kan tenke seg at det er fornuftig å få gjennomført og om det kan være formålstjenlig at kurset avvikles i forbindelse med et møte i fellesrådet.
3. Sekretariatet blir videre bedt om å ta seg av alt det praktiske med organisering, kunngjøring og avvikling av kurset, gjerne i samarbeid med administrasjonen i BKF.

PS 33/18 Bestilling av forvaltningsrevisjon

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget ønsker at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon innen .....
2. Deloitte blir bedt om å levere forslag til prosjektplan i tråd med de føringer utvalget har gitt, inkl. formål, problemstillinger, ev. avgrensinger, leveringstidspunkt og ressursbruk.
3. Forslag til prosjektplan bes levert sekretariatet senest innen .....2018.
4. Kontrollutvalget gir leder i utvalget, i samråd med sekretariatet, fullmakt til å godkjenne prosjektplanen.
5. Prosjektplanen blir lagt frem for kontrollutvalget til orientering i møte 04.12.2018.

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 11.09.2018

Behandling i møtet:

Kontrollutvalget diskuterte seg frem til at de ønsker å få gjennomført forvaltningsrevisjon innen «Personalavdelingen og relasjonen mellom Kirkevergen og menighetene»

Idémyldring om problemstillinger/moment ga dette resultatet:

- Ansvarsfordeling ift. reglement
- Hva betyr det at kirkevergen er arbeidsgiver?
- Arbeidsgiverspørsmålet mellom fellesrådet og kirkeverge virker uklart.
- Stillingsinstrukser
- Hvordan fungerer dette?
- Deling av ansvar mellom prest og menighet
  - To arbeidsgiverlinjer
- Delegasjonsreglementet
- Lojalitet til BKF eller menigheten?

Etter dette ble slikt vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget ønsker at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon innen «Personalavdelingen og relasjonen mellom Kirkevergen og menighetene».
2. Deloitte blir bedt om å levere forslag til prosjektplan i tråd med de føringer utvalget har gitt, inkl. formål, problemstillinger, ev. avgrensinger, leveringstidspunkt og ressursbruk.
3. Forslag til prosjektplan bes levert sekretariatet senest innen 02.10.2018.
4. Kontrollutvalget gir leder i utvalget, i samråd med sekretariatet, fullmakt til å godkjenne prosjektplanen.
5. Prosjektplanen blir lagt frem for kontrollutvalget til orientering i møte 04.12.2018.

PS 34/18 Budsjett for kontroll og tilsynsarbeidet i Bergen kirkelige fellesråd

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget vedtar forslag til budsjett inkludert endringer som blir gjort i møtet. Budsjettforslaget sendes Fellesrådet for videre behandling.

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 11.09.2018

Behandling i møtet:

Sekretariatet orienterte om det foreslåtte budsjettet og svarte på spørsmål fra kontrollutvalget.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget vedtar forslag til budsjett inkludert endringer som blir gjort i møtet. Budsjettforslaget sendes Fellesrådet for videre behandling.

PS 35/18 Referatsaker

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 11.09.2018

Behandling i møtet:

Vedtak:

Referatsaken ble tatt til orientering.

PS 36/18 Eventuelt

Saksprotokoll i kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd - 11.09.2018

Behandling i møtet:

Leder i kontrollutvalget, Karl Johan Hallaråker, orienterte om at han, i samsvar med tidligere samtale i utvalget, skal delta på møte i kirkerådets kontrollutvalg 11.10.18.

Sekretariatet orienterte om at kontrollutvalget nå er godt synlig på hjemmesiden til BKF.

<https://kirken.no/nb-NO/fellesrad/Bergen/om-fellesradet/motedokumenter/fellesrad2/>

På slutten av møtet gjennomførte sekretariatet en forenklet folkevalgtopplæring for kontrollutvalget.

Vedtak:

Det ble ikke gjort vedtak i saken

Tilsettinger i Bergen kirkelige fellesråd

Navn	Stilling	% st.	Arbeidsted	Fra/til dato	Årsak
Torunn Camilla Grimsby	Diakonmedarbeider	100 % fast	Bergen domkirke menighet	01.11.18	Ny opprettet
Eivind Berg	Kantor	100 % fast	Bergen domkirke menighet	01.01.19	Ledig pga alderspensjon
Yvonne Erdal	Kirketjener	75 % fast	Bergen domkirke menighet	01.09.18	Ledig pga oppsigelse